

(ဇယား ၇ ဇီ ၃)

(Ծառ - Ա. Էջեմ)

TEBROTZASSERE

Վերադարձված համար, կրթ. Բուխ-
հան արձակուրդի մեկնողները կան:

ԳՐԱԴԱՐԱՆ, Բուխհան 2018 թվական
առաջին կիսամյակի համար, որը մը-
կայանք է համարակցականության նոր
կրթականության: Այս կրթականության
մէջ գլխիկ մասնակցողները հա-
մարձաբար լինան (Բրիտիկ), որպէս
համարակցականության, միջադրա-
կան, համակարգապետ, քննադատ, քնն-
նքան և քաղաքականականութեան
զէմ բնութագրած մասն մը ստեղծուի:

ՓԱՐԻՏԻ Միջին ար. լուծման մէջ է ար.
Սեկտի Թուայի Բանալ համարակցա-
նականութեանը կը շարժ և ձերխ-
յալն էր Գրքերը՝ զարգացիկ և ա-
ռաւարդէր: Պատրիկ կը գրարեկը գը-
րաւարդար Սաղաթիկ, որը զէմ կեղ-
րանցած էր կը կըրէր: Միւս կողմ,
կըրար անգամ բարձր, կը բնականորէ
կըրարարած էր:

Կէ ԲՐԱՆՏԻ (Բրանտան) ամառա-
կան արձակուրդի անկէտ Բուխհան 28-
ին Փարիկի մէջ, մասնակցութեանը 500-
էն 700 համար հաշիւն Այս ամառան բը-
նական էր՝ որպէս, որպէս ձեռ լինի
մասնակցութեանը զէմ նախապատ-
րար:

ԿՈՆԴՈՒՆ

Համարակցական Մարտիկի մեծարան
պէտ անի հաշիւն և Գրանտանի
արձակուրդի քննադատ հաշիւն մը:
Հնարարութեանը կընան, որպէս
կըրար զինքն գրարեկը անկէտ-
նական, հետեւեալ հաշիւն:

Ecole privée bilingue Hamaskaine
60 Boulevard Pinatel
13012 Marseille

GRANDE FETE CHAMPETRE KHANASSOR

FRA ZAVARIAN — NOR SEROUND — CBAF CHAVILLE

le Dimanche 6 juillet

Parc du Bon Repos
Pavillon Elvire — 78410 VIROFLAY
(Près de la Place Louis XIV; Nat.10)

- 11h30 Messe de requiem en l'Eglise arménienne de Chaville;
- 13h Recueillement sur la tombe du Prince Arghoutian au Cimetière de Chaville;
- Puis jusqu'à tard dans la soirée au Parc de Bon Repos.

Association "MACHTOTZ"
Pour la Défense de la Langue Arménienne

Rentrée de l'année scolaire 2008/09

1) Cours intensif d'arménien 1er niveau pour non-arménophones

20 SEPTEMBRE 2008 — 17 JANVIER 2009
Stage de 50 heures

le samedi matin de 9h à 12h à Paris (Absentisme exclu)

Ces cours s'adresseront aux débutants de 8 à 70 ans.

Les élèves francophones seront capables de parler, ainsi que de lire et écrire l'arménien

L'enseignement est assuré par Mme HILDA Kalfayan-Panosian avec sa METHODE AUDIOVISUELLE

2) cours de 2e, 3e, et 4e niveaux

20 SEPTEMBRE 2008 — FIN JUIN 2009
le samedi entre 12h et 15h à Paris

Les nouveaux élèves sont acceptés à ces cours après un test de niveau.

3) Vous pouvez aussi vous procurer votre Manuel d'arménien occidental pour les non-arménophones

Une méthode audiovisuelle utilisable chez soi.

3 volumes en couleur + 1 coffret de 4 cassettes audio

99 EUROS (frais d'expédition inclus).

Pour tous ces cours et le manuel : RENSEIGNEMENTS ET INSCRIPTIONS.

Dès maintenant jusqu'au 15 juillet : 01 47 50 97 51.

RENTREE DES CLASSES 2008 - 2009

Inscriptions ouvertes
à partir du 5 mai 2008

TEBROTZASSERE

Académie de Créteil

Ecole mixte bilingue

Franc-Arménienne

1 boulevard du Nord

Carrefour d'Arménie

93340 LE RAINCY

Site Internet : www.tebrotzassere.com

Chef d'Etablissement

Monsieur Haig SARKISSIAN

● Maternelle : Trois sections

● Primaire : Sous Contrat Simple

● Collège : Sous Contrat d'Association avec l'Etat

Equipe pédagogique compétente
et motivée

● Programmes officiels de l'Education Nationale

● Enseignement de la langue et de la culture arméniennes

● Cours de chants :

«Chorale Tebrotzassere»

● Cours de danse arménienne

● Cours d'informatique dès le primaire

● Langue vivante 1 : anglais

● Langue vivante 2 : allemand ou espagnol.

Equipements pédagogiques

Laboratoire de langues — Centre de Documentation et d'Information —

Salle Informatique — Laboratoire de physique-chimie.

Activités extra-scolaires

Atelier de théâtre — Association sportive section football.

Pour tout renseignement :

Tél. / fax : 01 43 81 01 72

direction@tebrotzassere.com

CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE

Séjours d'été 2008 à Bellefontaine (Jura)

SEJOUR D'AOUT

La session du mois d'août aura lieu du 26 juillet au 13 août 2008 pour les enfants nés entre le 1er janvier 1993 et le 31 décembre 2001.

Renseignements et inscriptions :

C. B. A. F. — Conseil d'Administration

17 rue Bleue — 75009 Paris

☎ 01 53 34 18 18

Email : cbaf@wanadoo.fr

Séjour du mois d'août à Bellefontaine

La Croix Bleue des Arméniens de France recherche pour son séjour du mois d'août à Bellefontaine

un animateur «Garçon» de plus de 18 ans,
avec ou sans BAFA.

Merci d'adresser votre candidature à C.B.A.F. : 17 rue Bleue 75009 Paris
ou par fax au 01 53 34 12 13 ou par e-mail : cbaf@wanadoo.fr

2008թ. ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 28-ԻՆ

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջիմանի մէջ տեղի կ'ունենայ

ՍՈՒՐԲ ՄԻՒՌՈՆԻ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

թարճ հովանաւորութեամբ

Գ Ա Ր Ե Գ Ր Ի Ն Բ.

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի,

կը հետ աղօթակից անձնաւոր նախապատկան Աթոռներու զանակները,
Յիմանի արամեղանքի և հաւատարմի Հայ Ժողովուրդի աղօթանք,
զանակներու հոգ քաղմութիւնը:

Նկատի ունենալով այդ օրոտան կարեւորութիւնը հաւատարմի կեանքի մէջ:

Թեմիս Առաջնորդ

ՆՈՐԱԿԱՆ ԱՐԳ. ԶԱԲԱՐԱՆ

Կ Ո Ջ Կ'ողդի

Ֆրանսահայ Թեմի բոլոր զանակներուն

2008թ. Սեպտեմբեր 28-ին, մինչև Հոկտեմբեր 3

մասնակցելու

ՄԻԱՄԱԿԱՆ ՈՒՍՏԱՆԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍՈՒՐԲ ԷՔՄՈՒՄԻՆ.

մեր աղօթքը բերելու

ՍՈՒՐԲ ՄԻՒՌՈՆԻ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

Ռաւարդարութեան կը կարգադրուի Ֆրանսահայ Թեմի Առաջնորդարանի կողմէ:

Յաւելալ տեղեկութեան համար զինքն տեղի մեր հոգեւոր հովիտներուն և հոգեւորարաններուն, կամ Ֆրանսահայ Թեմի Առաջնորդարան՝ 01 43 59 67 08 թիւով:

«Յ Ա Ռ Ա Ջ» Ի

ընթացիկ ազդերու
սակագիրը

	€
Մշակույթ	150 (179,40)
Հոգեւորական	135 (161,46)
Շնորհակալիք	135 (161,46)
Հարմարիք-Կանոնադր	135 (161,46)
Միւս	135 (161,46)

Բոլոր ազդերու սակներուն վրայ,
հարկ է աւելցնել 19,60% Բ.Վ.Ա.
(տե՛ս. փակագիր մէջ ընդհանուր
զուտարժէք):

Այս զինքն կը վերաբերի մէկ
անգամ հրաւարակի ազդերուն,
ՄԻՆԶԵՐ ՄԻՒ ԳՈՒՄՈՐԻ ՄԻՆԱԿ
(25 առը) մասնակցողներու զարգաց-
ման և 1/8րդ (12-13 առը) մասն-
ակցողներուն:

Առաւարդան և այլ մանուցում-
ներ համար, զինքն թերթին վա-
րարութեան:

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83 rue d'Hauteville 75010 Paris
Siret : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

QUELQUES PLACES ENCORE DISPONIBLES

avec L'UCFAF
pour 2 voyages
en ARMENIE

voir site : www.ucfaf.com

1 voyage touristique

du 26 juillet au 10 août

soit 16 jours / 15 nuits au prix de
1565 euros par personne, max. 30
personnes, base demi-pension et
chambre double, incluant un circuit
de 6 jours jusqu'au Karabagh
(taxes d'aéroport et visa en sus)
renseignements : E. Yazidjian au
01 42 87 95 98 (heures de bureau)

1 voyage randonnée

du 14 au 25 juillet

soit 12 jours / 11 nuits au prix de
1390 euros par personne, max. 12
personnes, incluant un circuit
randonnée de 7 jours en pension
complète et 3 jours à Erevan en
demi-pension avec excursions et
visites quotidiennes
renseignements : A. Samikyan au
01 48 03 18 78

ՖՐԱՆՍԱ ԿԸ ՄԵՐԺԵ
ՀՈՒՓՍԻՄԵ
ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆԻ ՎԻԶՈՆ...

[illegible]

1950-ին Գ. Բեր աստվին անդամն է, որ կառավարելու թիվին որու կոչումն է միջնորդ գտնել պայքարելու համար պաշտօնական, աստատելով եւ թշուառական դժբ, որ հասարակական գր գույմարէն Յրահատ։ Ամէն ինչ փաշցու կղտ ստորին Տրէն Գորին, որ իսկու հարգողայելու թիվն էր հրապարակած գրառաշարելով Բիւրոսական իշխանութեան անվալ եւ անհիւրընդուն ընթացքը։ Ըստ իրեն, անդադմաւ չկատուապատու իրաւորներ համարուել են իրեն հրերին թէ՛նք եւ անէլ գուրու ալ։

ի դէպ, ենթակաները մաս չեն կազմել Սարգսիի եւ Հորթթֆելտի գաղթի դէպքաբանութեան, այլ պարզապէս ժամանակաւոր վիզա մը կ'ուզէին հասնողմարի մը մասնակցելու համար... Այդ ալ չառնկատուած է ըստ եղած լրատուութեան:

ՍՈՒՏԱՆԻ ԱՐԿԱԾԻՆ
ՀԱՅ ԶՈՀԸ

Յունիս 27ին Սուտանի խարթում քաղաքին թուրք ժեկնած օդանավ մը ջարխլալով օդէն պատճառ լլալով անձնակազմ ու թիւ անգամաւորներն եօթնին ժաճուան։ Մէկը եղած է Հայաստանի քաղաքացի մը։ Միւրի փրկուածը ըսած է թէ արկած հետեւեալը էր օդի աննպատառ պայմաններուն եւ օդանավին վրայ ինկած կայման կի մը։

ԹՈՒՐԳԻՈՅ
ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԵԼԻՔՆԵՐԸ...

Երգայի խորհուրդին խորհրդակցելով վեհապետից Յուզին Սփյուռքի գաղանձները վերադարձրել են հայրենի երկիր։ Բրեյտանիայի թիվ թռչող սկզբնական օդանավից Յուզին հայրենիքի վրա ընկած էր 1936 թվականի հուլիսի 2-ին։ Երգայի վեհապետից դուրս եկավ Սփյուռքի և հոր խորհրդակցությունից յուրաքանչյուր շաբաթը մեկ անգամ ելնելու համար և ամեն օր Կաթողիկոսի պալատի ձեռքից լուսավորվելու համար։ Կաթողիկոսի պալատի ձեռքից լուսավորվելու համար և ամեն օր Կաթողիկոսի պալատի ձեռքից լուսավորվելու համար։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԵՌԱՏԵՍԻԼԸ
ԶԱՅՐԱՅՈՒՑԱԾ Է ԹՈՒՐԳԵՐԸ

ԱՊՐԵ-ԼԵՍԻԱ պետական հաստատություն (ՓԼՊՏ ԽՍՀ) մեկ վաճառքարարանը մեծ զորքի համար և զինվորական Բուրգերի: Պատասխան է. Դերբուրգի պատրաստում Ժապարակի հիմք բրած է զերպատարան Քլինկերը: Հոն բուսած է թէ Լ. զարգ պատմության առիթով արվում է արհրարանական կղած է, սրբորդ էրեխտարար Բուրգեր, կարգավորված Հայկական Տեղապատմութեան: ԱճՔԻ Հայեր գլխավորապես բրած է, որպեսզի համարան: Բայ Բուրգերը միեւն այսօր ԼԵՍԻԱ-յան կատարածին զերպատմութեան ընդդէմ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՃԱԿԱՏ

ՌԱԶՄԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿԻ
ՇՐՋԱՆԱԽԱՐՏՆԵՐԸ

[illegible]

Աստրախան Նաղդիասուր չեբեքի
Եսք, լիճակով որդուսած է նորակա
սպաներին յետպայլ ծառայող լեւա
կալքերը։ իսկ 15 սպայ, 10 յանդուգուն
ներք, երեք Նաղդադուրի եւ երկուքը զո
ւարտամարտիկներու զաւակ, պաշտպա
նու լեւան նախաբարին որդւոժով իրեն
փախածը զօրմատին մէջ պիտի չարու
նակին իրենց ծառայող լեւանը։ Դաժման
նախաբար Ս. Օհանեանի հրամանով, ըր
նք չընդամանաւորուան ժամանակ զե
րամասնի տօնադարձութիւն կացած է։

ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԵԱՆ
ԳԻՒՄՐԻԻ ՅՈՅՅՈՒ

Համադրային շարժումն Համաժողովրդական շարժումն ինքնակազմակերպված Նախկին ՋԻԿ-ից կազմակերպված ՆԻԿ-ի մեջ: Արդեն հայտնի է, որ շրջանակներում կան և՛ իրենց ունեցած և՛ արդեն լրացողներու ձևեր: Նրանք պետք է կանխորոշեն իրենց արտաքին և՛ ներքին հարաբերությունները: Հարկ է նշել, որ Ստեփանյանի պատկերացումները իրենց համապատասխանում են Ստեփանյանի, Դավթյանի շահագործող Հանրապետության, Հայաստանի Հանրապետության կառավարող կառավարչության հետ հարաբերությունները: Ստեփանյանի կողմ Ստեփանյանի և Ստեփանյանի ինքնակազմակերպության, իսկ Ստեփանյանի կողմ Ստեփանյանի և Ստեփանյանի ինքնակազմակերպության:

Ան ոստիկանութիւնն ու բանակը սիր-
շահող արտայայտութիւններ ունեցած
ըսելով որ Մարտ 1ին ժողովուրդին վր-
կրակողները անոնցմէ էլ են. այդ զո-
ծին համար վարձու ժարդասպաններ
քրէական տարբեր օգտագործելով ա-
րդատանած է իշխանութիւնները, ան-

ՄԵՍՐՈՂ ՊԼՏԻԱՐԲԻՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ,
ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐ,
ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՇԱՀԱՐԿԵԼՈՒ ՓՈՐՁԵՐ
ԵՒ ՀԱՐՑԱԿԱՆՆԵՐ

Մերսոյ Պատրիարքին առողջական վիճակը ինքնին բաական մոմտուքի ու ննգողութեան պատճառ է, որքէն Հայաստանի Հայրքի տէր Կաթողիկոսին մէջ: Մանաւոր որ տեղական Հայ մամուլը դժգոհութիւն կը յայտնէ պատրիարքարանի չընթանակն ծաւառ տեղեկատուութեան յոյժեան մասին:

Հաւածօրէն այդ կեցեալաճի, այ ի դիւր ունեցա՛յ է՛սպալ կեցեալաճի՛նքն հաւանք հիշեալսն ուրեքն մէջ որոն տեղ զամս թուրք մամուլէ մէջ: Թերեւ զարժն է՛ ի՛նչ համարիչ պարտաւորել հաւ, նոր ընտրուի՛նք հալարատուի՛ թիկնաւ, կ'իմտուի, կ'ըն- շալի: Հալիկան թիւթիւրը հալադէպէն, չեղիցի թաւաճը, աճաճա՛յ ուն քաջապարտի ի՛նչ պարտաւորք մ'է մամուլեք է, ոչ սրտամաշակ ի՛նչ ունի պարտաճի, հրաժարելու. պարտաւոր հեղաճ է, զարժն նուսի՛ ներհալի ու հալարա՛յ քաջարժն հալադիկա՛յ լրջա՛յ ու աճելո՛յն:

Այս բացատրութիւնը կանոնաւոր կերպով կը տրուի նաեւ Սփիւռքի զանազան կողմերէն ցոյց տրուած հետաքրքրութեան:

17) Ինչպե՞ս պիտի վարվենք (Յուդի 17) արժանապատիվ նշանակալի ժողովուրդի համար՝ Վաթարիքի Հայրը ինչպես ապացուցեց իր բնակիչ պատրիարքներին հետ։ Միայն թե թմբկահար յայտնաբերվեց իր առ ան սեղանի դե համար՝ լուրջիկ հանգամանակում ու հերոսական պատրիարքական արժանապատիվը հեղուկ մեծ։ Մերայն պատրիարքն ոչ անվանի իր ծնունդով, ոչ ալ ծանր իրանիկի երեխան իմ։ Կայ յիշարդի խոսքը տարբարակ շրջանակների միջանաքում հետմտրվող թեմականության։ Ո՛ր Կառնյուքը թե՛ Խոթը օրը՝ Մերայն Ազգայնականության առ իրանդուրդը հուշում է պատրիարքական պատրիարքի մեջ, իր ալ մասնակցի ծնունդը։

Ինչպե՞ս այս հարցաթիվն է՞նք քաղաքա-
նապետին աղյուրի մեջ հարցադրարձան
կանոն ընթերցել: Ա՛հ, եթե չի, եթե
չի՞նք հավանք հիշողներին հինգ Բարձր
Վերջին Կրթության Կոմիտեի աշխույժ
Բարձրագույն կարգում էր: Բնույթը թէ՛ նա
Անարարի է՞նք հանդիսանալու ունենալ
է՞նք, որոնց թիվ էր ինքնին հարցադր-
արարի ինքնաբերական, այսու հարց
է՞նք աշխույժ էր թախանձանք, ա-
պալաններ: Գոտերիցանք տեղ
կարգում էր թէ՛ Երևանից է՞նք չի
Հոգևորականն է Անարարի պատան-
կան տեսակետիցիններն այ տեղեկ
պատան: Ե

Կրօնական ժողովի նախագահ Ար. Եպիսկ. Աթէշեան ըսած էր թէ (Ձկնօթունիս 20) ըստ եկեղեցական կանոննորո, Հոգեւորական մը այլ շրջանի մը ա

ցին նախ կ'այցելէ տեղումն հոգեւոր իշխանութեան: Նուիրապետական կարգերն ու առնուազն յարգանքը այդպէս կը պահանջեն: Մինչդեռ Բաբբէն Մ. Վրդ. ո'չ պատրիարքաբան այցելած էր, ո'չ ալ Պոլիս ներկայութեան մասին տեղեակ պահած:

Այցին քիչ մը տարօրինակ ու խորհրդաւոր այս պայմաններն էին հաւանաբար որ թուրք մամուլին գրել տուած էին թէ Պատրիարքական պաթոռին համար թեկնածուի փնտռութեւ կայ, եւնէ։

[illegible]

Նոյն աղբիւրը կը տեղեկացնէր թէ 2005ին ալ Թուրքիա դացած ու տեսակ-
ցուծիւններ ունեցած էր ԱՊ կուսակցու-
թեան ղեկավար դէմքերու եւ Արտաքին
դործերու նախարարութեան պաշտօնա-
պարծնորու հետ:

ՎԱՅՈՒՆԻ յԱՅՐՈՂ ՔԻՆՈՂ (Յունիս 27)
տրուած էր Բարձրէ Ծ. Վարդապետի
Թուրքիոյ երթալու ժամին խոսակ Ար-
քեպիսկոպոսի թաղապետի Քինը. այ-
լըրջինք ժամ էր Ք. Գոյոյ պարտա-
դիրներէ յառակ ծր դրիւած է իրեն
Հարցին ժամին ու ինք տեսակցած է
Բարձրէ Ծ. Վարդապետին Հետ: Ան Հեղ-
րած է Աղաքային տեսակցութիւններուն
պարտադրութեան արժուին թելահաւ-
դելու համար: Հետեւեալ ժամանակ տեսեալ

[illegible]

օրով ախ մեկնողներու երևոյթը, բայց
որպէս պատճառաբանութիւն յիշած
մութը, ցուրտը, պատերազմը, շրջափա
կումը. զսա՛մ է թէ այսօրուան մեկնողն

(Շառ-ը Դ. Իֆ)

(Twp. 2 N. R. 1 E.)

**ՖԻՐԱՆՍԱՀԱՅ ԻՐԱԻԱԲԱՆՆԵՐՈՒ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ**

(Բ. եւ Վերջին մաս)

Տեսալիկներն արդեն հիշվող բաժնի մեր լուսակցության մեծ արժանեացիներն պահպանեցին փառաբաններին և բարեգործներին։ Առաջիններուն մէջ էր Գ. ՉճԱ՛ գրեթե ամբողջ Լ. Տէր Պարսկաստանի պարսկալուսակցութեան շրջանի թիվ չափազանց Թ. Ղազարեանի գութնի Լաւա՛ն Ղազարեանի, ՇՇԳ՛ Նուրախ Գաւ. Թ. Չուրաբեանի և ուրիշներն փառաբանները։ Երկրորդն ալ բաժնեկից յիշանալիներն, ապա՛ն Ս. Թեմա՛ն, ու՛րիշք գործունէ թիվները քաղաքացիացող ընդամիս և, յաճախ շատաւազաններն, չեղունակները։ Եւստի ևս զինքը միբարեւելիս, խնամադրող փոխաբանութեան, յաղագիտի պարսկալուսակցութեան շրջանի թիվներն ընդհանուր միտքը մեր Գ. ըր ըրող Տեսալիկներէն յանց միջակայքը ունէին։ Լ. Տէր Պարսկաստանի կողմաւէն, քաղաքացիացի ըլլալ։

Ամբաստանաւոր և Տակօրին
 թեան տակ առնուածներու խումբին
 տակաւին զգնէին և բնօրհանրոք դա-
 տաւաղիք նախկին տնօրհանրոք. տե-
 կրէն զոյգերու ժամանակաւորու-
 թիւնը, եւ խօսիլ կ'ըլլային ին-
 քէն. քաղ թէ յայտարարուած և թէ
 բնօրհանրոք, իսկական յայնքին
 եւ Լ. Տէր Պետրոսեան և ուրաւա-
 կան տարօրինակ կերպով ֆրանսա-
 յայ փառաւորանքին շնէ շարքու-
 ցած իրեն թէ ինչ են այդ մասին ու
 պաշտօններ, ինչ չ'իմով նման
 վիճի կ'արտայայտուէ:

Հնադարյանների էլ իր անմահության հասցեներ մասին անոր ամբողջ իշխանությունները կը վստահան որ պատմաբանին մէջ իր հետքն ապագայում իր անպատան էն ցոյց տեսնելու համար փորձարարութանն են տնայնէն ձեռնարկում և կը թողնեն իրենց արձանները: Շատ լաւ գիտեն որ եթէ ինքնաբան անմահութի, պիտի ընտրի խօսքին եւ քանի մը անգամ իր քիտին ընտրի: Ետն է մնացածները, յատկապէս Հնդկը: 27-ի մասին էլ կ'ընկեր իր անմահութեան համար կարգի իր քաղաք ու զինուոր ապագայի էլ: Եւ անոր ապ ոչ ոք հարց կ'ընէ որ ի՞նչ ապագան ծանրանկիւր վաճէ ցնէրէ տեղեկութիւնները իր ըր լայնութիւնները, ինչպէս լաւ մասն էն է իր պատմաբան զոյգ ու ընդ զինաւորը ցոյցի տալով իր փորձարարութեան իրականութիւնը: Իրականութիւնը մասին: Հոկտ. 27-ին ապագայութեան ապ պատմաբանն ո՞րն էր իր գործնականը:

Կը յաւորէ՛ր ԱՐԴ-ու նախկին զեւ-
սեան Արեգասանքը Արեգանեանի
Հետ տեսանքով իւրեր. սիրահար
Օ-ԷՄ.ԱՆ-Է-ի զգեստն տապալի
Օ-ԷՄ.ԱՆ-Է-ի զգեստն ի՛նչ լուսնային
Հմարտի՛նքը, առոր պարկի՛նքը, կը
Հմարտաւոր ի՛նչպէս ի՛նչ տեսնու-
ի՛ր որքովիւ ձեռնպահ ժողովուր-
դի ԱՐ. Բաշարեանը զննադատե՛լ,
խորհելով որ ծագումով զարադաշ-
տ ըլլալով, պիտի Հարձե՛լ տը Հա-
ջը: Ի՛նչ պիտի որ նշուի ի՛նչ ի՛նչ
որ ի՛նչ ի՛նչները թագաւորհար, բան-
տարակնի են:

Նույնպես չէին բանտին մէջ գրտնորոշւորեցին Մատենադարանին փոխտնօրէն Արշակ Բանուշեանը որ չեղած խաղաղութիւն է որպէս «Հայ մտաւորականի հարգաւոր տիպաւոր», ֆրանսոսացի փաստաբանին որոշ յայտնած է թէ չի գիտեր արգելափակուած բլրալուսն պատճառներով... Երբ մինչև Սփիւռքէն ունէին անկիւնի թերթերը գրեցին թէ մաքսատնաւորացի արտաւաճմանէն կարելիք գումարներն ստանալու էւ յոյսերու արարք:

բոլ: «Հանդուգամ է» որ «այս
մէկ ցուցարար մասնակցած է Մաշ-
տոց պողոտայի վաճառատունի բո-
լայանին»: Համո է թէ իշխանու-
թեան ե ընդդիմութեան սեպագնան
պէտք է երկխոսութեան ձևնադրուի
որ ընտրութեան կարգաւորութիւ-
ն, հակառակ պարագայի կայ ճիշդե-
թալէր, պոթեմիզմի մը՝ վայելի: Ի-
րեն ինչ տեսակցութեան որ րաւ-
տարիութեան հրդ որ Լեզած է Լե-
պալքամ ժամանակ տառիկ հետա-
քնուած չէ:

Արգելախեղձան մէջ բերաւ խոշտանգումներու ենթարկուած քիւլանքի մասնաւոր շնորհիւ ոտակէն, ներքիցից մտտութեան արմատի Գրբառաւոր էր պահանջ: Չէ ընդունւած մէկ միջոցն զրամի երաշխաւորակցելով առժամակ ապա աբժակուելու իր փառաւորանին կողմէ կատարուած առաջարկը:

Գրեթէ նոյնն է պարագան Վարդաշէնի մէջ՝ բանտարկուած Դ. Ա. ռաբրեյանի։ Խոշտանդուած է, կոյղերը կոտորուելու աստիճան։ Կրպնդէ որ իր անունը դռնուած է ձերբակալուած իւրերորդ նախապէս սլաւրաստուած ցանկի մը վրայ։

Յաջորդ գլուխը յատկացում է Հեխինբան ընկերակցության նախագահ Սիբայէլ Դանիէլեանի հետ խորհրդակցութեան: Այլ տեսակցութեանն տար օր ետք ան փոքր յարձադակման ենթարկուած է ծալային աշխուղման կուսակցութեան մը զեկալար Տիգրան Ուխիկանեանի որ զինք արժանանաճ է Սէ. Ի. Ա.շխլլուտ ո միտակցանքնեցու պաշտպան ըլլալով:

Մ. Դինիկեանի ըստմանով՝ մաս կը կտաճէ այն որ «նախորդ հասարակական թաղամասի աղյուսին»-էն, դռները ընտանիքներէ մտնող դասը առաջարկած է, որ պէտքը սակէ կարգի դիմումներէ ետ կենան. առաջարկէ համար տրուած է նաեւ յուսարկաւորը՝ ինչն ծախքերը յովարակուելու բաժնաւորութիւնը: Կայ առկուելիք այն անգիւլիսինքն որ կարեւոր էր գումարները փոխարէն իրենց թուելու որ է հեռախօսիկէն չարտանել թէ է. ինչ Պետրոսեանը կ'ամբաստանէ իրենց հարազատին սպանումը ինչն համար, ինչ որ մերժած են թելը:

Երբակայութեան հաղորդած էջերուն մէջ կրտսերս Վահէ Գրկորեանի տեսակէտէն ընթացքին անարհիւթիկ եղած է կրտսերեան հաղորդարութեան շնորհիւ մէջ ընտրութեան նախարարին նպաստը՝ շնորհիւ, որոն ընթացքին ցուած է իր երթը, թիցածնարկի, զիստային նիւթեր հորոյ ճարտիկ, երկու խառաններ կային թէ հորեւրէն ճիւղիկներն աղիւթին է՝ Վ. Գրկորեանի կողմէն իր կրկայ աւերածն ոյլայ Մարդկային կարունքներու, եւրոպական առեւտին առկն րացածը զառնին որով կրկ պատմութիւն Մտտողիսի մէջ էր երկրի գիտութիւն սպանութեան եւ Հիւսիսային պաշտպանին կառուցութիւն համար կրեցին տուններն վարարունքներն իրարեւորող թիցած րացունքներն:

Թղթած րարին եղբակցություն
բաժնին մէջ ամէնէն կարեւոր ըս-
ւածը այն է թէ Ֆրանսա՛յ իրա-
ւարաններու յորակը չէ կրցած
հանդիպում ունենալ պատկան իշ-
խանութիւններու հետ, տեղեկանա-
րէ համար նաեւ ամբաստանող կող-
մէն. տակաւին անորոշ:

Մնացածը կրկնութիւն մըն է ա-
մէնէն. «ագդեցիկ» դէմքերու ձեռ-

ՍԱՄՈՒԷԼ-ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԵԴՐ

Հ.Յ.ՎՐԴ. ՊԶՏԻԿԵԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ
«ՀԱՅԵՐՈՒ ԴԵՐԸ
ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ»

«Կենտրոնական թափառումներ»
բացառիկ ցուցահանդեսին առիթով
կազմակերպում եղան դասախոսություն
հանրապետության վերջին տարիների
համալսարանական կենտրոններում,
հրատարակվել է 19 հոկտեմբերին, երե-
կոյան ժամը 7-30-ին, Կեդրոնի
գրադարանի մեջ հոգաբարձուհի
հանրապետության մեջ տեղեկություն
հաղորդելու համար:

Հայերու ներկայութիւնը Վենետիկի Հանրապետութեան մէջ, ծընած չէ պատերազմներու, հալածանքներու եւ բռնութիւններու հետեւանքով, ինչ որ է ներկայիս մեր պարզեալներու մեծագոյն մասի գաղտնիքը:

Վհենակերի պատմությունը, արշարյախի առաջին Հայր պարամոնտայելյան տարածությունը Կայսերական Փոխարքայի ՆԵՐՍԻՍ ԶՅՅԱՆԶԻ Ի, Կեդրոն ունենալով Ռաւննա քաղաքը, Իշխանությունը կը տարածուէր ինչպէս Վհենակերի լճակին ընտիրէնը:

Ներսէս Հայկազնի վերագրումած
էն Վննետիկի մէջ երեք եկեղեցինե-
րու կառուցումը՝ Ս. Թէոդորոս,
Ճէմինիանոս եւ Մենա, ներկայ Ս.
Մարկոս հրապարակին վրայ:

631 Թուին ուրիշ հայ փոխարքայ
մը՝ ԻՍԱՀԱԿ կը հիմնէ Թորչէլլօ
կղզիի Մայր տաճարը, հրաշալի
խճանկարներով, Թողով իր անու-
նով արձանագրութիւն մը:

Այդպես, ՀԱՅԿԼԵՆԻՑ Տախտաօրհան իր աշխատանքներն մէջ ինչ-որ տես չ'աջ գտաւ իմանալու իր իրականութիւնը կը մտնէ կարգը եւ կ'էկզիստենսիալ մէջ: Սակայն, Կիլիկիան թագաւորութիւնն առաջնութեան իր մեղի հասած եւ րազմապէս զրաւոր փաստաթուղթը թեր: Այդ շրջանի Կաննեի կիլիկիացի գիտնականը գործարկող կը դառնայ քանի որ առկա չ'էր իմանալու իրականութիւնը ծայրագիծը առեւելքի երկրներէն Ֆոն, Տոն, Կիւստանդիլի անս. Մարգար ճիւղի գէղեր ծայրագիծը, արեւելք կտաւրած իր ծաղկաւոր ոչնչութեան:

1201 Դեկտեմբերի Թումականը կը
կրէ՝ Հայ արքայներու կողմէ Արև-
մարտեան պետութեան իր տրուած
ստաշին մենաշնորհը եւ կը վերա-
բերի Վենետիկի՝ ուղղուած խնդ-
րո Տանաօյո տոհմին, որու յաջորդը

բակալութեան ընթացքին ոտնա-
կոխուած օրինականութեան, ամ-
բաստանութիւններու անհիմն յը-
կատուած բնոյթին, կատարուածին
քաղաքական հանգամանքին;

Կը յաջորդէն արդէն նշուած ան-
ձերու վերաբերող տուեալներ, զո-
հերու ընտանիքներուն կացութեան
մասին ըսուածները:

Տեղեկաբեւեռներ կառաքուն, ի
րենց տեղեկագիրք, Տարվարս Տա-
մարելով քո ինչպէս ուղարկեմ եւ Եւրո-
պայի խորհուրդին, խորհրդարանի,
անկախ պատգմութիւն լրացուի
նոր, հաստատարութեան մասին, ին-
չխառնիւնները անյապաղ ապա-
րաճիւնը քաղաքական բանտարկ-
եալները եւ երաշխաւորեն գոհնու-
րեան տիւրեքներ, համարուածին մա-
սի գտառակն կաւորել իրականու-
թեան տեղեկի պտնալու իրաւուն-
քն:

Փետրուար 19ի ընտրութեան յաջորդած օրերուն եւ Մարտ 1ի դէպքերը անկասխանաբար տարիններումէնէն փափուկ երկրորդ շրջանը կը կազմեն, խորհրդարանի սպայադէշի հոգը։ Այս մէկը տակաւին փակ ած է։ Ընտրութեան թիւը Թէլէ

Մարգո Ծիանի Հայկերուն կը կտակէ
(1250) հողատուն մը Վենետիկի
մէջ: 1348ին Գաութլլօ Թաղամա
սին մէջ գոյութիւն ունէր Ս. Յով
հաննէս Մկրտիչի աւուտով Հայ
վանականներու մենաստան մը:

1434 թվականը իր առաջին անգամ հիշատակվում է Ս. Սյուր-Հայոց եկեղեցու շինարարության փորձագետ Գրիգորի Գրիգորյանի կողմից հեղինակված «Հայաստանի ժողովրդի պատմության» առաջին հատորում։

Մինչև 1500 թուականը Ս. Գևորգի կղզին՝ Ս. Մարկոս չ'արտաքսվելիս զէմը գտնուող, եղած է Հայկ. գերեզմանատունը, րազմաթիւ դամբանաքարեր ծածկուած են Ս. Գեորգի շէկ տաճարի շինութեան ստին:

1375թ. Կիլիկեան թագաւորութեան անկումով Հայ-վենետիկեան յարաբերութիւնները ոչ միայն չնստօրէն աւելնալով, որովհետեւ

Հիշեցնում ենք, որ Գրեյս Կեմբլը, որը փախչող առանցքի Հին և ՆՈՐ ՋՈՐՂԱՅԻ Հայ գաղմատականներու շնորհիւ որոնք երկիրը ասելու գլխավոր հրահանգները Հանդիսացան վեներական տնտեսականներ և 1635 1669 Կեմբլի պատերազմի տարիներուն, գործնականին մէջ Հայերէն Կենտրոնի եկամուտի մասնաշաղկիւր եւ պաշտօնական փաստաթուղթերու մէջ առկա յիշուած հարկա ՍՐԺԱՆԱՌՈՐ ԵՒ ՍՐԵՆԵՆՈՅ ԱԶԳ:

Զարմանալի է՝ որ այսպես բա-
րենպաստ տրամադրություննե-
րանցով քաղաքի մը մէջ օգտուած
մեր մշակութի՝ 1512ին Տաշիքէն ա-
ռաջին, տպագրել գերբը ընծայիլո-
Յաղար Մեղապարտի միջոցով
քիչ մը աւելի ուշ՝ փրկուած է մե-
ծաշուրթթ եւ ճառարալսթած երե-
ղար Միքիթար Սեբաստացիի եւ
Վաղորդեանի շնորհիւ Ս. Ղազար-
խաճաճ երկուսէն։

Մխիթարի ժամանումով եւ Ս
Ղազարի չարունակուող կրթական

նորն յաճախականութեամբ եւ նոր
դասգումարը ունենալով, կը շարունակէ
ցոյցերը: Իսկ իշխանութիւնը
դէպքերէն ի վեր անցած չորս տա-
սուան ընթացքին կարելի չէ ըս-

Թէ ժողովուրդին դժգոհութիւնն
հասկեցածի ու դարմանի մտահոգութիւնն
ունեցողի կեցուածքով յայտնուեցաւ։ Այս պայմաններուն մէջ
եղածը բոլոր կողմերը եւ արդարեւ

թիւ չկաւ անոնց որ արձանացրել էին չարագործութիւնները զորոնք ինքեմ իր կրօնը առ օրացաւն ուրախ կ'ըմբարշտուէին թէ ինչպէ՛ս փառաբանուցանեն ինքեմ ինչեւոր, յառազանս Սփիւռքէ շամար, թէ՛ համարած թիւը իրենցն ուր, մասնաւորապէս ինչպիսիպէս շամբով օրելով։ Հայրաստանի պատիւնը մարմնակերպ յիշելու համար ի ընկերակցութեան հայրաստանցիներ ծէջ։ Բայց շամարս անկէ չորդի չարգործութիւններով ինքեմ իր շամար գործածութիւնները առջի չիցնցնելով, ան զիսկապէ՛ս շարժարդ երաշխիք չէր արւ ուրող թեւում։

II. Թ. ՈՒԹՈՅԵԱՆ

(Շաբ. Ա. 1, 4, 6)

«ԻՒՆԱՄԻՔՏ ՊԱՆԻՐԸ»

ընդ քաղաքի տնօրինությունը...

Շաբաթը ընթացիկ սկսում անձրևի...

ՄԻՆԱԿԻ ԽՈՒՄԻՆ ԵՐԱՆ ԱՅՏԸ

Մինսկի խումբի երեք նախագահներ...

Կալանդոնական, խաղաղության պահպանում...

Մինսկի խումբի նախագահները համաձայն...

Հ.Մ.Բ.Մ.-ՖԻՐԱՅԻՄ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

«ԱՅՏԵԼՈՒԹՅԱՆ ՕՐ»

Հ.Մ.Բ.Մ.-ՖԻՐԱՅԻՄ սկսում անձրևի...

Կիրակի, Յուլի 13ին, ժամպիտի քաղաքային հերթ, ժամը 11:15

ԳԱՇՏԱԶԱՆԻԻՍ Խորված ու համալսում ուսնիքներ

Կիսրիկ հող

Սկսում անձրևի տարրադրություններ ֆանաբի...

Խ ա ռ Վ ա Ն զ Է

Կիրակի, Յուլի 13ի ժամպիտի քաղաքի հասցե...

ՖԻՐԱՅԻՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻԱՅԵՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԳՐՈՒԹՅԱՆ

Օղտատի արձակուրդի պատճառ...

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ ԵՐԱՆ

ԿՈՒՇՈՒՆ

Համադրություն Մարտիկի ձեռնարկ...

ՕՐՈՒԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՍԱԲՈՂԻ ԵՐԱՐԵՆ ԵՐԱՐԱՅԻՄ ԵՐ ԿՈՒՇ...

Երբ քաղաքում էր քրեական իր...

ԱՖՈՂՈՂՈՅ ՄԵՂ, Յուլի 29ին, Երկու...

ՇԻՒԻ ԵՐԱՐԵՐԻ ԿԱՐԵՐԱԿԱՆԻ, Յուլի 29ին...

ՈՒՄԵՐԸ, օրը օր, առկի պատմական...

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԶՈՐՈՒՄ 30-ամյակ 30-ամյակ 30-ամյակ

Կազմակերպում լուսանկարի սիրու...

- Մրցույթում են՝
• ամփոփ գրադարաններ, որա...

Համալսում անհի ԿՈՒՇՈՒՆ ԵՐԵՎԱՆԻ...

TEBORTZASSERE

RENTREE DES CLASSES 2008 - 2009

Inscriptions ouvertes à partir du 5 mai 2008

TEBORTZASSERE Académie de Crétail Ecole mixte bilingue...

- Programmes officiels de l'Education Nationale
• Enseignement de la langue et de la culture arméniennes

Ե. Կիսիբաթյան անվան թիվ 1 ստաց
ել է արտաստման իշ: Օտար պետու
նեկու կարիք էջից Կոմ. Քանա
տուկաները հշդդու, բացառապես
և կատարող քննութիւն, ապա
նպատակով, համապատասխան չա
բարութիւններ տրուած են:

Այս բացառութիւնները եւր չ
քննչական ծառայութիւնը կարգադր
ել է. ժ. ՏԻ Պարտնախի յայտար
րիւմ իրականութիւն խտարիւ
համորիւմ տարործան մէ գծե
յառտւլ Բնական ծառայութիւն
զաւակն շահախնամիւնի մէ ներ
յու են մէ Ծառայաւ զորն է:

Messe de Requiem pour Eliane KACHKACHIAN

Deux ans déjà. C'était en mai 2006. A la suite de l'immense chagrin provoqué par la perte brutale de son fils Sarkis, notre amie **ELIANE KACHKACHIAN** nous quittait. Elle rentrait dans l'Eternité. Souriante, c'était la personnification de la bonté, de la gentillesse.

Le dimanche 6 juillet, à 11 heures, une messe de requiem évoquera son souvenir et celui de son fils, **SARKIS**, en l'Eglise arménienne St Jean-Baptiste; 15 rue Jean Goujon, 75008.

De la part de ses amis
les plus proches

(Տար. Ա. Լիզե)

բուհական է որ հանրային մը կամ երկու երրորդի մեծամասնությունը մը կը պարտադիր խոսքերուն համար Գրանի հարմարեցված վերաբերյալ որով զեղում, զոր Բարաշկլ զրաւած էր Սուրբաշկլ 1981ին: Օրինակներ դեռ երկու ընթերցումի ալ պէտք ունի օրինել ու ունենալու համար: Այս բուհականութիւնը կը պատահէ, մինչ Բարաշկլ և Սուրբաշկլ 21ին Բարաշկլի միջնորդութեամբ քանակութիւններու մեծամասնութիւնը: Դամական կը պատահէ Գրանի խոսքը քանակական արտայայտած խոսքերը, ըստ ազգայնական խոսքերու թիւ 242 և 338 քանակներուն, խոսքերու թիւն համապատասխան, որպէս պահած:

ՍՈՒՐԻՈՑ արտաքին նախարար Վալար Սարգսի թաղարմայի հերթադաս յայտարարել (Յունիս 20ին) գաղտնի հիւշակարգ որով ծրարել:

ՍԱՐԳՍԻի գիտաբանութիւնները կը կուտակուին ներդրական նախադասութեան առաջին օրէ իսկ: Յունիս 1ին իրենց կողմէ իրենց առաջին հարցի մերժումը ժամանակէն Ազգային պատասխանատուն Մեծամասնութիւնը, որ նաեւ էր մարտմ Սարգսիի ընտանեկանութիւնները: Համապատասխանութիւնները, Սարգսիի պիտի չկարենայ իր ուղած ներքաւ, որով հարցի: Իրականութիւն և Եւհանանի կողմ, զերմանակի ժամկետում ալ ինքնուրու առաջին է աշխատ: Գերմանիայի նախագահի ալ որ ըստ ընտանեկան է, զարդ չէ ուղած առաջին ժամկետում, որ պէտքի դարձնուցի զիւր գաղտնի:

ԿԻՐՈՍԻ յուն և Բուրգի զինվորները սկզբունքի համապատասխան մը կը անուն Յունիս 1ին երկու կարելու կ'ուրու իրաւ: Զարգացողութիւն և ինքնուրու նախադասութիւն: Կրկին պիտի տեսնուին Յունիս 25ին:

ԹՈՒՔԻՈՑ պետական խորհուրդը մերժում է միութեան մը գիտումը որով կը պատահուի որ Շեյնի Այս Սուրբաշկլի տանարը թանգարանի վերանորոգումը նախադասութեան խորհուրդի որոշումը: Ան որոշում էր 1934 նոյեմբերին: Սուրբաշկլի պիտի էր որ երկրին շահուն համար կարելի է որպէս թանգարան պահել տաճարը, ըստ առաջին կը որպէս մզկիթ պաշտամունքի քանդակ:

Հ.Մ.Բ.Մ. - ՅԱՐԱՆՍԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

«ԱՅՅԵԼՈՒԹԵԱՆ ՕՐ»

Հ.Մ.Բ.Մ. - ՅԱՐԱՆՍԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
«ԱՅՅԵԼՈՒԹԵԱՆ ՕՐ»

Կերակի, Յունիս 13ին, ժամ պիտի թանգարանի ներս, ժամը 11:45 19

ԳԱՇԱՀԱՆԻՒՄ
Խորոված ու համադաս տեսիլներ

Կէտքի հարց
Ազատական արարողութիւններ ֆանտիկ ընկերակցութեամբ
Խաբարի առաջին օրէն

Կիրակի, Յունիս 13ին ժամագրական կողմէ -
Centre de formation des Scouts de France
Château de JAMVILLE
78440 JAMVILLE

TEBROTZASSERE

RENTREE DES CLASSES 2008 - 2009

inscriptions ouvertes
à partir du 5 mai 2008

TEBROTZASSERE

Académie de Créteil

Ecole mixte bilingue

Franco-Arménienne

1 boulevard du Nord

Carrefour d'Arménie

93340 LE RAINCY

Site internet : www.tebrotzassere.com

Chef d'Établissement

Monsieur Haig SARKISSIAN

- Maternelle : Trois sections
- Primaire : Sous Contrat Simple
- Collège : Sous Contrat d'Association avec l'Etat.

Equipe pédagogique compétitive
et motivée

- Programmes officiels de l'Éducation Nationale
- Enseignement de la langue et de la culture arméniennes
- Cours de chants : «Chorale Tebrotzassere»
- Cours de danse arménienne
- Cours d'informatique dès le primaire
- Langue vivante 1 : anglais
- Langue vivante 2 : allemand ou espagnol

Equipements pédagogiques
Laboratoire de langues — Centre de Documentation et d'Information — Salle Informatique — Laboratoire de physique-chimie.

Activités extra-scolaires
Atelier de théâtre — Association sportive section football.

Pour tout renseignement :

Tél. / fax : 01 43 81 01 72

direction@tebrotzassere.com

«ՅԱՌԱՋ»ի ընթացիկ ազդերու սակագիրը

	Ե
Մահացող	150 (179,40)
Հնարակապառ	135 (161,46)
Ենթակապառ	135 (161,46)
Հարաւոր-հարաւոր	135 (161,46)
Մեծագի	135 (161,46)

Բարձր ազդերու սակերուն վրայ, հարկի աւելցնել 19,60% ԲԵՎԻԱ. (անս. փակագիր մէջ ընդհանուր դատարը):

Այս զինքը կը վերաբերին մէկ անգամ հաստատուելի ազդերու, ՄԻՆԶԻՄ ՄԵՆ ԲԱՆԴՈՒՄ ՄԻՆԻԱԿ (25 առ) մահացողներու դատարը յին և 1/8րդ (12-13 առ) մահացողներ:

Առաջնական և այլ ծանուցումներու համար, զինքի թիւքին վարչութեան:

ԿՈՒԶՈՒՄ

Համապատասխան Մարտի 21-ին: Կարող էր իրենց իրենց և ֆրանսիական տիրակալութեան ընդհանուր հակիկ մը: Հնարակապառները կրնան զարար կերպով զինքի գրքերի տարեկանութեան, հետեւեալ հարցերի:

Ecole privée fililigne Hamaskaine
60 Boulevard Pinatel
13012 Marseille

ՖՐԱՆՍՈՒԹԻ
ՀԱՐԱՆՍԻԱՆԵԱՅՅ
ԵԿԵԼ ԵՏԻՆԵՐՈՒ
ՈՒՇԱԿՐՈՒԹԵԱՆ

Օրոշումով արձակուրդի պատճառով, կը ինքնուրու Առաւմտական արարողութեան ազդերը զինքի Յունիս 20ին առաջ:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
«ՅԱՌԱՋ»

GRANDE FETE CHAMPETRE KHANASSOR

FRA ZAVARIAN — NOR SEROUND — CBAF CHAVILLE

le Dimanche 6 juillet

Parc du Bon Repos

Favillon Elvire — 78410 VIROFLAY

(Près de la Place Louis XIV: Nat.10)

- 11h30 Messe de requiem en l'Eglise arménienne de Chaville;
- 13h Recueillement sur la tombe du Prince Arghoutian au Cimetière de Chaville;
- Puis jusqu'à tard dans la soirée au Parc de Bon Repos.

Association "MACHOTZ"

Pour la Défense de la Langue Arménienne

Rentrée de l'année scolaire 2008/09:

1) Cours intensif d'arménien 1er niveau pour non-arménophones

20 SEPTEMBRE 2008 — 17 JANVIER 2009

Stage de 50 heures

le samedi matin de 9h à 12h à Paris (Absentéisme exclu)

Ces cours s'adresseront aux débutants de 8 à 70 ans.

Les élèves francophones seront capables de parler,

ainsi que de lire et écrire l'arménien

L'enseignement est assuré par Mme Hilda Kalafayan-Panossian avec sa METHODE AUDIOVISUELLE

2) cours de 2e, 3e, et 4e niveaux

20 SEPTEMBRE 2008 — FIN JUIN 2009

le samedi entre 12h et 15h à Paris

Les nouveaux élèves sont acceptés à ces cours après un test de niveau.

3) Vous pouvez aussi vous procurer votre Manuel d'arménien occidental pour les non-arménophones

Une méthode audiovisuelle utilisable chez soi.

2 volumes en coffret + 1 coffret de 4 cassettes audio

99 EUROS (frais d'expédition inclus).

Pour tous ces cours et le manuel : RENSEIGNEMENTS ET INSCRIPTIONS :

Dès maintenant jusqu'au 15 juillet : 01 47 50 97 51.

CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE

Séjours d'été 2008 à Bellefontaine (Jura)

SEJOUR D'AOUT

La session du mois d'août aura lieu du 26 juillet au 13 août 2008 pour les enfants nés entre le 1er janvier 1993 et le 31 décembre 2001.

Renseignements et inscriptions :

C. B. A. F. - Conseil d'Administration

17 rue Bleue — 75009 Paris

☎ 01 53 34 18 18

E-mail : cbaf@wanadoo.fr

Séjour du mois d'août à Bellefontaine

La Croix Bleue des Arméniens de France recherche pour son séjour du mois d'août à Bellefontaine un animateur «Garçon» de plus de 18 ans, avec ou sans BAFA.

Merci d'adresser votre candidature à C.B.A.F. : 17 rue Bleue 75009 Paris ou par fax au 01 53 34 12 13 ou par e-mail : cbaf@wanadoo.fr

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH»

83 rue d'Hauteville 75010 Paris

Siret : 571 027 317 000 15 — Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

ւորութեամբ է ըստ արդա-
 բի՛ն: Հոս-հոն հրդեհ-
 ն եւ նախագահը ստի-
 ք Դ. Էջ)

աղբարձ, արժեւորելու համար անոր զարգացանունքները եւ հետեւողականությունը:

Կը ցանկն որ մուրեքի զարգացանունքները համարում էր ամբողջով զբաղվածությունը չէ իրականացնում ասոր լեզունքներ, որոնցից եւրոպական ասանորները հիմաւոր կը կամրիքներ լսեն, փոխանակ զարգացնելու անասանակ տեղեւորները, զրաւորվալին ապաւորվելով հիմաւոր եւ կամ զեւրոպայում Արեւմտեւոր կրաստան պահակի դերը ստացաւ: Եւրոպացիները շատ կը սիրեն կապի ու կապի վերաբերմունքը կապակցել, հարցերը պարզապէս մէջ տեսնելու համար մարդները լսեն: Իրենց կը պարկի գրեթե անդին, անոնց կողքին, կը իրականութիւններուն հաստ ըլլալու փոքր:

Թուրքերը դիւստրուական մեծ փորձ ունին, եւ զայն կը ծառայեն իրենց նպատակներուն, ասանց կանց անունն այս կամ այս սիրտով տալն: Այսինքն, կատարելապէս պատկերացում եւ, եւ այդ սիրտը շահանգատները Արեւելոյցի դեպքին մը, ծանօթ Մարթինի, այս կացութիւնը յաջողութիւն ըստանալու էր, խոստով «բաղաւալան» ապագայի մասին: Թուրքն, ամենայն պարզութեամբ կը ասանակն տեսնար: Ճեպարն է, որ Թուրքերը համար մտնողական, համարապական եւ համաթուրանական սկզբունքներով երկու դիւստրու նպատակի են ձգտել: Ուրեմն, ըստ պատմ, անոնց կայսերական, կրաստանի եւ ցեղային աղբարներու վրայ կը հիմնուին իրենց նպատակները կրաստանցիկ համար: Այսօր տեսնելու հաստն է, կրաստան արմատական կուսակցութիւն մը կը ղեկավարէ երկրի, միաժամանակ կը զարգարի ժողովրդավարական եւ պաշտական փետուրներով, եւ ինչպէս կը Քրաստանի աստեղծելը, Արեւմտեւոր այդ կիւրծիկն իրաւունքի դրամ: Կրաստան արմատական սկզբունքներով ասանորդող երկրի մը կը ինչպէս մաս կապել եւրոպականներուն որ կրաստան, ապաւորվալին անիկիին է, մարդկային իրաւունքները, սեռեւոր հաստարարութիւնը նոյնպէս: Թուրք կատարարութիւնը յայտարարած է որ համարած է կրաստանի արմատական իր կեցութեան լինել: Քրիստի Յանձնարարումը, որ եւրոպական կատարարում

ՇԵՌՈՒԿՆԵՐ ԱՆԱՏՈՒԹԷՆ ՓԱՍՏԱԿԱՆՈՒՆ ՈՒՏԱՄԱՆԵՐԸ

Թուրքիայի Մէջմէտ Պիւսի առնու ընտանիքը որ այսպէս խորհրդած փաստանքի մը հեղի հիմն է: Նիւթը կը վերաբերէ այն Հայկերուն որոնք 1915ին տեղափոխվալ միայով լսելի-մեղի կալմա-ցան են եւ «Երեւանի տեղեւոր» (րաւոր-ցի կիւրծով «Երաժաններ») որա կուսով կը լիւրին:

«Ալտ» (Յունիս 20) զրոյցը հրա-կրած է արեւմտադարձը եւ զարց տեսնել թէ ինչպէս ունեցած է նմա-ծարգի: Պիւսի կը խոստովանէ թէ 2003-2007 տարիներուն լուսանկար-րած ու տեսագրած է Կարո - Ռիթ-ի: Ճէյնարն բարեկարգութիւնը չընա-ր: Այդ ընթացիկը գտնուած է Մար-թիկի կեպէն գաւառակին մէջ: Նա-խապէս հոն գտնած ըլլալով, կ'ըսէ թէ ուսուցողութիւնը գրաւած էր տե-ղայնիներուն այլ վայրերու: Մարդո-կն ունեցած տարբերութիւնը, ե-րաւորները որոնք զարգացարներ-ն ու ընտրելու զինքն աւելի լայնախոհ են զարգացան մտե-ղայնիներով աւելի ազատական դա-րարարներու տէր գրած է: Անոնք գաւառակին զարգացման ծրագիրը

թիւնն է, այս հարցերու մասին բըն-նութիւն կատարած է, տեղեկութիւն-կալ, ինչ վերաբերում հնչած է:

Յիշումս սկզբունքներին եւ բա-րոյական վերաբերմունքին ետք, որոնք դրոշմուած են պատկերապա-շարժումը, Թուրքն կը քանաձեռնէ Բուրք զարգացման միտքը եւ անոր հետեւիցան նպատակը: «...ստեղծ-ւել ներքնապէս ուժեղ եւ միաձուլ-ստեղծութիւն, եւ ապա՝ հզորանալով հաղահաղ ասարմուղ զեպի Արե-ւելու եւ զեպի Արեւմտեւոր: Ինչպէս-րախ, սկզբունքներուն տէր ունե-ցող եւ մասնաւոր արեւմտանիները Թուրքին իմեքներ լինէ որպէս բա-րապարակ փիլիսոփայութիւնը դը-րածին հանկարծ: Համար Թուր-քիս, ինչ թէ նոր, իրենց իրենց կը խոսնայ լուսաւորութիւններն եւ իրենց ժողովրդներուն պատա-կանութիւն եւ դժբախտութիւններ: Պատկերապական թուրք միջոց-ները լաւ են անցնելու համար Արեւմտայն ուժեղ եւ միաձուլ պե-

ներուն հետաքրքրութեամբ կը ժո-տնային եւ չէին թաքցնէր իրենց նախաձեռնարկ ոգին:

2006ին երբ կրկին հնչան կ'ը-թալ, կը տեսնէ որ երեսփոխարէնը ընտանիքը պատմութեան աշխա-տանքով մը կը ծանան զիւրիցն պատ-մութեան տեղեկանալ: Այդ նպա-տանով պատրաստած են հարցա-րան մը որը քննարկած են նաեւ 1915-էն, տալով այդ հոգեւորութիւնը այդ-րան Հայկերու զգալութիւնն եւ Թուր-քերու հետ յարաբերութիւններուն տարբերութիւնը: Ասորիւ կ'ը-թալ կ'ընթացնէ մասնաձուլ թէ մտադրած, կամ մտադրու պարտա-գրուած հարցերուն մասին որոշ-մաներ ստրկելու անթիւ կրնայ ըլ-լալ: Այս նախադրանքն Օգոստոսին կը սկսի տեսարկը:

Մ. Պիւսի հաստատած է որ բա-րապարակ կամ պատմականաւ ամէն-կարգի նպատակն զերծ ընտանիքը պատմութեան այդ աշխատանք-ներկայի թուրքի մէջ կրնայ փոքր-թալ մը ըլլալ: «Բնականորէն որ պաշտո-նական պատմութիւնը երբ Թուր-

տաքիւն, ինչ որ հանկարծ կը-ցարմնէ այն պարզ իրողութիւնը մը Թուրքիայ մէջ տեղ չկայ ո՛ր ֆիւր-թիւ, ո՛ր հայուն, ո՛ր Արաբին, ո՛ր Յունին համար: Թուրքին յաղած-նը կարգաւորութիւն կը մասնաւոր-Արեւմտեւոր, քանի որ Թուրքիան կը ձգտի հզորանալով նեղակիտ-ապարմուղի դէպի Արեւել եւ դէպի Արեւմտ:»

Թուրքին աշխարհաբարդական-ժողովրդիկը — այս իմացու-թիւնը չեն տեսնէր մը միայն եւսր-մութեան զեկաւորները, այլ նա-եւ Հայկեր, Հայաստանի Արեւել, խորհելով որ Թուրքիայ Միտիւր-թիւն մուտքը թաղմանը: Հարցերը լուսնով կը ընէ: Դիւստրու-թեան ասպարէզին մէջ թրոշմու-թեան կը հակադրուի Աշխարհի ան-ասարական միաձուլութիւնը...

Գ. Պ.

Յունիս 19, 2008

ԱՌԵՐԱԿՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԶԱՊԻԼ ԵՍՍՅԵԱՆ

Բ. ԱՌԵՐԱԿՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Անկախի ու արհաւիրացի աշխու-թէն է, որ, երբեմն, մէջ լուսնի կը կը-րնէ ընդամենը գտն: «Օ՛հ այդ աշխ-րը կամ որ կը զարգանէ հարմարած իր-կան ընդամենը արեւին ուրիշութիւնն է անպատկեր լինել մը պէս պարզապէ-ս լինել: Կան որ կը նային քեզի ու չեն տեսնէ» որովհետեւ անիկին կը զգու-րէ: Վէլ պարկերը զրոշմունքն է իրենց տեղա-դրութեան անամանքն էլ: Կան որ պատ-կանքները ընթացիկ, արեւին եւ կրկին ար-կանքները յանախաձեռն աստիճան ըն-թացիկ, կործակ կուրծայուն եւ խորհող-թեան կը տեսնան:

Այդ ամբողջին մէջ է որ երեւոյս ինքի-զատանքը երեւոյթը Միտքեր ժողով-որ

կայտանք տարւոյ ժգնամանքին հարմա-նած, կը զարմը ծննդով, ցնցողները պատմական զգոյշութեան կ'ընէր իր նա-խապատկած տարւոյ ու արցունքի ծարա-ւի կը գտնէ: «Անիկին ըստ զարմ-պութեան... աղբարներ... արքան կրակի-ն յորացալ... աղբարներ... ամառ...»:

Հոն անպայ մայրիկ որ իրենց զաւա-րներ ինչպէս էին՝ անոնց անակական հիշելին, լնտնութեան համար իրենց ին-քնութեան մէջ, հոն անպայ կ'ընէր որ ան-զամարտուած, լեզունքին շրջաններ վե-րալ կայտանք, անկարող էին իրենց սը-րել զայր դուլով: Հոն տեսալ ինչպէ-ս պարտանքներ որ փոխանակ մտադրա-ն, տեղիկ վայրկեանը կ'աղբարին զարմա-նալու, տեսալ որ հարցումած էին ի-րարու հետ ինչպիսի սերկիւնները ինչ-պանք ու զգուշիկ թէ որո՞ւ վրայ կ'ը-նէր: «Շուտով դրին հոն, քովի քով, ու գարին, գարին, գարին ու ամէնքն-այ անակ երեւցանքն էլ մը ու ինչպէս...» ու անտէր իմ հայր, իմ ամուսնու ու տը-ղայններու էին, եւ եւ չիմակ փնայ եւ, վերաներուն վրայ մտացած թուի պէս... ախ...»:

Երբեմն անտարբեր կը թուին, կարծե-ս զարգացած իրենց վախի աստղութիւն-քով: Հանդարտ զէմքով մը որոշ վրայ-նեպը կը ինչ չէ շարժի կը պատմէր վերաներուն վրայ մտացած թուի պէս... ախ...»:

Զանչիւր բարձր հոսած արեւն է. ու յա-նկալ կը կենան, աշխարհի կը բացաւ-որ լնտնութեան փայլով մը: Էնչ կը պարկերանայ իրենց մտքին... ու կը պարկերանայ իրենց զգուշ-կան՝ կուրծիկը իր յաղածներին, օրնութեան ինչպիսի ինչ-թուր արցունքներին, զորն զարցումներու մեծարութիւններն...

Անտիկ զարգանքն մէջ... անտիկ սը-րտեւոր մէջ... ամէն թան փնայած է ի-մ մտացած զիջելով մը շարժումը կ'ընտանքներն ինչպէս մէջ՝ որ համար-թիւնը թուր իրենց զեպի պատմութե-ն, ձեռնով լայն շարժում էր վրէն ու վ-րէն կը կրկնէ զեմքարած: Վիշալ-ան հաստա կ'ուրիշ մը հաստա, ամէն թան մաք է մաք...»:

Ու ինչ որ անկարելի ու անզարմա-նելի կը թուի այս անգամանքի աշխու-թէն, մտադրած անտեւոր, անտեւոր աշխութը չեն, ոչ ալ մտնողներին թի-ւին մեծութիւնը: Այլ արալ հայտնի նը-րին զարգումը որ կը հարցնելով: Երա-ւարտեան է, այդ ուղիով ասկ զարմ-ութիւնը ներքնապէս ասկ ուղիով մտա-դարմար կը զարգանալ է: Այն զարմու-թիւնը որ լայն է, ապաւորութեան ծարա-ւը, պարկեր զարգացած էին մարդկորէն, զարմարութեան են չիմա անտեղ ուղի-թեւորութեան մը: Այս մասնաձուլ տա-ն-

փոյն աստիճաններն էլ ինչ, դժուար պատմականի կարգաւորներու դէմ յանգնած կը ձգէ մեզ, իսկ Թուր-քի մէջ կը անտեղ մը մարդու մը որ Արիւն ի վերաբերման իսկ աղ-մուկն եւ կուենուր պատմաւ կը-լլալ: Պաշտոնական պատմութիւնը թէ՛ իրական, թէ՛ հայկական կեպով մօտ հասարակ անասին նեղու կը թուի որ օրակարգի կը թըրէ (փնայալով իմ ժողովրդներին իմ հասարակարկութիւնները, հա-րախալան ու տնտեսական պայման-ները, Առաջ այդ թուրք հասկնա-լու համար բերու օգտավար կ'ը-լլալ մարդկային պատմութեան մե-կիւրէ:

Հարաւորան քարտեղներու ը-ր-նակից այդ այն մը երեսփոխարէ-նը իմ հասարակութիւնները կը զիս-կայ զաւառականի աղբարներ ինչ-զուրկներին կամ արդէ մեծութե-թեամբ լայն ընթելու նախաձեռ-նութիւն: Իր տեսագրած տեսալ-ցութիւնները հակասական արտա-րարութիւններ արմատացած են: որոշ յուշեր անտեւոր են, որովհէ-տեւ աստիճան սերունդէն արդէ չը-կայ այլալ: Սակայն յատուկ թե-ւորութիւնը ինչպէս զարգ կու տան թէ Հայր 1910ին ինչն է ինչպէս մեծութեան այդ հոգեւոր: Պատմ-ւածը ու պատմութիւնները նոյնպէս լինէ տար, կամ անկարելու թէ-ւին, մեծարկից աղբար են թուր-քի անտէր որոնք կը յաղողից աղբար-ն արտեր մտացած կարգով: «Մի-աւանակն որ «արդիւնք մէջ» աղբար-ն հարկին տակ գտնուած մտադրողի-կը պատմութիւնն է պատմութեան:

Փաստանքը 42 վայրերն տե-ղափոխութեան էր իրենք ձեռով չէ միջնաժամ երեսփոխարէններն տեսնողութիւններուն: Եղած է մի-այն տեսնել թէ մարդիկ ինչ քանի-ր կը լինէ, ինչպէս կը մտնան եւ թէ որպէս արտադրել են իրենց մե-ծարկները ինչպէս:

Պիւսի կը չեւտն այլապէս մը նախալ երեւոյթ մը այդ մարդոց մօտ: օրինակ երբ կը խոստով-նայ մեծ մօր մը մասին, անոր կը արտի-ալի կրնէր որպէս: «Ինչպէս արեւն հարկէր գրեթէ առաջին ա-տանկէն է: Բայց երեւոյթի կը պատ-կանի անտէր որոնք միայն թէ մը յե-տագոյցին ինչպէս զարգանալ են, կամ ի-րապէս: Հարկարարութեան: Այլապէ-ս կը արտադրէ աշխարհի զէմ ինչ-նապաշտարարութեան ձե մըն է: Ա-միայն խոսել մակարդակին է: Ս-րիշեմա այդ մարդիկը գտնեն թէ կը ինչպէս մը իրենց այ միտքն են: Մէկը կ'ըսէ: «Ես այ Թուրք եմ, քայլը արտերութիւնը մը անտեւ-որ, այդ նախապատմական «բայց» ըն-մադրել շատ կարելու եւ հարաւոր-ցումը կը գտնէ: Յետոյ կը ինչ մէկ ընկերակը մտադրութիւն որ երբ մանչ գա-ւառները 18 տարեկան կը լլայն, ան-տէր կը տեղեկացնեն թէ «Երեւան-փոյն Հայրեն» են: Եւ թուր որ այդ ընտանիքին մէջ լինի շարժանքը պահպանողական, ազգայնամօլ ան-գամներ: Այս դժուար կ'ըլլայ իրա-կանութիւնը դիմադրութեան: «Այ-լալ պարտիկ հաշտալ ի մեր՝ բայց ճիւղուն հետ» կ'ըսէ Պիւսի:

Անոր փաստագրութեան պիտի ջո-ղարկէ Հայաստանի «Առիւն» ծի-րանք միջազգային փաստանքին (Յունիս 13 - Յունիս 20): Յետոյ կը մասնակցի Արեւին ֆիլմի փառա-տանին:

Հուսմ կը նային զարգացած զարգանքի վը-րալ որոշ ստորադրութեան հաւաք ու տարբեր զանաւորութեան մը կը աստանա-նաւորակն աղբար այս զարգացողի ամբարներն ու յուսահատութեան մէջ լայն ժայռ մը կը ծաղիկ... (Երա - 5)

Siret : 571 027 317 000 15 — Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

ԶԱՅՆԵՐ
ԳԱՒԱՌԵՆ

ԼՈՒՆ

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ -
ՓԱՓԱԶՁԵԱՆԻ
ԳՍԱՆԱՄԵԱԿԸ
ԵՒ ԱՆԵՏԻՄ ՄԸ

Բասն ապրի է, որ կենսից կոչ-
ած է Մարգարեան Փափազեան
վարժարանը: Եւ եթէ ան կայ այ-
սօր, չորսին հասարակ մըն է: Հա-
տաք մը, որուն մէջ իրենց լավ ինը
ունին այս վարժարանին ըստ աշ-
խատանքի, անոր շուրջ համա-
կմբուն արդար յիշենք: Եւ անոր
գոյութեան հաստատեց Նորվան
արք. Զարգարեան:

Ինը հոգիով սկսած դպրոցը, ար-
դէն իր ծաղին մէջ ունի 191 աշա-
կան, աշակերտուէն:

Բասն ապրի: Տարիներ կը թա-
ւաին, դպրոցը կը ծաղկի, կը ճե-
ղատուի, կը մեծանայ, մանկապար-
տէջ, նախակրթարան: Կժժտուի
նորակաւուց շէնքով լուսաւոր էւ
ընդարձակ դասարաններով, իսկ
մանկապարտեւն արած է ստիճա-
կանով Մարգարեան Փափազեան
վարժարան:

Այս բոլոր յաջողութիւնները կը
պարտինք դպրոցին հիմնադիր Նոր-
վան արքայախոյոսոյն, բարեխա-
րհի աշխատիչին: Մարգարեան Ար-
քիին Մարգարեանի եւ տէր եւ տիկ-
նի շնորհիւ եւ ձեռնարկէ Փափազեան
ընդ, հոգեւոր հովիւ Բաւակ ա-
ճեց: Հէքիմներ, բարեխաղախ
հաստատութիւններ, միութիւն-
ներով, արդար յիշենք եւ մասն-
անց ծնողներու վստահութեան:

Կիրակի, Յունիս 15ին արտաս-
փր խաղաղապաշտեան իր քը Կա-
թոլիկ Սեբաստիոնի միջոցով դաշտապա-
րին մէջ: Փարիզին յառապէս հյու-
րուած էր Նորվան արք. որպէսզի
հովանաւորէ հանդէսը: Նոն էին
ծնողներ, աշակերտներ, հարիւր
հազար, միութեան պատասխան-
ատներ, անձնակազմութիւններ, ե-
կառ տաներու դպրոցին 20րդ տարե-
դարձը:

Ամենաբնիկ ք վեր դպրոցի նախ-
ագահ Մարկո Ղազարեան, իր չորսը
հաւաքած՝ միութիւններէ, հաստա-
տութիւններէ պատասխանատու-
ներ, ամէն շաբաթ ի գործ դրին մե-
նաբիւլի զանգուրթեան համար:

Առատեալ ժամը 11ին հանդէսը
սկսած: Մանկապարտեղի աշակերտ-
ները երգեցին, պարեցին, արտասո-
նեցին ֆրանսերէն, հայերէն եւ անդ-
իւրէն լեզուներով: արժանաւոր
ներկայներուն շնորհ ծախիւրուն:

Կիտրուան խորովածէն ետք, 21
ըրմանաւորներ, անորմուէն, որ-
տախիւր, ուսուցչուհիներ, դպրոցի
նախակարգի ընծ քարճարանի ընծ
հրօտաւորեց իր նախակարգի ընծ
եւ դպրոցին անդանիկ ըրմանա-
ւորները:

Նորվան արք. քաւ: «Այսօր
լիովն հայ զարդարին համար յաւ-
տախիւր ք մրն է: 20 տարուան
մէջ այս դպրոցին յաջողութեան հա-
մար ամէն անկ իր մանակաւոր իւ-
մ ընթաց, սնեցալ՝ աշխատաւորէմ
միջին պատկաւորին անձնակազմ-
ութեանը, որոնց երախտագիտու-

ԱՐԱՎԵՐԶ
ՏԵՍԻՆԻ ՄԷՋ

Ծարաթ Յունիս 28ի երեկոյեան,
ամառիկը միացեալ հանդէսն էր
Տէսինի Հայ Ժաղարթի տան եւ Ճը-
րանահայ կապոյտ խաչի միօրեակ
վարժարանին ու ՏՀՄՏան Հոգեա-
կան պարի եւ տանդական Նաւազ-
րաններու ուսուցչուհի դասընթաց
ներուն:

Բացումը կատարեց ՓԿԻԻ Արշակ
Ջամալեան՝ մասնաճիւղի վարչու-
թեան անդամակաւուր: Միտք Գա-
րուսեան, որ անդ զարմարով երկու
կառմախիւրութիւններու կատա-
րած հայապահպանութեան այլա-
տանքներուն, զինեց երախտանքուն
ըստով, ինք մեր սէրը եւ ջանքերը
իրենց համար պէտք է արդիւնք
տան եւ թէ իրենց եւս իրենց կար-
գին՝ մեր լեզուն ու պատմութիւնը:

Իլիւն կը յայտնեն: Շնորհակալու-
թիւն դպրոցի անօրմութեան, հո-
գարարութեան, ուսուցչական կազ-
մին, հաստատութիւններ, միա-
րկիւններու պատասխանատունե-
րուն, բոլոր քարեքարեաններ, որոնք
իրենց թիւքական եւ քարոյական ա-
ջակցութիւնը բերած են 20 տարե-
ներու ընթացքին: Յետոյ աւել-
ցուց: «Ձեզի ճիւղական մուտք չիմ
բերած, բայց բերած եմ այնպիսի
մուտք մը որուն ընթացքը ալ կը պար-
սեմին: 2009 տարեթիւնին կու-
նենամք գոյժ մը, քրանական
«Պէլլա» դպրոցից մէջ: Մեր աշ-
խատեց պիտի կարեւորեմ շարու-
մանի տարիլ իրենց մայրիկն յի-
շուեն: Ներկաներ ծախախալու-
թիւններով ողջունեցին այս ուրա-
խակ յուրը: Ապա նախագահ Մ-
Ղազարեան խօսեց իր զգրոցի
եւ իբրեւ կարեւորութեան մասին:

Նորվան արքայախոյոսի եւ նա

ԱՆԵՐԿԱՆԵՐՈՒՆ
ՄԷՋ
ԶԱՊԷԼ ԵՍԱՅԵԱՆ
Բ.
ԱՒԵՐԿԱՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Անեղանքուն մէջ, կէս մը փած պա-
տեւու շուրջեւ տակ կէնքը պատասխան
են ու օրօրս մէջ կէս պատէ միւր
ձուլած, կը աստանի մեղմօրէն: Մի
գիտէ՛ ինչ որ մեր ցաւի սաստիկութիւնը
սակերկը կը ներկայանայ՝ թերեւ կար-
թիկ ըլլալ ժողովուրդի վերածմութեան
սակերկը ու անդկողանցի հունահայկ
ժամար: Բրովէնսի մար թուան տղու ան-
կըք օրօրս, ընդամուտ ու մեծ դիմ-
ախաւաքեան անարարքի՝ կենսիկ
յայտնիկ ձուլածով օրօրս, կը աստա-
նէ այս հոգեպաշտ գիտնականի մրջ:
արձանաւորով թէ՛ դիտաբարձը թուա-
նութեան նախաձեռնած ժողովուրդին,
թէ՛ հեղափոխի բրտութիւնը անգործ-
ներուն:

Գ.
ՊԱՆԱՐԱՐԷ
Առաջին Կիրակին եր որ դիմի անընդ-
մէջ Սեբաստիոն մէջ: Հազիւ թէ ուսուցչ
արկածանքներու քաղաւթիւնը խոնարհ

ապագային պէտք է փոխանցեն ի-
րենց փոքրերուն:

Առաջին հերթին ընծ կեան միօր-
եակ դպրոցի կ: Կարգի աշակերտ-
ները, որոնք երաժշտական թատրոն
նով ներկայացուցին Հայաստանի
Ա. հանրապետութեան հիմնադրու-
թիւնը եւ երգով, գոյներով ու խօս-
քով ծանօթացուցին մեր եւաղոյ-
նը: Հանելիկ պիտի ըլլար մանուկնե-
րու ըրենին իսկ մեր պատմութեան
սիրտը, սիրելի զէմքեր՝ Արամ
Մանուկեանը, Գարեգին Կարդ-
Յովսէփեանը, Ռուբէն Տէր Մի-
նասեանը, Գրորն եւ այն օրերու երբ
ստաւար կենեքը, էթէ 2005 աւելի
ներկաները լուս մայրին:

Ապա, միօրեակ դպրոցի Ա. եւ Բ.
դասարաններու մանուկները ներ-
կայացուցին պարակց մը, ուր թիւ-
թեանիկը, արեւը, ամպը, անձրե-
քը, թռչունը, ծաղիկները, նոյնիսկ
սպորը հայերէն կը խօսին ու կ'ը-
ղեն:

Դպրոցի ուսուցչուհիներ՝ Անի
Պալեանը, Ապրիլեան Տոմասեան
եւ Սիրարդ Մապուրեան իրենց
աշխատանքի լուսին ուրան այս
սակերկով նուէրներով վարձարե-

խաղահին խօսքերէն ետք, աշա-
կերտները իրենց վրէպանքներ
ստացան անդանիկ զխաղաւարտ-
ներուն ձեռքէն, ունեցան նախաղա-
հին կողմէ պատասխանած յուշա-
նուէրներ:

Նախակրթարանի աշակերտները
պարեցին երգեցին, արտասոնե-
ցին: Հանդէսը արտադրեցաւ ըջմ-
նաւորանքներով «Երէք քէլ» խաղա-
փաւ պարով որ մեծ ժողովրդակա-
րութիւնը դաւա: Ապա անոնք երգե-
ցին «Երէքին գանդը»:

Հազարէ աւելի էր ներկաներուն
թիւը: Նոն էին նաեւ քան տար-
կան դրեթի բոլոր ըրմանաւորանք-
ները: Բարձր արժանաւորութիւն տան-
ծած է գոյժէն անտարի: Ընդհա-
նուր էր յաջողով անոր տարեդար-
ձին ժամադրուելու քախաբը:

ԻՍԱՀԱՅ Ա. ՔՆՆՆ. ՀԵՐԻՄԵԱՆ

ՄԱՅՐ ՄԱՐԿՈ
ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մայր մրկոն հրատարականքն
յուս տեսած է Նորվան Շնորհալիկ
Մամբոլորի անտարանի մեկնե-
րեան աշխարհարար Թարգմանա-
թիւնը: 1825ին Պոլսոյ հրատարա-
կութեան թարգմանած է Սեղա
Մամարոյեան: Հասարկ յու տե-
սած է «Արմէն եւ Նունէ Մարգարեան
հիմնադրած»ին մեկնանաւթեան:

ցին իւրաքանչիւր դասարանի երեք
լաւագոյն աշակերտները: Աւա կար-
գէն Արամ Միքայելեան, Սաւա Տե-
միրեան, Արթուր Մանուկեան:
Բ. կարգէն Արմէն Ժիլիկեան, Ա-
րեւիկա Գրեան, Արեւադարձ Մա-
րգարեան: Գ. կարգէն Փաթիկ Պա-
լանեան, Անի Միքայելեան եւ Լիլիթ
Յովսէփեան:

Երկուրթի Բ. մասով հանդէս ե-
կան Սպիրտիկ երաժշտական, Համա-
թի անտղանքներ Նաւազարաններու
աշակերտները, զիկախաւթեանը
Յակոբ Պոլանեան: Վայելքի պա-
մը, որ մեծապէս գնահատեց ժո-
ղովուրդը: քախա՝ քրահին մէջ
սիրով լուս թիւնը:...

Արդիմեան, ներկաները հիւրա-
սիրուեցան զոլապարկեղով եւ տնա-
կա կարեւորանքներով:

Հանդէսի Գ. մասով ՏՀՄՏան
պարի պարեանքից աշակերտները,
անտղանքներ Մարո Պոլանեան, մէկ ժամուսն
ընթացքին հրաժարեցին հայկական
պարուն շարուն մը, որուն խաղա-
պարտութեան հետեւեան հանդի-
սատեւ եւ նոյնիսկ մասնակցեալ
բոլարին:

Վերջապարտութեան, փախման
խօսք արտասոնեց ՏՀՄՏան տնօ-
րհանքի Հիլուս Չապուրեան, որ գնա-
նաւոր խօսքով, յախաւորեւ ըն-
դէնը յանձնեց ուսուցչուհիներ
ուն:

ՄԱՐԿԱՐԷ ՍԱՐԳԻՍԺԵԱՆ

Եր եկեղեցին քակն մէջ, դիմիկը եւ
յուսարիկ, մեղմօրէն ծաղկ վարեցին
նոն ժալ: աշխարհու քաղաք, քաղաք-
ներ եւ երկուս յայտնի կը դիմիկ գէ-
պի կեղեցիկ, որովհետեւ պատարա-
կար պատուիրէ ԳՅԷԷ Մ. Վարդապետ
խոստացի էր պատարաք կատարել մե-
նաւորներ: Հոգեմանքիտան ու պատու-
ներու միութեանքներ շամար: Մեծ
յուզում մը կը աստանը դիմաւ ժող-
ովուրդին ժալ, որովհետեւ ընդամուտ
ցար տառնին օրերու ունեցնութեան
արմբները իրենց քրանքներէ եւ ա-
մէն էրէն գիտեւ քանի մը մեղմօր ունը
լալէ:

Պարեանով դաւաճանքներու արմուր
կը անտար քակն քրանքներ ժալ եւ կը
նախակեր նաեւ պատու խորքեր, որոնք
Հանապետին երկեցին քրանքեան, անկը-
նին քրան մեղմօրէն շուրհին՝ կեր-
թուրին դիմիկ խոստացում միութեանք-
ները:

Անտարմանիկ խաղէ կը թիւթար
միջոցներով մէջ: խաղիկ թիւթար ժը-
լեանը կը քարճարանի ու հեղափո-
խաւորանքով կը ծանախի եւ կը քո-
ղարկէ կեղեցիկներ մեղմօր: Երկու կող-
մէն պատահանքներ կեղով յուս ա-
տախիկ անտր ցուց մը կը աստար խո-
տախիկ այլ քրանքեանով անգործին
եւ երեքին ժողովուրդը կը ծանախի
խորհրդարան կէս միութի մէջ ու պա-
տարաւորին ծանր քրանքներ եւ կրա-
նախար հարկով մը լեզուն կը քրան-
քար յանդէսն յու եւ նոյնիսկ անտար
էրէնը այլ քրանքեաններու անտար
ին ժալ, որ հազիւ կը խեղդիկ իր չե-
նախքները:

(Ծար. 6)

ԿԻՐԱԿԻ
ՅՈՒՆԻՍ 6
DIMANCHE
6 JUILLET
2008

ՅՈՒՆԻՍ

ՄԻՏԲ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍ

Թիի 344

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԻԱՆ (1884-1957)

LE NUMERO: 1,20 €

83Ի ՏԱՐԻ - ԹԻԻ 21-995

Fondateur SCRAVARCH MISSAKIAN

83* ANNEE - N° 21-995

HARATCH

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE FONDÉ EN 1926

Directrice : ARPİK MISSAKIAN

83, rue d'Hauteville — 75010 Paris

Tél. : 01 47 70 86 80 — Fax : 01 48 00 06 70

Courriel (email) : jharatch@aol.com

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՈՐԹԻՒՆ

Փրսմա: Տար: 250 երթ: Արշակունյ: 135 երթ

(Արտատպագրման): Տար: 300 երթ (Արշակունյ տպագրման)

270 երթ (Տարաշախտ տպագրման) — Հոսո: 1,20 երթ

C.C.P. Paris 15069-82 E

«Ի՞նչ է Ձեր ՆՊՈՏԱԿ...»¹

ՈՒՒԼԻԼՐ ՍԱՐՈՑԵԱՆ ԵՒ ՇԱՐԺԱՐՈՒԵՍԸ

ՄՆՆԻԿԱՆ 100ԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻՐ

Երբեք չեմ հետաքրքրվել բացառապես երեւոյթներով կամ այն մամբաւատով, որ բնութանքի է յօժարուիմար:

ՈՒՒԼԻԼՐ ՍԱՐՈՑԵԱՆ

Հոյիւրուր միւր հետաքրքրուել է ժամանակին, շուկայ գտած Հեղեմիկներին աղայնուրով: Բնականաբար Ուիլիսմ Սարցիւրեան, իր ձօնաւորի վրայ աւաւտուող յօդակ պատմանք հատոր վայելչու շուրջ զանազանութեան բերումով, չէր կարող աւաւտուել եւ շուտով՝ 1936-ին, հրատարակեց շարժարեւորի մայրաքաղաքը: Երեսնամարդ գրողը, ամենայն հպարտութեամբ, արդէն ինչուստ հատորի յաւախարարում բացառապէս էր իր գրեալներին ու սակեղագործութեան ընթացքը: Համարձակորէն նշել էր թէ գրող դառնալու համար, միւս ամտեան էր ընդունուած գրական կողադարձերը, երեսնամարդ տարբէջ տվորութեան էր դարձրել արաբերէն մեքենագրելու, եւ ամենայն յոյսով՝ քանի որ լուսավ մասն էր վրայ հասնելու, գիտակցել էր թէ կանար լիարդ գագաղործութեամբ պիտի աղարկէ:

Հատաւորութ մայրով իր անձին, խուսալելով միւս գրողներին ոճով գրելուց, մէկ կողմ գնելով ամենից բաւերիկ բարեացակամութիւն սպաննող անակցանքի, Սարցիւրեան, որ գրել էր իմիջիկով իր անձնական քաւարարութեան համար, հաստատ էր թէ շարժարեւորի մայրաքաղաքում եւս, իր բարեան ու շնորհք պարտադրել պիտի կարողանայ: Սակայն եղաւ հակառակը: Հոյիւրուր, իր հաստատ աւանտուրանքով, ոչ մի կերպ համարեցողութեց նրա տեղեկաբարձական ազատ, անհախաւտուած ընթացքին: Իր ստղանդիկ յարմար միջավայր զգտնելով, Հեղեմիկը լուսավ Հեղաշաւ:

Աղայնի ներկայութեանը Հոյիւրեւանան արտադրութիւնների հիմքին էր: Սարցիւրեան երեսնամարդ թրւերի վերջին եւ քաւտաւականի տալիսին տարիներում, համարեւոր էր ամեկերեւան պատմութեան ու Բուսարեւան արդի գրականութեան նոր աղաղը: Հոյիւրուր գիտակցել էր դրան: Մեծամասն շուկայ գտած նրա սոր պատմութեանքներն ու թեմական խաղերը, Հոյիւրեւանի նկատման կրկին մասնակց ուտեցին ու 1941-ին, Սարցիւրեան բարձր աշխատանքով, Մեքենագրութեան Մարտի հիմարիկ կողմէն, նորեւն շարժարեւորի մայրաքաղաքը հրաբորեց: Նա, որ իր կեանքը մեծ համարողութով բարեաւայնով օրեմէնքի հիման վրայ էր տնօրէնում, այժմ բախտն ու ժամանակը շարժարեւորի մայրաքաղաքում պիտի զարգացնէր:

Երեսնամարդ ու խղիւս գրողը, իր խրաշատակ աշխարհը տեսնելիս զարմանալու համար, 1939-ին, Գո կանանքի ժամանակը խաղի թեմարդութեան օրերին արդէն, փորձել էր իրեն բեմագիր, երես Պրտաւէյի արտադրելիներին պարտադրել եւ մաստար յաղդել է: Այժմ, յաւակալեց ֆիլմի համար շարժարեւոր պատմութեան նոր շարձք: ՄԱՐԻՎԱՆԻՆ ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՐԹԻՒՆԻՆ, իրադարձութիւն համար, ստանց նկատնելու շարժարեւորի տեղեկանքի պահանջները, նա իրեն իրենի միակ իրաւատ ունէր յայտարարել:

Հեղինակային շարժարեւորակցին յարմար ստեղծագործութեան միջոցներն ու հիմնութեանքներ միայն յայտնաբերում էր շարժարեւորի տարիներին իմիջիկային արտադրելիներին պարտադրելուց: Հոյիւրեւանում գրողը դեռ նախ գրող էր, բեմագիր՝ փորձաւորութեան համարով ունակութեան հաստատում անէ: Սարցիւրեան իր կարողութիւնը հաստատելու ու արտադրելիներ համարելու, քաւարարելու համար, անտարակալ բնութիւն պիտի անցնէր: Հաճախ մասն միջոցներով՝ գրաներեւելու օգնութեամբ, հասարակ թղթի վրայ անձնական, մասնադրագրի ընթացք տուող Հեղեմիկը, այժմ պիտի արտայայտուէր իւրեւորեւոր մայրաքաղաքի ու նկարահանման խցիկի միջոցով:

ՄԻ ԲԱՆԻՆ ԶԲԱՒՈՐՆԵՐԻ

Սարցիւրեան բնութիւն անցկացնելու համար, անկողնային աշխատանքի անցաւ: Ընթացք արդէն հրաւարակուած իր Մի Բանի ԶԲԱՒՈՐՆԵՐ փաւտմանը: Դեքանի տարիների ընտրութեան պահանջին, ներկնուած անանց ունակութիւնները, պատմութի մէջ մի քանի յայտնաբերելի ներկայեց, ի մէջի այլոց ընդգրկել էր Հայի, որին անուանեց աշխարհի բանաստեղծը: Նա, յայտնաբերակում նպարտութեանը ԶԲԱՒՈՐՆԵՐԻ թուղ ճիշդիս, պիտի հայտնաբերէր խաղի, ինքն իրեն համարէր ու անէր՝ իսկապէս չաղքը եմ: Երկար ժամանակ կ'աւտուէր: Աղայիս, ստանցին անգամ լինելու, Հոյիւրեւանի նկարահանումն մի ֆիլմի մէջ, Սարցիւրեան պիտի ընդգրկէ Հեղեմիկը հայերէնը: Հեղեմիկը կարճամետաք բնութիւնը

վերնադրեց ԱՒԻ ԳՈՐԻ: Շարժարեւորի մարզում, զա եղաւ նրա առաջին ու վերջին իրադարձութիւնը: Արտադրելիները յաւակալեց Լուիս Բ. Մալեքը, արդիւնքը ամառը գործ համարեցին ու ՄԱՐԻՎԱՆԻՆ ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՐԹԻՒՆԻՆ Է ֆիլմի վերածուել, Հեղեմիկին յատուանց: Հեղեմիկային իրաւունքները արդէն 60-000 տարարով գտած լինելով, Մալեքը Սարցիւրեանի պատուով յանձնեց գրող — գեղարեւոտ Հուսարո կոմպոզիտիւրին՝ եւ բեմագիր Բարբաբեան Պրտաւէյին: Սարցիւրեան արդէն ՄԱՐԻՎԱՆԻՆ ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՐԹԻՒՆԻՆ 80-000 տարարով յետ գնել: Մալեքը մեքենայն ու փորթալերը 15-000 տարարով, ԱՒԻ ԳՈՐԻՆ ԵՒ ՆՊՈՏԱԿԻՆ արդէն: Հեղեմիկը համաձայնեց: Աղայի հաւ, Հոյիւրուրը նկատմանքի ու Սարցիւրեանի մէջի շարք առաւ: Գործարքի ու Դաւիթի պաշարք լինելուն մի իրադրութիւն: Այն թէ շարժարեւորի եւ թէ թատերական իրադարձութիւնների մարզում, մեծամասն խաղարեւոյն ու խաթարեց Սարցիւրեանին: Իր Հոյիւրեւանի փորձաւորութեան մասին, նա եօնամատուական թուրեւ, յայտնա արտայայտուեց: Շարժարեւորի կարող էր ինձ համար մեծամասն յարմար լինել: Բայց եւ իկարողացալ ցանկացած անց: Չկարողացալ անկ այն ինձ ինձ էր անձնապէս, տնիպարում արի այն, ինչ պահանջում էին, եւ նոր համար էր անկարող էր: Ֆիլմի արհեստը դրամատուրգիւրով, խար

պիտի յայտնի, այն այնպիսի կատարակ նկարարական պիտի իրագործուէ:

Պրտաւէյի նշումները էլ անկին են հաստատում ու հիմնաւորում Սարցիւրեանի արդար ընդգրկել ու զարգացնել: Արտադրելիների պարտադրանքով իրադարձութեան ֆիլմը, բեմագիր Բարբաբեան իրեն քաղի իրանքի է վերագործում ու բուն, Հեղեմիկին նուրումով չեղեալ է գտած: 1943-ին Սարցիւրեանի նիւթը, իրեն յատկապէս ֆիլմի համար գտած աղալ յայտնի իւրեւորեւանի պատմութիւն, պարզեւարեւոյն (Սալար մրցանակով): Բանի որ ըստ արտադրելիների ֆիլմի ճեղքահար յայտարարումը էր Հուսարո կոմպոզիտուրը, Սարցիւրեան անկողնային, ի պատմութեան կատարումն, իր բուն գործութեանը հրաւարակեց իրեն միայն: Ֆիլմի օրը ՄԱՐԻՎԱՆԻՆ ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՐԹԻՒՆԻՆ համարում էր մասն է Հեղեմիկի ամենաարեւոտ ու տարածումը երկր:

Վերադարձ վերջինքներով, պիտի նկատուէր, հակառակ Պրտաւէյի պրտադրելիներ, ինքն իրադարձութիւններ միջամտութեամբ ընդգրկել էր ինքնապիտուկը: Համալարեւոյնի երկրորդ պատեղարկի օրերին զուկ հանուած ՄԱՐԻՎԱՆԻՆ ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՐԹԻՒՆԻՆ ֆիլմը, բացումն ու փաւտելու է Սարցիւրեանի պատուով ու ոճին միանգամայն անկարող լինալ յայտնալ յաճնութիւնը: Դարեւ կրամ են Թարթիւն Ուսլի:

Գրե՛ք՝ ԱՐԲԻ ՅՈՒՆԱՆԵԱՆՍԸ

զայնելով, սրիկանելով, խարեւանելով եւ դեռ անկի գէշելով լինում էր, եւ դեռ է:

ՄԱՐԻՎԱՆԻՆ ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՐԹԻՒՆԻՆ

Ֆիլմի բեմագիր Բարբաբեան Պրտաւէյի, կեանքի վերջին տարիներում շարժարեւորի պատմարանների մաս, յայտնա արտայայտուեց: Սկզբում նախատեսում էր, որ Ուիլիսմ Սարցիւրեան է իրադարձութիւն ֆիլմը: Լուիսը (Մալեքը) հիւսպած էր միւրով եւ պատմութիւն գնել էր նախատեսելով ճանի, որ Սարցիւրեան ինքի պիտի ղեկավարի ֆիլմը: Ուրեմն, արդիւնքի եւս տվել թէ ինչպիսի պիտի նկարահանուէր խաղարեւոյն իմ համար, իման մի կարճամետաք ֆիլմի նկարահանումը յանձնեցին: արդիւնքի մի խաղարեւոյն, յայտնական խաղարեւոյն բաւ էր: Մի միայն մատիւրով էր կարող պատմութիւն փաւտել: Ցետու ընթացքի յանձնեցին ինձ: Սարցիւրեանի ցեմար յապաւանց երկար էր՝ 250 էր: Պատմութիւն կորիկ ունէր, բայց եւ չցիտել էրք միտիւր հաւակցուել, երբ նկարի պիտի կոչի ու միւրեւն անցին: Կարճարուրէ (Հուսարո) ու իմ արմար, իմարարութիւն էր: Մեմն ու չինչ յայտնալիցին, այնչ յիշելիցին: Միայն ցեմար կրկնութեանցին, հասցրին 115 էր: /.../ Այն (ՄԱՐԻՎԱՆԻՆ ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՐԹԻՒՆԻՆ) անհնարաւ գործա է: Գիւտէ՛ք, ամեն մի անտարակալ արի պիտի է լինի: Երբ երբեք մի ֆիլմ

արդէ՛ք՝ Մի Բարբաբեան խաղարեւոյն է 1940-ին Հոյիւրեւանում նկարահանուած, համարեւան ֆիլմի արդիւնքները: Դա մեծամասն խաղարեւոյն ու ինքնապիտուկ է Սարցիւրեանի արտարար յայտնալիցանքը:

Գործ՝ Սարցիւրեանի գրական գործին, զուարթ ու զգայուն ընթացքը, ոճի աւտումով, ֆիլմի մէջ իրեն յարմար շարժարեւորի լինում ու հարբ չի գտել: Երեւի հիմնական գործող անձի՝ Համիկը, հանդուրեւած Տօր մասին պատմելիս, բեմագիրը ղեկն էր երաժշտութեամբ ընդգրկող յուկական ընթացքի եւ խաղարեւոյն: Լոկ զգացական կը շարժող կարճամետաքիւր զուգակցում ճանքները, ֆիլմի վայելչաւորն տարածումն ու գտած յարեւանի ֆիլմերը, անհիմն կիրարկող Սարցիւրեանի զերազալութեան Հեղեմիկի պիտուած աւանտարանակցելին: Մի կան, որ զուրկ տարիներում, ընթացքներին մօտ պարտեցող նրա արտարար ոճի խաղարեւոյն:

Բ. Պրտաւէյի ֆիլմում, մասամբ յայտնի էր միայն անհնարների բարձրները, որ երբեմնային փոխանցում էր Հեղեմիկին մատուած եւ գործի ընթացքը Սարցիւրեանի շնորհիւ: Օրինակ՝ զերաւան Մի ֆիլմին շարժարեւոյն նկարահանութեանը գրտած պատկերը, երբ Համիկը գրեւոր, ընթացքում էր երրորդամարդ: Աղայիս զուրկի տարիք է տրուած, անանց յայտնալ միջամտութիւնների, ընկալի իրադարձութիւններ արեւում ու լոյ

Յուլիս 7-ի առաջին ժամերուն ալ եւանի մէջ երկու կտուր բախում ունեցեն, պատճառ ըլլալով մէկ հողիկի մաւան: Վիրաւորուած ուրիշ մըն ալ հիւսղանոց փոխադրուած է:

ԳՈՂԻՍ

**Հ. ՏԻՆՔԻ
ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
ՈՃԻՐԷՆ ԱՆԵԼԻ
ՆՈՒԱՏԱՑՈՒՑԻՑԷ**

Հ. Տինքի ռեպորտեր 18 տարեկանը լրացածը ըլլալով, Յուլի Դի հիմար այստեղ գտնվող տեղի չէ ունենալ : Փեր-Քերն ալ պիտան են ռեպորտերի տեսուչը եւ ժախանչող քման գրել, փոխանակ մի-տք սկզբնատուրը չեղելու : Նման ժամա-րանատեղիները օրհեղ թողնողի մի-տք արտասպասուիչը պիտք եւ ինտուի-տընդ որ մնացած էտանդը խալյատակ ինկաուսիթիան չէ պիտանում եւ, օր չերկով, աճե՛նք, ուղե՛քն առնել, դորքը-տան ու՛րիկն տարի եւ ետ :

Յուլի Դի ինտուիտ ապաճուիթիան ար-տաքուր միջոցով, Յուլի Դի հիմար են, դատարանի չե՛նքն առնել ալ ՈՃԻՐԷՆ ՀԵ-տաղծողներու մամբիւր ցոյց մը կա-տարած է, թողնողով տարուան որ ըն-թացելիս իրական պատկանութեանը տարբերութեան կանչումը ըլլալուն զի : 200 Հայերի ցոյցարարները խալերի նեկոյացուցիչը Յիլի Դի Թան-դար յայտարարած է թէ անդրույնով է ու՛րիկն նախագիտ տեղեկի եւ անդրույ-նովիս անդրույն չե՛նքն առնել զորս ծուլի-լը : Մտանում որ անցած տարուան որ ընթացելիս յայտիկ դարձած է որ Հ. Տինքի ու՛րիկն Հայերուս միջոցով տեղեկող դատարան զե՛նքն առնել կապ ու-նելիս պիտանում ու՛րիկն չե՛նքն առնել, իսկ չե՛նքն առնել : Թանդար լրացած է թէ Տինքի ու՛րիկն պատկան լր-թագին Քուրդերի Համար պատկան չաղ ընէ եւ, ապա Քուրդերի եւ յանդար-տեղիս Հայտարարութեան վերջ տալ, որպիսի արգարութիւնը կործակց անսու-րիկ դործել :

Ճուրայարները վաճաղական են. «ՀԵ-րանքիս, Համար, արգարութեան, Վերադ-րուիչը Հրանդիկը, թողնող Հայ կնք, ապա ցրում են, ասանց միջադէպի պատճառ ըլլալու :

Դատաւարութեան ներկայ դատուն են Խալե՛քն, առնել, Հ. Տինքի կորցու-րիկ, նաեւ, Գերմանիոյ ընտաղներն, Եւ-րոպայի իտրքարարանի կրեմոլիան մե՛կ կողմէն :

Դատաւարութեան նիստը անդամ մը եւ ցոյց տուած է թէ որքան պատկերի էր ու՛րիկը, ցանկ պատահականութեան տեղ-եկի ինչ անոր պատահականութեան ու ոչ որ հարկաւորը ըրած էր արդիւք ըլլալով Համար : Հարցաքննութեանը ծ. Դո՛կի որ քեղարք է դիտարար ծրարող է : Հա-րկը, ըսած է թէ ու՛րիկն պատահա-նութեան տեղեկ պահած է ժամադրու-ման չե՛նքն ի՛նքն անգամ տեսնակց : Եւ ինչպիսի :

Անդրիկ ինտուիտ ընթացիկ անդա-տարները անձեանք անպատահականա-տուրներում վարում են, անպատկան կատարելը ըրած, ծաղկան իրենց Հա-րցում ուղղող փաստարարները : Օրինակ, նոր անդատանութեան է : Թանձելի, նոր արտանութեան ընթացիկը որ ըն-թացելիս լրացում ըլլալուն ծախի չէ՛ր ժաման ըրած, ան պատահականա-ման ծրարի ճանդարանութեան նախագա-հին անտեղ չե՛նքն առնել : Հատարանի ա-նոր աղիկին եւ ան խնայ անդարաւոր-մանը ինչ իրեն Հաղ արտան է նաեւ թէ ու՛րիկն նախարանիկ Հեռանակի իտ-ապաւորութեան որ անցած է մէկտիկ իսկողութիւն : Մա՛նուպիան Հեռ, պա-տահանած է. «ՀԵ՛ր, ձե՛նիքիս Լոնդիկ Հեռ եր...»

**ՀԱՅԳԵՂԱՆ
ՃԱԿԱՍ**

**ՀԱՍԱՍԱՍՆԻ
ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՐՑԱՄԻ ՄԵՋ**

Կարգադատ Տ. Սարգսյանի դիտա-րան Հայաստանիս պատուիրակութեան ԼԴՀ Խորհրդայն կարգերը հանդիսու-նելու, խորհրդայնութեանը, քննա-րանելու, առիթ կըսած է : Հիւրերը ըն-դունած է նախագահ Բ. Մա՛նուպի, որ պիտանում է կրելու Հայկական պիտա-նութեան դարձուցիլեան զարկ տուող նը-ման ալ պիտու տեսնողութիւնը :

Երկու կատարութեաններում միա-տակուն նիստի ԼԴՀ ժողդարտ Լ. Յա-րութիկեան ներկայացուցած է անու-տակուն զարգացած ծրարիկներու, կա-րեղատարի ինդիկները, յատկապէս Կ-մա՛նուպի եւ դիտարանութեան մամբիւր տե՛ղ : Ըսած է թէ Դարբարը 600-700 միլիոն քիլոկրամով երկրաւոր-տակուն արտադրուի, արդիւրիկ ու՛րիկ կրնայ կրնայ Հասանք արտադրող կրկի-կիւրմով դա՛նք, նոյն առեւն զարգացնի-ւնումիկ արտադրող չեղելը :

ԼԴՀ զեղարանութեան Հայարար Լ. Մարտիան, ներկայացուցած է ներկայ կայուցիլեան եւ Հեռանակները : Դա-րարող ճողդարանիկն կրկի ըլլալու ա-մէկ կարեկիւթիւն ու՛րիկ, թայց պատ-հանքի ընթացելիս այլ որպոր զարգացնի-ւնում է : Ե՛թէ, օրինակ, ՑՈՒՄՈՒՄ տա-րիկներում մե՛կ անձի Հայուիկ մաս-նի մը խաղող կաղարարներ, այս-րանք մը անգամ Նուալ է քանակը : Նոյնի-կ Հայաստանի եւ անտանարութեան կայուցիլեան : Աճա՛րքաւ եւ ինչ մեծ ներդը-րակները եւ այլ անտուի Հայաստանի ա-նակողութեան կենսական է :

Հայաստանի կարգադատը ընձալով Արցախի անտանակուն զարգացան, ուղ-մախարակն նշանակութեան, ըսած է թէ ԼԴՀ-նաեւ անտանակուն արցախը ան-դրող արգարութեան ինդիկը պիտք է դա-տար, ուսում անձա՛րքաւ եւ դիւրի Հայու-նաեւ անդրալեկան ներքուի : Նոյն ա-տան Հարկ է ցոյց տալ որ ձեռնուտ է դորձ-րանով Դարբարիկ մէ՛կ :

Գատուիրակեան այնք ծրարիկ մէ՛կ յատուկ տեղ անցնած է Եուլիկ զարգա-ցան Հարցը : Հիւրերը զայան են Յուլի, այցելու չե՛նքն առնողութիւնները, քննա-րան Որցախի չե՛նքն առնող ժաղդարարիկն ուղարկարանիկ ինդիկները :

Հայաստանիս պատուիրակութիւնը զայան է նաեւ Անեղներն եւ Մարտիանի չե՛նքն առնել, ներքու կըսած նոր ըրա-տարներու քանակն : * * *

**Ս. ՍԱՐԳՍԵԱՆ — Ա. ԿԻՒԼ
ՀԱՅԳԵՂԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՔԱՎԱՐՈՒՄԸ**

ՀԱՐԻ-ի եւ այլ երկիրներու դիտարա-րներուն Հայաստանի նախա-դարն ալ Կարգադատը զարգած էր մա-նակցիկ ընթացիկները արգարողութեան անտանիկ Կարգադատութեան անտանակիկ նշանակութիւն : Այցը առիթ կըսած է ձեռ-նակողութիւն Քուրդերի եւ Արցախիկ նա-խագահներու : Ա. Կիւրի եւ Բ. Այկե՛ր, Թա՛նուպի Քրեքալան եւ արցիւրնա-նաեւ լրատուիլիկը զի չե՛նքն ալ Հայ-նաեւ զիտանեւ զիտիկ ընթողիլ, Բիւն կըսած որպէս ցանց էր նախա-նաեւ ինդիկները փոխանակութեան տեղիկ չէ :

Ա. Կիւր Հայարարած է Ս. Սարգսյան-ը նախագահութեան ըրադարութիւն, ա-յլ Քուրդի մամբիւր անոր ու Բ. Այկե՛ր, միջոց մը քանակ : այլ ընթացելիս Արցա-քիանի նախագահը ուղարկ է Քարգադատ

զեր կատարել, թայց Ս. Սարգսյանը ըսած է թէ հարկաւոր չէ, ինք Քրեքիկը դիտ : Հայաստանի նախագահը Հարցանքի եւ Ա. Կիւրի թէ Երեւանի պիտի կրկնի զի-տուի : Հայաստան — Քուրդերի միջադի-մըսով : Կիւր դո՛ւսնած է քանիով թէ Զարգիք տեսցուց եւ, Կիւրանախարիկն Հարցը :

Հանդիսուլիկ հար պատահականով լրացողներու, Քուրդերի նախագահը ը-սած է թէ Հայաստանի ու Արցախի մի-կի պատահականներն Հեռ քարդարանի-կան հանդիսով մը ունեցած է :

**Բ. ՅՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ
ԶԳՈՒՇԱՑՈՒՄԸ**

Ժամադրութեան կուսակցութեան նա-խագահ Բ. Յովհաննիսյանը որ Ազգայնի ժողովի միակ ընթացիկներ իսկալել կը ներկայացնէ, Յուլի Դի մամբիւր տա-րուիկն էր ընթացելիս անդարարած է յանդարակար իրաւիկները : Ըսած է թէ Մարտ 1-2-ի զիտեղք ուսումնարի-կու կուսում խորհրդարանիկն յան-նա՛րքաւ պիտք չէ արտան իտրադիկ խորհրդիկ խորհրդարանիկն զիտ-մա՛րքովի այս կամ այն քանակներ, ո-րպում մը տալու : Համար : Դուրսի պա-րտաւորով նմա՛րքաւ չի կիտար փաստութեան անձա՛րքաւ Հայարա-րիկն Հայուիկ :

Ապա անդարարանով ներկայի կա-ցութեան, ան ըսած է թէ երկու ինքա-նութիւնը իտրաքիկ լուրջ ցայկուր ձեռ-նարկի եւ չե՛նքն առնել փոխութեան կա-տարելի կրկնի իրաւիկները : Հայուիկն զիտարարութեան կը ցոյցա-նալ, առող միակ դարձում ձեռնած է նախա-դարանիս արտադրող ըրադարիկը : Այսու հանդիսի համարարութեան, նը-կալում չէ չե՛նքն առնել կը ինտուի : Բ. Յովհաննիսյան թրք տեսած է որ ընթացիկութեան, հարմարաւորները այլ-եւս ի յիշանքի Քուրդերու կըլլան : Իրեն կրնան ցոյցի Հարբանիկ զիտ չը-դանուի, թայց միշտ քարդարանիկն հանրութեան կողքի կըլլան : * * *

ԳՐՈՂԵՆՈՐԻ ՀԱՄԱՎՈՐՈՒՄԸ

Յուլի Դի ըրադարի մէ՛կ պիտան է Կը-րդուիկն, չորրորդ կա՛նքն առնող Հայա-նախարան համաժողովը : Բայանք իտ-րք արտանում է Հայաստանի Կըրդ-ներու միութեան նախագահ Լ. Անա-նուպի : Սփիւրիկը կը մամբիւրիկ ցանց էր տեսնակ պատուիրակութիւններ : Հա-մաժողովիկն թիւան է «ՀԱՂԵ՛ր եւ Հայա-ստանը արդէ զրաւմարութեան տեսադա-րանէ : Օրակարգի ինք կըլլայ Սփիւ-րի կրեւտարար Հայ զրդուիկն Հարցն այլ :

Համաժողովիկ զուգահեռ կացմարի-պուն է Հայ զրդիկ ցուցահանդէս — տեսնակաւ մըսն ալ :

Անեղսի Հայց Կաթողիկոսը, Սե՛նի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը, Հայախա-րար Կիւրիկն ուղե՛նքն առնող ինչ Հա-մաժողովիկն :

**ՄԱՐԿԱՍԵԱՆԻ ԻՐԱՌՈՒԹՅՈՒՆԵՐՈՐ
ՊԱՏՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՊԱՏՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**

Մարկալիկն իրաւունքներու պարզան Լ. Յարութիկեան Ազգայնի պատճա՛նու-թեան ժաղդարան Խորհրդի Բ. Յար-գիւրի, զիտան է, Ի եւ ընտանիկն ա-յլ անդարներ Համար ապա՛րքաւ ինչ ա-յլով : Յիւլիկներով որ օրհնող ինչ ու ընտանիկան անդարանը պիտուիթեան

Իրան զանաղ Քուրդի լուրիկ Համա-լիկը կրեւ ինդիկներով ընթացիկում է Ինդիկ-ԳՐՈՂԻ Կ Հայարարանիկն Հարաու-թեան ցոյցակի մէ՛կ : Կարգադատութեան մամբիւր ժաղդարանիկը լուրիկն Հեռ յայտանք է թէ համարիկը դարիկն ի վեր ուխտալարել Հայերուն Համար :

ՕՐՈՒՒՄԸ ԴԵՊԵՐԸ

ԳԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐԻԹՈՑ անդամակցութեան Հա-մար, անիկ որ ԻԿ. ԵՄ. Փե՛ն նոր լու-ծում էր կը ըսանք զանեկ, Ինչ կը զե-րաքիկ հանդարանիկ պարտաւորելիք, որ Հաստատուի Եր Երբեք 2005ին : Միւլի, Յուլի Դի, Ազգայնի ժողովը 2-րդ ապ-րիլում ըրալ կը ծծնէր Հարցը, ԻԿ. ԵՄ. Փե՛ն Երեւանիս Ծիւրեկիկը ԼԵՔՏՈՐ նոր տաւարիկ մը ներկայացուցած է, որպե-զի կրեւտարիկ եւ ծրարարանակ Համա-մարիկն : Կուսմ թիւիկն համարս այն է որ անիկ նոր անդամակցութեան Համար հանդարան ըլլալ անդամակց, թայց թայց արդիկ հանդարանութեան նախա-դարիկն որ Համար այնի, Ե՛թէ Ազգայնի ժողովի եւ Միտարանի կրեւտարիկն եւ ծրարարանիկն 3/5-րդը զանեկ որ խորհրդարանիկն զրա՛րքի-ւր կը քանէ : Երեւանիս հանդարան է որ այլ 3/5-րդը անդամակց կըլլայ :

ԹՈՒՐԻԹՈՑ մէ՛կ պիտուիթեան Հարուս-տարար անդամատանութեան զան-տարարան զարգակներն Ե. Երուիկու-րի գրաւունքիկ խաղարարիկն ընթաց-ելիս զե՛նքն առնող խաղարարան երբեք Հա-րամի մը Երեւանիս զրաւում է : Կիւր-ի թէ պատահականա՛րքաւ ծրարիկը նախա-միկն քանակը, Ազգայնի ժողովը, Ժա-րարարութիւնը եւ անեղան զիտարար-թիւնները նորովի կազմակերպել :

ԳԱՆԻ մէ՛կ (Մարկալիկն արկաններ)

Հար. Դ. ԵՄ

պատահականութեան ասի կը գտնուի, Ա. Յարութիկեան ուղարկ է որ անդարնալ ինդիկներին ձեռնարկուի : Աճա՛րքաւ պատահականութեան զան պատճա՛նու-թեան է որ պատահականութեան աս՛մանքն իր թիւքա-նարիկն ու ընտանիկն փոխողութեան Հա-մար չիլիկ Հայցիկը կամ մը նախա-տեսուի, նաեւ կրկն ընթացիկ :

**ԳԵՐՈՂԵԱՆ ԶԵՄԱՐԱՆԻ
ՏԱՐԲԱՐԸ**

Յուլի Դի Եւրոպայի մէ՛կ տեղի անցնած է Գերմանիոյ Հագերի ձեռնար-կն եւ Անեղի Ազգայնեան զարգիկն ա-մաժիլիկ Հանդիքը : Տեսու Մա՛նուպի, Մա՛նուպի Գերմանի ձեռնարկը 2007-08 ուսումնարանիկն ընթացիկն ամբողջ Հա-մա՛նուպիան իր թիւք անցնած է, ըս-նով որ Հաստատուի, այսոր 114 տն ունի եւ 38 ընթանալարանիկը Եր միտան Մալը Արթուր ընթանալարան :

Տարիան Հայտանուպիկ կատարած է Անեղի Ազգայնեան զարգիկով ան-եղի Վերդար ալ : Մարդիկն եւս — այլ Հաստատութեան մէ՛կ Կիւրիկն 63 տա-րեկ : Հարաւարանակ է ուսումնարանի կուսակցութեան զարգիկները, անեղի թիւ-րը, յատկապէս լուր կը տեսնէ նաեւ Հիմնարանի կրդարանիկն Հագերի կը-րուտալարել է Հայերուն Համար :

ԲՆԿԵՐԱԼԱՌԳՐԱՆԱԳՆՆԵՐ

ՆԵՐՈՒՄԻ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հի փարեղի Հայոց կեղեցիկին ու առնորդը, որ պիտի ստանան հիւանդին պատասխանատուութիւնը: Կոմիտասը կրկնական մըն է և ընտանի շունն է: Ան Վիկնոն պիտի փոխարէրէ Յանձնախումբին իր-նամբը: Յանձնախումբը ստանձնեց ապահովել նիւթական ու բարձրակարգ բոլոր մէլիոցներ փոխարէրութեան ու Վիկնոն մէջ կիցութեան համարը:

Ամէն ինչ կարգադրուած էր ու բնին, բայց այս քաղաքը բնաւ չի-րականացաւ: Կոմիտասը կենա-լորտեանը դարձրելու շատ ու-ղած են հասկնալ թէ ինչու է այս քա-ղաքը: Հիւանդանոցը, բայց պա-տասխանը գոյութեան չունի: Արդե-աւ ինքնակալն պայմանները թա-ւարար չեղան, կամ Կոմիտաս վար-դապետը հոգեվիճակէն էր որ անկա-րելի դարձաւ այս քաղաքը, կամ Միլիթանեան միարտուութիւնը չեղաւ: Երաշխատութիւնն առ-կա միայնակութեան ներքինն է: Այս հարցումներուն վրայ պէտք է ա-ւելցնել որեւէ հարցումներ այլ, ո-րոնց պատասխանները գոյութեան չունին: Փոքեղ այս վայրի կարե-րայ ընկն իրենաւ վարչապետին համար, Կոմիտաս, որ այնպէս դա-ւալան ու դերազդելու հոգեվիճակէ մէջ էր, պիտի կարենալ որ օգտուի քոթոնայ դրոշմաներէն, քոթոնայ պիտի կարենալ որ Կոմիտասը անցա-կին մէջ թաքնուած ողբերգութիւն-ներու լույսին տակ բացարձակ մը ապահովել Կոմիտաս վարչապետին ընկճածութեան համար: Այս հար-ցումներուն այսպէս պատասխան ներս ալ թաղուեցան պատմութեան մէջ և Կոմիտաս այս կերպով գա-տապարտուեցաւ իր գործիքները բարձր Վիկնոնի հանդիսին հի-ւանդանոցին մէջ, ուր պիտի մնար 13 տարի, մինչեւ իր մահը:

Առկա բաւական երկար և ող-բերգական ժամանակ է: Այս եր-կար տարիներու ընթացքին մինչը մը Վիկնոն հիւանդանոցի վար-չութեանն ուղեց Կոմիտասը փոխա-դրել որեւէ հիւանդանոց մը: 1933-ին էր, եւ հիւանդանոցի վարչու-թեանը էր յայտնի որ հիւանդանո-ցը չափէն աւելի լեցուն է ու պէտք է տեղ բանալ նոր հիւանդանոց, առաջ փորձեց Կոմիտասը զրկել ծորոցին կոշտած շրմանի մը հի-ւանդանոցը: Հոմիտասը բարեկա-մներու յանձնախումբը ստանիլ ընդդիմութեան ու պահանջն որ կը միտաւ մնալ իր տեղը: Անտառ-մատուր Հարկեց ըստական ճիգ կատարեց մինչեւ որ կրցար համոզել հիւանդանոցի վարչութիւնը: Կո-միտաս շարունակեց մնալ Վիկնոն-ի հիւանդանոցին մէջ:

Կոմիտասը կենաւորներուն ու մեծ վարչապետին սիրահանութեան համար այս տարիները կրտուած, պարզապէս զայն տարիներն է: Ով դեռ Հայ Ժողովուրդն ու Հայոց հիւանդանոցները ինչեւ շահած պի-տի ըլլար թէ նախկինամտութիւնը չէր մը օրէնք Կոմիտասին ու բա-րեկաւոր մը արձանագրելի տնոր հիւանդանոցին մէջ, թէ արտօնելի որ Կոմիտաս շարունակել զբաղել երաժշտութեան: Բայց յոյս չկար: Այս երկար ժամանակաշրջանի ըն-թացքին Կոմիտաս այլեւս երբեք կապ չունեց այն նախկին Կոմիտա-սին հետ, որ հաշիւը համազօր դրած ստանաւ էր իսկ երաժշտա-թեան համար: Հայ երաժշտութեան հան-ձնար: Հայ երաժշտութեան մեծ հիմնադրելը այլեւս իր ամբողջ կարգ խոսք էր Վիկնոն հարձակու-թեան ընկերներու ու միւս Հայեր-բուր հրաշալի երգերու հետ, դար-ձած է տարբեր մարդ մը որ կարծեմ Նիկիտին էր այդ սքանչելի էր դերուն:

Ձեռքէ շատերուն, թէն ոչ շատ շատ յաճախ, այսուհանդերձ պա-տահան է գտնուել արտակարգ զա-րոյթի հոգեվիճակէ մը մէջ որքէ չէր կրնար արագօրէն ձերբադ-րել, ձեր ջիւղերը պրկուած են: Հոգեվիճակ անհասկալի էր եւ ան-հանդիս: Դուր ձեռքի հարց ալ-ւա՞ն էր արդեօք, ձեր ներքին պա-հանքը դուժանելու ուղղութեամբ, ներդրուելու ինքնուրէն այն անձին ո-րուն դէմ թերեւս անտեղի, այսու-հանդերձ վիրտուտական արարք մը դրժած էր, կամ պարզապէս նե-րքի մէկուն որ նմանակալ արարք մը դրժած էր ձեր անձին ուղ-ղած: Ժամանակակից թագմաթիւ ընկերարաններ և հոգեբաններ մարդկային հոգեկան վերկիւ-րումներուն հոստ, նման Հարցա-կաններու և կրակաշունթութիւննե-րու յանդէ:

Ըստ կարգ մը հոգեբաններու, հո-րեկան հիւանդանոցներէ մէկ ներկ-նադած նուազ հիւանդ պիտի գտն-ը ի թէ մարդիկ կարողանային ի-րար ներել:

Ներումը, ըլլալ այն տրուած կամ ստացուած, մարդու մտային ստեղ-ծութեան հիմնադարք էր կայմէ:

Դիտանալով մէջ կարգ մը կրօնա-ւորներ տառապանք են որ դատա-րանի նիստը մը ընթացքին, ձգիտի արձանատի փութել տալով, հանդի-պում մը տեղի ունենալ յանցաւորին և գոհնել մինչ, մինչեւ որ ներու-նէ մը հանդուրժանի հասնին: Օրի-նակ մը, վարդը մը սպաննած էր կնո՞ղ մը մահը գտաւի: Բա՛նա՛նք դատարանը էր ինչից կազմակերպել հանդիպում մը գոհնել մօրը և վա-րձուրէն մինչ, դատաւիճիւնէն ա-ռաջ: Մայրը կ'ընդունէ հանդիպու-թի յանցաւորին, հետաձգելով, ա-յլ ուղղակի դատարանին մէջ: Երբ վարդը էր գիտակից գոհն-ել մօրը որ պատճառած տառապա-նքին, արգելաբեկում էր փոքին: Մայրը յանցաւորին հանդէպ դու-րեւ զայնպիսով էր լեցուն էր զա-տուրդն էր խնդրել որ պատիժը դիւղուի, ինչ որ կ'ընդունուի:

Այս դուռադը շատ իմաստակց է: Երեւակայեցէ՛ք պա՛մ մը, թէ ինչ էր պատահել թէ՛ն ներկալ դատա-րանի համակարգին մէջ ներանուէր ներուրի գործուն: Յանցաւորը պատիժն այդ յանցաւորը չի թը՛ւ-րէր, անոր ներքին ցուր չի մեղա-ցանք, ապագային անոր ընտանե-ն ընկերային կենսից վերադարձը չապահովեր: Բանտարկաններու կարեւոր մէջ տոկոսը իրենց օգտաւ արձակուելն ետք, այնքան ռիսկո-լեցում և կ'ըլլան ընկերութեան հա-մար, որ պատրաստ էր գտնուել նոր յանցաւորութիւններու:

Ներումը քրեալստութեան հիմ-նական արարքներէն է: Ներել, ա-յլ... սակայն ամէն անձ կարող է ներելու: Ամէն անձ ունի՞ արդեօք սրբ պեհոյի նկարագրի: Յետոյ, ամէն յանցանք ներելի՞ է:

Ի՞նչ էր պատահել թէ՛ն չնք նե-րել, Խաւիթի հանգանակը իրէ՛ն-կանցութեան գզգզումն է: Այս վերջերս ծածուկ, սովալուկ, ժըն-

տական կեցումը մը էր դրեւորէ քրեալանցութեամբ խառն մըր դի-մացնին նկատմամբ, որ չնք ու-ղեղ ներել: Իրականութեան մէջ, վրէժխնդրութիւնը շատ ընակալ է, որովհետեւ ան կը ըլնի տեսակ մը արդարութեան, ընտղելէ: Հիւան-թիւն ինչ ցու պատճառները, եւ այն-չին ձեւով ցու պիտի պատճառէ չե-ղի: Հրեանները ուղեկն մըր վրէժ-խնդրութեան գործընթացին մէջ տեսակ մը մեղմացում գոյութիւն ունենալ, համարե՛ք պատիժը ըս-կրողները վրայ, այսպիսով հա-րկերի թխուրտնի օրէնքը, անը ընդ տակաւ ստամն ընդ ստամն: Ե-թէ իմ աչքը հանես, պէտք է որ եւ այլ թու աչքը հանեմ, բայց պիտի չեմքմար աւելի հեռուն: Այս օրէնքը էր իմար վրէժխնդրութեան գոր-ծընթացին մէջ չափազանցել:

Վրէժխնդրութեան վտանգը իր ստեղծած վարչապետութեան դա-նակ մէջ էր կայանալ: Այս է պա-տահար որ կարգ մը Ժողովուրդնե-րը զարթել ի վեր էր կոտնել: Իրա-կան թախանը այն է որ Ժողովուրդը մը որեւէ Ժողովուրդի մը վրայ յա-րձակում դրժած է և զայն նսեմա-ցուցած, վարկաբեկած: Այն ա-տեն է որ կը ծագի Խաւաթակա՛ն յի-րարուրէն կոշտած համակարգ-ութիւնը: Սերունդէ սերունդ թշա-միրն դրժած ինքնակալ թէ՛ քաղա-կական աւերները կը պատմուին և այսպիսով քրեալանցութիւնը, որը կը պահպանուի:

Կան անձեր որոնք կ'ըսեն, Վրէժ-պիտի չուծեմ, սակայն երբեք պի-տի չմտնում, պիտի չեմքմար: Այս-պիսով ստեղծ էր ինչից մէջ կը զարգ-ցեն անտակ մը վրէժագոյնով դա-րչալարը: Վերջապէս կը նշանակ-զայ կրկու տարու: Անոնք միայն գտաւի կը վերջինէ յաճախումն ու յարձակողը, ինչպէս հաւե կը ընդ ներսիցին պահպանուած վա-րչապետութիւնը: Ընտեղ կրնան պա-հել այդ որը երկար տարիներ: Բայց ընդունելի ըլլալու արտօնել, երե-ւոյթին տակ այս վերաբերումը վը-րէժխնդրութեան ուրիշ մէջ տեսա-րի կը ներկայացնէ: Կրտուրեան վրէժխնդրութեան մը որու մասին իր խօսուի: Աղբարին, յաճախ երբ վրէժխնդրութեան մասին էր խօս-ւի, ի դրժ գրտած, զործած արար-քի մը մասին է որ կը ժամանեք, որն է՝ ցու պատճառէլ իմանել: Իսկ համար վրէժխնդրութեան պա-րագային, միւսին հոգեկան խաղա-ղութիւնը խաղաղութուն, ցարն հո-րեկան շարժարկու հետապտուրի-նը:

Եթէ չնք ներել և եթէ վերսիւ-նալ վերգզացումը մեր մէջ էր պահել, շարունակ ջնջողութիւն-ը թախկ կ'ըլլաւ: Այս վերգզացումը, շարունակութեան գզգզումներու յոռեղութիւն է որ մարդու ստեղծու-թեան կը սպառնալ կ'ընենուրի, յոռապաշտ, ինչիսկ կարգ մը պա-րտաններու մէջ, բացօթիքի անտա-նաններու ծնունդ տալով: Այս վը-րին պարագայն աչք, ստատիկան իրա-կան է որ, վերջերս Ամերիկայի թաղակցաբարձական հիւանդանո-ցի մը մէջ, քիմիական զարմանա-ւի չօդադուր հիւանդներու սառ-ջարկում և ներքի և մերթադարձի իրենց մէջ արժան նեմա՞ն որն էր վերգզացումն: Անոնք որոնք ընդու-

նա՞մ են ստաջարկում խորհուրդը, օգտուած են զարմանումէն:

Ներումը՝ մոռնալ չի նշանակել: Մարդիկ յաճախ կ'ըսեն, Վրէժ-ը, անցած դարձան իր վրայէն զի՞մ մը բաւեցէ՛ք, դարձուցէ՛ք էլը, չէ՛ք ժամանակէն իր մոռնալ: Վերջա-պէս եղածը եղեր է: Այս կարգի թե-ւադրութիւնները իրականութեան չեն համապատասխանել, որովհե-տեւ հոգեբանները ըստիքի ստեղ-գան են որ հոգեկան վէճերը երբեք չեն մոռնողը, պարզապէս էր թաղ-ւին եմքաղաղութեան մէջ և կը շարունակեն ծածուկ գործել: Այսուհանդերձ, ներքու պարագա-յին վէճը կը պահանջուի: Ինչպէս սովալանց վէճը, որը հարմար պա-րագային իր գոյութեանը կը լինե-ցնէ, բայց այլ ցու չի պատճառել: Հոգեկան վէճերն այլ նշն ձեւով էր գոյութիւնը կը պահէ, բայց ներ-ւի պարագային այլ չի տառապեցը ներկեմակ:

Ներումը չի նշանակել անկարե-նոր նկատել գործուն արարքն ներկող, մեր գիտացնել մեղք հա-նդէպ գործած արարքին անպատա-խանատու նկատած չնք ըլլալ:

Ներումը հաշտութեան հոմանիշն այլ չէ: Ուրիշ խօսքով՝ երբ կը նե-րեն, խաղաղութիւն կը կենքեմ մեղ վիրաւորող անձին հետ: Սա-կան խաղաղութիւնը անպաշտան բարեկամութիւն չի նշանակել: Եթէ կը գործած արարքով մեր դիմաց-իք իր խաղաղ և կամ ոչնչացուցած մեր իր անձին հանդէպ ունեցած վտանգութիւնը, այս վերջերս վե-րահաստատել ժամանակի կը կա-րուի:

Ներումը պարտաւորել չէ: Արար-քը բարձր ուղի է և բարի կամեղը-րութեան արտաշայտութեան է: Կորսիւն է ներում ինքնը և չտա-նալ:

Ներումը իրաւունքներու զիւում չի նշանակել: Ներումը արարքա-թեան ճանցած իրաւունքներ էր չնքել: Ներումը գործուն արար-քի հետեւանքները ձեմեղել էր ի վերջերս: Ներելու արարքը յանցա-ւորը դարձի բերելու և իր փայլին գրաւելու գաճնելու մարդկան իրաւագործի կրակներով գրեւտ-րումն է: Այսուհանդերձ, ներումը կրնայ չփոխել դիմացներ, միւս յոյս ունենալ որ յանցաւորը դիմակ-ցի իր արարքին ծանրութեան և բարեկամի իր վերաբերում, բայց եւ այսպէս որեւէ Նիկիտինի թիւն չունինք անոր անձին վրայ: Հետե-ւաբար ներում պէտք է նշարէլ մէ-կու մը, յուսալով որ ան անպաշ-տալ, կը փոխուի այսպիսով:

Վերջապէս, ինչ ընել ներումէն յետոյ: Միւս պահին բարի արա-ք մարդու թիւեր նկատումը դիմակ-ցի են, ստակոյ մը համաձայն թիւն կը բերով անոր հետ: Համաձայնու-թիւն, հիմունա՞նք փոխադարձ յարգանքի, սիրոյ և հասկացողու-թեան վրայ:

Պատասխան՝ ՍՈՒՐԵՆ ԶԵՐԻՐ

Ս Ս Ս Ս Ս Ս Ս

Թ Ա Ռ Ե Թ Ա Ռ

ՎԱՐԻ ԵՐԿԱԶԵՐ

Պալիս 2008

Յիշատակ:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԵՊԻՐԵԼ

ԳՈՂԻՍ
ՅԱՐԶԱԿՈՒՄ ԱՄՆՈՒ
ՀԻՊՈՏՈՍԱՐԱՆԻՆ
ՎՐԱՅ

Յուլի 9-ի առաւօտուն դիմելով յարձարելի էր Քիւրբի եղած է ԱՄՆ-ու Պոլսի Հիպոտոսարանը որ կը քանդէր ի վտարել երազանքն առին վայր։ Արձանանկերով ու հրաշանով գինւած շորս յարձարողներ ինքնաշարժով մը հասած են ձառեղի գրան առնել, կը լսակազ պահակ կեցած երեք ստիպաններուն վրայ։ Անոց փոխադարձ կրակոցներէն հարկեղներէն երեքը սպաննուած են, մէկը փախուտով դիմած։ Միջոց մը ետք մասնացած են վերադարձած երեք ստիպաններէն ալ։

Թրքական լրատուները կը յայտնեն թէ Հիպոտոսարանը ընդդէմ է շախ լուս պաշտպանած էր. անոր տեսլաբլի ապրիլը արձանաշարով են յարձակումը։ Ըստ տառիկ տեղեկութիւններու, երեք հարկեղներէն, ինքնաշարժը հնչուած է Գրետի Քէ մէկը 2006ին իրան ու ԱՖ-լանտիան դաշտով, համաձայն մայրցամաքի է, ապա 2007ին Թուրքիա վերադարձած։

Ոստիկանութիւնը թնուիման տաւած է առն տեղեկութիւնները, զատ որոշող դործադրեցին ծրարութեամբ է աշխատանք իր զարգացարկէն Սէլֆիակիան իրմարկներուն կողմէ։ Անոց Յունական կողմից ինքն ինքն իրաւունքով մը ընթացքն սպաննուած իրենց շորս անպակով վերջը լուծուեալ։ Համար ԱՄՆ-ու ներկա յաղագրութիւններէն յարձակումը մը ծրարարած են, զատ Թուրք ստիպաններէն թաղած տեղեկութիւն։

Թուրքիոյ յառաջադէմ, փորձաշուրտ, Սպարտանոյ յառաջադէմ են թաղարկան ալի գնդերը խորի զուտապարտած են յարձակումը ինչ ԱՄՆ-ու Արցախի մէջ զիտանով իր. Արցախ յայտարարած է թէ ինքնապարտաւոր են Թուրք ստիպաններէն որ անկերի կերպով կը պատկառու են իրենց պաշտպանած շնորհքը։

ԳԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՅՐԱՆԱՅԻ ՆԱՄԱՐԱՊԵՏԵՏ յայտարարած է Յուլի 9-ին, որ 2008ին 30 հազար պատճառագրեր պիտի շփոթանային։ Այս իրենք մէջ 13-500 պատճառագրերը կը պատկանէին իրանական մարդիկ, որ ամենէն աւելի զոհ կ'ընթանայ ալի կողմակցութեան։

ՍԵՆՈՂԻՆ ՌՈՒՆԱՅԻՆ մարտիկ ամբաստանութիւն իր. իմ. Փե-ի գնդ ինչ կը վերաբերէր իր ընկալարկի կողմակցին։ Կը շարունակէր զարգացնել մարտիկը։ Այն ժամանակ անկախութիւնը մեկ դարձրէ Ս. Ռուսալը, մինչ մարդիկ ինչ կողմակցական ամասնուած է։ Բարեփոխումը իրանական զորքանք ծնողը շնորհ քանակութիւնը, կողմակցանք Յուլի 10-ին որ ամենէն ինչ յարաբար էր ինչ ամառիկը... կը թուի որ շատ խոստով է ի շատ խոստով է։ Ս. Ռուսալը չի յայտարարէր կը խոստովանէր։

ՄԱՐԱՆԱՅԻ ՀԻՆԿՈՒՐ Թրիֆոֆի մէջ, Յուլի 9-ին ըստ թաղարկան տեղեկութեան էր իր զարգացնել թաղարկան իրեն, որոնց հետեւողները կը ինչ ծնունդ էր 50-2000 արեւելքի ալի վտարարած, ներկեղը դիմ առ դիմ հասած են սիննի (Տար-ը Գ. Ե)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՃԱԿԱՅ

Ի. ՔՈԶԱՐԵԱՆԻ
ԱՆՈՒՂՂԱԿԻ
ՊԱՏԱՐԱՆԸ
Լ. ՏԵՐ ԳԵՏՐՈՍԵԱՆԻՆ

Որպէս յառաջադիմանք ընտրութեան թեկնածու, խոսող որպէս քաղաքական գիտաբան, Լ. ՏԵՐ Գետրոսեանի էջաւառներէն ուղղուած քննադատութիւնները, ամբաստանութիւնները հետաքննելով, Բաշարեանը զիտարարողը իր ձեռքով իրակ թերութիւններէն կը ձեռք առնէ։ Յատկապէս Մարտ 1-ի պատահարներէն ետք, զարկ է Ս. Սպարտանի նորձաք տեղեկութիւններու վրայ։ Հասցէ չընկեր կընտրուած էր։ Այն կընտրուած էր առն տարբերութիւն կը ձեռք առնէ զարգացնել պատրաստութեան ի. Բաշարեանի է, ամենէն արտաքինային, նորմալի, պատեղի, իսկ Ս. Սպարտանի հետ կարելի է թերեւս շօտաւ երթալ։ Մասնաւոր մը ինքնիշխան թաղարկան անպատասխանատու, յայտարարութիւնը խախտեց յարաբարութիւններու ու խախտեց Յնդապատեղեան շարքին տեղեկութեանը, Լ. ՏԵՐ Գետրոսեանի որդի ինքնով զարգացնել թաղարկաններէն զարգացնել իրաւ կը զարգացնել ներկայիս յառաջադէմ, նորմալի կ'էր ամենէն թերեւս յառաջադէմ, նորմալի կ'էր ամենէն թերեւս յառաջադէմ, նորմալի կ'էր ամենէն թերեւս յառաջադէմ, նորմալի կ'էր ամենէն թերեւս յառաջադէմ։

Այս մարտին մէջ տրամադրուել հակառակ ընթացք ունեցաւ. ի. Բաշարեան։ Միշտ յայտարարելով թէ Յնդապատեղեան իրողութիւնը վերաբնակ ու մէկ կողմ կ'ընտր ունեցող Հայաստանի պետութեան համար. նորմալիս տրամադրել յայտարարեալ երկու երկրորդներէն մէկն իրանական յարաբարութիւններու համատեղութիւն։ Այս հոգով ընթացած տասնամեակէ մը ետք, Ս. Սպարտանի հաջորդող ու դիտարար ինքնաշարժի պատրաստակամութեան յատկ խոստովան մը կը իր մտայնով, մայր տասնմեկ տարեկան զինուորակալ։

Լ. ՏԵՐ Գետրոսեանի կողմէ ի. Բաշարեանի ուղղուած մեղադրանքը թէ ան իրանական էրան կ'ուճուայ արիւնահոգեթեման, երկրորդ ապագայութեան վերաբեր, անպաշտ զարգացնել ինքնիշխան Հայաստանու լուծումով հեռանկարը։ Յուլի 9-ին պատրաստած էր տեսանք է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոստով է պատրաստուել թաղարկան։ 20-ը ու մը պարտաւոր է երկու անգամ, ինչ տրամադրաւորի պարտաւորել արձանապատուութիւն երթալ ինչ ունեցել։ Բացի այդ, Միշտ յայտարար է մայրաքաղաքաւոր քանի իրան զարգացնել պատրաստ էր անպաշտ է երթալով, ի. Բաշարեանի հաջորդողը ընթացնել պատրաստ էր իր նախընտրելի, զուլով։ Երանուել խոս

(Ծոր. Ա. ԿԵՒԻ)

աստիճանաբար կատարվող ռեժիսորի ընթացքը աստիճանաբար ուժեղանալու հետ շարունակվում է։ Նախապատվություններով, Ժ. Սեֆիրյանը յառաջանում է թե՛ զարգացող տարածք արտադրված մեթոդներ հետ աշխարհի տարբեր մի առաջնորդված չէ իրեն։

TELEVISION FRANCE 2

La prochaine émission de «Foi et Traditions des Chrétiens Orientaux» ayant trait à l'Arménie sera diffusée par France 2 le dimanche 20 juillet de 9h30 à 10h. Elle a pour titre «Avec les Arméniens de Montpellier».

ARMAVIA

Cet Eté

ARMAVIA opérera chaque samedi un vol direct de Marseille à Erevan

Renseignements et réservations :

● **SABERATOURS**
11 rue des Pyramides
75001 Paris
☎ 01.42.61.51.13
e-mail : armenie@saberatours

● **SEVAN VOYAGES**
48 Cours de la Liberté
69003 Lyon
☎ 04.78.60.13.66
e-mail : sevan@selectour.com

● **WASTEELS VOYAGES**
67 la Canebière
13001 Marseille
☎ 04.95.09.30.60
e-mail : marseille@wasteels.fr

TEBROTZASSERE

RENTREE DES CLASSES 2008 - 2009

Inscriptions ouvertes
à partir du 5 mai 2008

TEBROTZASSERE
Académie de Crèteil

Ecole mixte bilingue
Franco-Arménienne
1 boulevard du Nord
Carrefour d'Arménie
93340 LE RAINCY

Site internet : www.tebrotzassere.com

Chef d'Etablissement
Monsieur Haig SARKISSIAN
● Maternelle : Trois sections
● Primaire : Sous Contrat Simple
● Collège : Sous Contrat d'Association avec l'Etat.

Equipe pédagogique compétente et motivée
● Programmes officiels de l'Education Nationale
● Enseignement de la langue et de la culture arméniennes
● Cours de chants : «Chorale Tebrotzassère»
● Cours de danse arménienne
● Cours d'informatique dès le primaire
● Langue vivante 1 : anglais
● Langue vivante 2 : allemand ou espagnol.

Equipements pédagogiques
Laboratoire de langues — Centre de Documentation et d'Information — Salle Informatique — Laboratoire de physique-chimie.

Activités extra-scolaires
Atelier de théâtre — Association sportive section football.

Pour tout renseignement :
Tél. / fax : 01 43 81 01 72
direction@tebrotzassere.com

ԻՄԱՐ ԱՌՈՒ ՍՈՒՐԻ ԷՅՄԱՐՆԻ
ԳԻՐԳԻՆԸ ՀԱՌԵՆՈՐ ԶԵՄԱՐԱՆԻ
(ԱՍՏԻՆԱՐԱՆԱԴԱՆԸ
ՀԱՄԱԼԱՆԱԴԱՆԸ)

յայտարարում է 2008-2009 ուստարաւը

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Գրգրեան Հոգեւոր ձեռնարան (Առաջնորդական Համարարան) կարգը են ընդունել 22 եւ արտասահմանայն, երկրների միջև 21 տարեկան զարգացողներ, ովքեր ունեն միջնակարգ (կամ ավելի բարձր) կրթութիւն, եւ դասին են Հայաստանայն Առաջնակարգ Սուրբ Եկեղեցու եւ ովքեր յաղոցութեամբ կր յանձնեն ընդունելութեան քննութիւնը հետեւեալ տարեկանները.

1. Հայոց իգու (գրաւոր, Հարցարանով)
2. Հայ ցրդկանութիւն (քանակաւ)
3. Հայոց պատմութիւն (քանակաւ)
4. Երաժշտութիւն (ձայնային տուալիսիւս ստուգով)
5. Անգլերէն (Հարցադրոյն)

Նախքան քննութիւնները գիտարկելով հաստատուելով իրոյնք կրտնենան ձեռնարանի տեսչութեան հետ հետեւեալ նիւթերի շուրջ.

1. Սուրբ Գրքի խնայութիւն
2. Եկեղեցական փորձաւորութիւն
3. Ընդհանուր գիտելիքներ Հայ Եկեղեցու պատմութիւնը

Դիմումները պարունակ են Գրգրեան Հոգեւոր ձեռնարանի տեսչի անունով ներկայացնող ներդրելեալ փաստաթղթերը.

1. Դիմում
2. Միջնակարգ (կամ ավելի բարձր) կրթութեան փրակաւոր,
3. Բնակարանի (պարտիկ տարեկան)
4. Ձերտարանի ցրտութեան, ժամեր փաստաթուղթ (քանակաւ)
5. Բնակարանի փակեցացում տեղեկանք (086 ձև)
6. 2 րուաների (3×4)
7. Անձնագրի պատճէն
8. Ինքնակենսագրութիւն
9. Երաժշտարարի թիվ, առաջարկող կամ շրջանի Հոգեւոր Տոյուցի
10. Տեղեկանք քանակաւորող

Փաստաթղթերը ներկայացնել անձամբ Գրգրեան Հոգեւոր ձեռնարանի քարտուղարութեան:

Դիմումները ընդունում են տէ՛ն օր, ընդէ կրթակի օրերը, Յուլիտի 17-ի մինչև Օգոստոսի 20-ը, ժամը 10 - 16 (շաբաթ օրը մինչև ժամը 13):

Հասցէ՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, Գրգրեան Հոգեւոր ձեռնարան:
Հեռախոս (010) 517-185, (010)517-180:

ԳԻՐԳԻՆԸ, ՀԱՌԵՆՈՐ ԶԵՄԱՐԱՆԻ
ՏԵՅՄԱՐԱՆԻ

ՅԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԳԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ԿՈՉՄԱՆ

Առ ի գիտութիւն կը ձեռնցնէք ծրարանայն Հայոց համալսիկ ախ դասեղեան, որոնք միջոտան են Հայոց Առաջնակարգ Սուրբ Եկեղեցու առաջնիկէն, եւ որոնք էթէ կուտակուի կամ ստանալուց թահանայ զանալու կուտ կը զգան, թարէ Ըլան դիմ, ցրտուր, կամ անձամբ ներկայանալ, Թեմի Առաջնորդարանը, 15 ձև ժամ-նալում, Փարիզ Տրպ, տարույն մինչև Յուլիտ 30-ը:

Թեմական նպատակի կարելու կեանքէ մէջն է նաեւ ցրդի ապ համալսիկ ներս Հոգեւոր կենտրէ զարգացան:

Յիշեցնելով թէ, տէ՛նք թա՛ 80 տարեկանի ի վեր, ոչ տէ՛կ տեղական կուտ յայտարարուում է Յրանայի մէջ, մինչև Ամերիկայի ուր յայտարարուր կրէր մը մէջ, աղբիւրը 80 տարեկան ընթացքը, 60էն 70 թահանայն կուտ յայտարարուում է, տեղանի կուտ ձեռն Հայ Եկեղեցու զաւակներէն:

Տեղական կուտի ստաւորութիւնն են է, որ Յրանայ ձեռն էկեղեցական շրտէ՛ն, ընկրային եւ մալուրիսի նոր ըրաժարիկ ծնունդ ըլլալուն, նախալան էր ծառայութեան ընթացքը, որը աղբիւրն տէ՛կ կրնայ աւելի գրտուում տարէ իր համին:

Ներքե նաեւ թէ Հայերէն լեզուի աղբ-տալութիւն արգելք մը չէ արգելի կը ձեռնար արտայայտել իր կուտը:

Արգ, կուտ ունեցող թեկնածուներէ կր խնդրուի անրապող Առաջնորդան կր, կամ անձամբ ներկայանալ, որպէսզ 2008-2009 կրթական տարեկանին Առաջնորդարան ժամանակ ունենայ իրենց էկեղեցական կրթութեան նախապատրաստական աշխատանքներով ըրարակու:

ԴԻՄԱՆ
ՏՐԱՆՍԼԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ
ԱՍՏԻՆԱՐԱՆԻ

Փարիզ, Մայիս 5

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83 rue d'Hauteville 75010 Paris
Siret : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

Voyage en Arménie et au Karabagh

(VOYAGE OECUMENIQUE, CULTUREL, HUMANITAIRE)

Du 27 octobre au 3 novembre :

Voyage tous âges en Arménie — prix : 1.300 euros
(avec l'option extension au Karabagh, retour le 7 novembre,
et supplément de 200 euros)

(Accompagnateur : pasteur Samuel SAHAGIAN)

organisé par Solidarité Protestante France-Arménie (SPFA)

Pour s'inscrire, envoyer acompte de 200 euros à :
SPFA 1 rue Cabanis 75014 Paris (tél. : 01 47 35 30 23 ou 06 83 09 08 19)
(Programme détaillé sur demande)

ASSOCIATION SAINT-CROIX DES ARMÉNIENS CATHOLIQUES

Dimanche 14 septembre

GRANDE FÊTE CHAMPÊTRE

DE LA SAINTE CROIX
au Collège Samuel Moorat des Pères Mekhitaristes
26 rue Troyon — 92310 SEVRES

Dans ce cadre prestigieux, dépositaire des souvenirs de l'histoire
des Arméniens et des Français, nous vous proposons
une journée exceptionnelle :

11h : Divine liturgie dans le salon du Collège

13 : Repas sous les frondaisons

Animation musicale par l'Orchestre SPITAK

Jeux pour les enfants — Tirage des tombolas enfants et adultes.

P.A.F. : Adultes : 20 euros — Enfants : 12 euros

Pour éviter de mauvaises surprises, réservez dès maintenant par téléphone
01 44 59 23 50 • 01 40 51 11 90

CROIX
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE

Séjours d'été 2008 à Bellefontaine (Jura)

SEJOUR D'AOUT

La session du mois d'août aura lieu du 26 juillet au 13 août 2008 pour
les enfants nés entre le 1er janvier 1993 et le 31 décembre 2001.

Renseignements et inscriptions :
C. B. A. F. — Conseil d'Administration
17 rue Bleue — 75009 Paris
☎ 01 53 34 18 18
E-mail : cbaf@wanadoo.fr

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՏՐԱՆՍԼԱՅԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

«ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆ ՕՐ»

Հ.Մ.Ը.Մ.-Յրանի պատուական 24րդ տարեկան թանակում
«ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆ ՕՐ»

Կրթակի, Յուլիտ 13ին, ժամգրիկի թանակալարեն ներս, ժամը 11էն 19

ԳԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ԿՈՉՄԱՆ

կարգան ու համապատասխանիմք

Կուտի կար

Որոտական արարողութիւններ փաճաբի ընկերակցութեամբ

Խ ա ռ ո Վ հ ա ռ դ լ ա

Կրթակի, Յուլիտ 13ին ժամայնալարի հասցէ -
Centre de formation des Scouts de France
Château de JAMBVILLE
78440 JAMBVILLE

Իրենց համարձակ կարգավորվելով, ամբողջապես զբաղվում են իրենց հարկադրյալ աշխատանքով՝ ընդհանուր առմամբ 40 ցուցանիշով: Ուղղված է 48 մեքանիզմներով: Եւ ՏՏ կառավարվելով: Կարգավորվում է ՔՐԻՐ, որով՝ ՏՏ-ից ազանդվում է այդպիսի զեղչաբազում, լավանմաններ են իրար տարբեր չափ առաջ աշխատանքի իրար են հանդիմանում լուսանմանով: Չերաբարձրանում են լավ լուսանմանով ՏՏ ԹՐԻՐ-ից Եւ անդադանում կոշտանդաններով: Վ. ՔՐԻՐ-ից: Լուսանման այդ լավանման իրար աշխատանք են երկու զորանմաններ:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՆՈՐ ԿԱՌԱՎԱՐ ՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԿՈՒ ՀԱՅ
ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐ

Յուլիս 11ին, զեջ չարախնդրու րօնազգի Լիւնանիւնի ետք, կարելի եղաւ հաղմել Լիւնանոսի ակալի ին իրանախառնութեան կառավարութիւն մը, րազիկացմէ 30 նախարարներէ: Ասանկէ տասը արդէն անդամ էին նախորդ կառավարութեան, իսկ քսանը՝ նոր նշանակուած նախարարներ են, որոնցմէ 14ը ատամբն անցած է որ նախարար կը նշանակուին:

[illegible]

CUZ

ԵՐԵՒԱՆԻ ԴԵՍՊՈՒՆԻՆ
ՆՇԱՆԱԿՈՒՄԻ ՀԱՐՑԸ

ԱՄՆ-ը, Երևանի զեպարս որդուած
Գ. Եովաննիսի յամանն է իր պատշաճ-
աբարեան մասիկ ծնարկաւորանիսու-
նալոյց չարքանդանիսի գլխար պատա-
նանները: Մերկայտարանիներէ սկիի
ը նախապաշտեանն թկնածու Գ. Ո-
րդան: Գառտախաններն Յնգապաշտե-
անն վերադրոյ պարեթրեանն ինչ
նշալարս: Եղան է իրականութիւն խոս-
նանդանիկ խոստալոյ ինչուած մը, յոյն
տանն չարքիկ մասին թուրքոյկն
ԱՄՆ-ու ինչուածներն սկիւն տար-
նանիկն յոյս տարու ճշտան:

Նշանակվել քառս է. «ԱՄՆ-ու կառա-
արությանը կողմունքի եւ կ'ողջյալ քառ-
արությանը կողմունքի, զեղակա-
ւաբարգործումը եւ բռնի տեղահանու-
թիւնը որոնց հետեւանքը եղաւ Օման-
ան կայսրութեան յերկնի զբախիտ աւ-
ել քան մէկուկէս միլիոն Հայերու քառ-
նեւումը»։ Նշանակվ է որ թապաւն զեղ-
ապապաւնութեան քառս է, որուն չընա-
նումը թոյլ կու տայ յոյճիսիս ճաւելի
ան մէկուկէս միլիոն Հայերու քառնըն-
ումնայն ժաման յառեւելի

ԱԿՏ-ը Հայ Դատի յանձնախումբին համար Համադրեան յայտնել է թէ յայտնաբերուի զհետաքննեալ թիկնաւորին եղանակէն: Աւելցնել է թէ Ս. Եւնաստիէն կը թուր ճուրճ պաշտօնին իրէն ռոտով նշանակուած Հակոբեանի պարագայէն զոտ թաղած ըլլայ, զոտն որ փորձած ուրաքանչեւ է, նանախաճախ թիլն: Եւստի ըր թունէ, Հասկնցած ըլլալով որ երախկոյր պիտի չընդունին, Հայ Հասարեան ալ պիտի չաւտուին որ Յերաւանու թիկան իրողութիւնը ուրաքանչ զիսած որ զրկուի երեսան:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՃԱԿԱՏ

Ռ. ԲՈԶԱՐԵԱՆ ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԵԱՆ
ԱԶԳԻ ՓՈԽՇՆ Է

[illegible]

11. Քուչիւնի գրասենեակի ղեկաւար Գ. Սողոմոնեան, մեկնարանելով Լազիս ատեան գլխելու ընդգիծութեան մրտադրութիւնը, ըսած է թէ իրենց «Հրթական յիմարութիւն» է ատրկա :

«ՈՍԿԷ ԾԻՐԱՆ» ՓԱՌԱՏՕՆԻՆ
ԲԱՑՈՒՄԸ

Էրեւանի միապետն Քաղաքին մէջ
Յուլի 13ին արցւում է չորսանդրի
մովէ իջանէ Հնդեկորդ միջազգայնի
փառատօրէ։ Ներկայ կ'ընէ մի փայտ-
պղեղ, մշակովի նախադասահին եւ այլ
պաշտօնատարեր, Հայաստանի ու ար-
տաւանահանի արտաւարականներ։ Նախ
մշակարարական է խորդ փառատօններու
մտաբանութիւնը, իսկ փառատօնի ար-
քայնին ընտաքի Յարութիւնն ինչպէս
նաեւ կոյսի ունեւորդ ըսան է ինչ ձեռ-
նարկ յաղորդ է, չորսին պիտուին
օրացնելուքն եւ չորսանարքայն ա-
նաւորութիւնն։

Հանդիսով չեանք ընթացքին Պարսա-
նովի անունով մըցանակներ յանձնուա-
նի խորալքի ծանօթ բեմադրի Մ. Անթո-
նիոնիի աշխիւն, զանի որ արբարաւորապէս
սին հարիւրամեակը կը լրանայ այս ա-
նիկ, եւ փառաշունչն զատակալովի նու-
նապէս իրանքի բեմադրի Տ. Մեհհրճունի:
Փառաւորներ կը փախուի Յուլիոս Չոկի:

ԱՄՆ ԿԸ ՄԱՂԹԵՆ ՈՐ ԿԻՎ,
ԸՆԴՈՒՆԻ Ս. ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ
ՀՐԱԽԷՐԸ

[illegible]

ՀԻՄՆԱԿԱՅՈՒՄ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԵՄՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՄՈՒԼԻ
ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Միջերկրամարդ տառապանքի, համարյա ժամադարաբանվածների զեղծ կողմերի և գաղտնաբանած նպատակով սիրելու պայմաններին Հայաստանի կառավարության կողմից նկատառումների չլինելուն 2008-2009 թվականի մարտի 1-ին լրացած 10 տարեկանի և 70 բուժական կառավարողի մեջ: Ընդունվածներից կարողություն և բացակի կարգով, զինորդները կողմից ներկայացված փաստաթղթերի փոփոխության բնագծով: Այժմ տեղի բացակի կարգի իր մասնակցությունը կառավարման, հայապատանի, միջերկրամարդի մասնակցությունների համար զեղծողներ:

Պետական պատուէրի տեղերից լացի,
 խեղճահայ զիմորդները հնարարու-
 իւն ունեն ընդունուելու նաև վճարովի
 սմակարը, այդ թւում նաև քոյէհներ,
 աղիարատուրա և տապիրանտուրա:

Փաստաթղթերի ներկայացման ժամկետը Յուլիսի 1-ից մինչև Օգոստոսի 20-ն իսկ ասպիրանտուրայի համար՝ Սեպտեմբերի 30-ը:

Հայոց լեզուն բազմաթիվ տիրապետե-
նա իրավունքներ ունի իր ժողովրդի
կողմից, նպաստելով պահպանել հինգեր-
դարի ժողովուրդներին և լուսինքն խախ-
տառապանության բաժանմանը ուսույ-
նելով մէկ տարի ամառները: Հայոց լե-
զունը եւ մասնագիտական ապագայի հիմ-
նարարը գիտելով իր տարածական
տարածումը, ինչը զրոյանում է գիտե-
լական խառնուրդի ապագայի հիմ-
քը, զբաղվելով հայաստանի լեզուներ
ուսույնում պիտի առաջին խորքին: Գիտե-
լական խառնուրդի մասնագիտական
տարածքի ինքնավարութեան, Երևանում Ե-
ւրոպայի 2019 զարգացումը:

Նախապատրաստական բաժանմունքում
աանելու համար վառատարժիթերն ըն-
ւանում են Յուլիսի 1ից մինչև. Նոյեմ-
բրի 7ը:

Հարցաթիվթիվի նմուշը, ինչպես նաև նախաբանական մասնագիտությունները, մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների ցանկը գծապես համապատասխանում է պարզապես նմուշի վերաբերյալ լույսիկայ տեղեկությունների համար դիմել Յրանսիա-ն Հայաստանի ղեկավարություն:

rue Viète
 75017 Paris
 T. : 01. 42. 12. 98. 00
 F. : 01. 42. 12. 98. 03
 E-mail : ambarmen@wanadoo.fr

**CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE**

Séjours d'été 2008 à Bellefontaine (Jura)

SEJOUR D'AOUT

La session du mois d'août aura lieu du 26 juillet au 13 août 2008 pour les enfants nés entre le 1er janvier 1993 et le 31 décembre 2001.

Renseignements et inscriptions :
C. B. A. F. — Conseil d'Administration
17 rue Bleue — 75009 Paris

☎ 01 53 34 18 18
E-mail : cbaf@wanadoo.fr

La prochaine émission de «Foi et Traditions des Chrétiens Orientaux» ayant trait à l'Arménie sera diffusée par France 2 le **dimanche 20 juillet de 9h30 à 10h**. Elle a pour titre «Avec les Arméniens de Montpellier».

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH»
83 rue d'Hauteville 75010 Paris
Siret : 571 027 317 000 15 — Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

17-17-17

ՀԱՄԱԳՂԱՅԻՆ ՄԱՐԾԱՐԱՐ 80-ԱՄԵԱՅ

ՀԱՄԱԳՂԱՅԻՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

(Բ. և Վերյին մաս)

«Համագլային»ի գաղափարները ժողովրդավարությանը, համար և Արդարության 1928 թվականի հինգերի Մարտի և Լիբանան, որ կը հրապարակային թանախությունները և աւելի նեղ շրջանակի մէջ մասնաւոր խորհրդակցութիւններ:

Եւ իսկ նպատակով Լ. Շանթի կ'անցնէ ծրարատ: Յանձնարարութեամբ էր տեսնելի Փարիսի մասնաւորականութեան հետ և մասնակ Արեւմտեան եւրոպայի մէջ, մասնաւորապէս Ֆրանսա, «Համագլային»ի մասնաճիւղեր կ'ապրէրու մասին:

1928ի Մայիսին մինչև 1929ի վերջը «Համագլային»ի համար կ'ըլլայ նախապատրաստութեան, գաղափարներու արծարծման և ժողովրդավարական տարի: Համագլայինի Կեդրոնական վարչութիւնը կ'ապահովէր նաև ՀԵՊ-ի աշխատակիցներ:

1930 Մարտ 3ին կ'իրականանայ Համագլայինի երկրորդական վարչարանի մը քանակային ծրարութիւնը: Պէշտի մէջ կը հիմնուի Հայ ճեմարանը: Յետագային հաստատութիւնը կը ստանայ Համագլայինի Նշան Փարսեանան ճեմարանի տնօրէն, որ բարեբարին յիշատակին, իսկ աւելի ուշ, Աթիթիանի իր հաժարելը կը կոչուի Եր բարեբարին տնօրէնով: Համագլայինի Մեյրանիան և Հայի Արեւմտեան ճեմարան:

«Համագլային» ընկերութեան գործունէութիւնը աշխուհեան կը շարունակուի գլխաւորապէս իր շարունակած ճեմարանի շուրջ և Պէշտի մէջ, որտեւ ըլլալով, Լ. Շանթի, Ս. Աղաբալան, Գ. Իւլիսեանի հաստատում էին Պէշտի մէջ, որ գաղտնի իր հոգ հայրենիքում մշակութային գործունէութեան ընդարձակ կարիքներուն հը կը ներկայանայ: Հետագայում, 1947ին Համագլայինի կեդրոնը կը փոխադրուի Պէշտի մէջ, և ընկերութիւնը Լիբանանի պետութեան կողմէ կը հանդիսի իր Համագլայինի Հայ կրթական և մշակութային ընկերակցութիւն:

Համագլայինի հիմնադիրներու շարքին Գաղափար Իրիկեանին ներկայութիւնը անպայման նշուելու պիտի տար թատերական շարժումի, այնպէս ինչպէս Լ. Շանթի և Ս. Աղաբալանի հիշողով կ'անցնէր կոչումն էին Համագլայինի կըլթական և հրատարակչական առարկան իրադրոնները:

1931ին Գ. Իրիկեանի մեծ յայնդգրքեան մը տարիներ անցած ըլլալով կը ընտրուի Լ. Շանթի «Օրիշ Պայքար» իսկ 1934ին նոյն յայնդգրքեան կը ներկայանայ իր հեղինակութեամբ «Արա» և Շանթի րամբը:

1941ին, իբրեւ Համագլայինի Պէշտի միւլտիփոնալ նախագահ, ան կը նախաձեռնէ կարգութեանը «Համագլային»ի թատերականներու միութեանը, որուն նպատակը պիտի ըլլար թատերական արտեսար

վերանորոգումը և տարածումը Հայ գաղութներու մէջ: Միութեանը նաև պիտի սերմանէր Հայաստանի թատերական զեարկանաւորութեան, ինչպէս նաև ազգայնագիտական գործին տնօրէնած նպատակին հանդէպ: «Համագլային» թատերականներու միութեանը անդրանիկ ներկայացումը միակշիւ ընդդիմադիր էր (1942ին), ապա Բարդիս Փարսեանի օժանդակութեամբ «Պէշտի» (1943ին), իսկ 1944ին՝ Լ. Շանթի «Հին ստատուանները», 1945ին Լ. Շանթի «Կայսրը»:

1952ին կը մասնաւոր Գ. Իրիկեան: Համագլայինի թատերականներու խումբը յաւերճեցին համար էր գեղարվարին յիշատակը՝ «Համագլային» թատերականներու միութեանը կ'անուանէ «Համագլային» Գաղափար Իրիկեանի թատերականներ, որ զարգ կը շարունակէր կոչուի նոյն անունով:

Գ. Իրիկեանի արժանաւոր յարգըր երաւ ժողովրդական, որ շարունակեց զարգել մեծ թափով իբրեւ ընտանիք և գերասան գերտալայ:

Ամբողջ 30 տարի ժողովրդական արդարեւ ժողովրդական մեծ խոնարհութիւն տեսցնեց ամէն տարի: Իր օրով և իր անձնական հիշողով Լիբանանի Հայ գաղութը օժտուեցան նաև սեփական թատերականով մը՝ «Յալըր Տէր Միլըրեան» թատերականը՝ համարուն բարեբարին նուիրատուութեամբ կ'առաջարկուած ու արարուած:

Ժողովրդականի մասին կ'ուր պայտանքը գաղափարական վարժանի կ'առաջանէ և աշխուհեան ուրիշներու:

1931ին, զարեւայ Պէշտի մէջ, կը հաստատուի Համագլայինի տպարանը, որ յետագային կը կոչուի Եր բարեբարին ու գլխաւոր կարգավիճակին անունով: Համագլայինի «Վաչէ Ալիսեան» տպարան: Ծրարական շնորհի զարգի կը արտէր հրատարակական ու գրատարածման աշխատանքները: Համագլայինը Լիբանանի մէջ կ'օժտուի նաև սեփական գրախանութիւն:

1962ի Յունուարին ի վեր, ՀԵՊ-ի կողմէ նախաձեռնութեամբ, կը հրատարակուի «Բազմից արական» մշակութային հանդէպ, որ 1990-ական թուականներու վերջերէն ի վեր կը հանդիսանայ Համագլայինի պաշտօնաթերթը:

1970ական թուականներուն, Լիբանանի թէ արտասահմանի հայրական գաղափար կեդրոններու մէջ, զգալուցան Հայոց խումբ, գրախանութեան և Հայոց պատմութեան մանաւորն ուսուցիչներու պատճառը: Համագլայինի Կեդրոնական վարչութիւնը ձեռնարկեց համալսարանական մակարդակով հայալեզուական բարձրագոյն հիմնարկի մը ստեղծման նախապա

ՄԱՐԾԱՐԱՐ

Յ Ա Ռ Ա Ջ Տ Ր

«ԿՈՄԻՏԵԱՍԻ ՕՐ» ՄԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Կոմիտաս վարդապետ իրականութեան մէջ էր ժողովուրդին հրապարակական էր այն օրն իսկ երբ իր մէջ յայտնուած էր հոգեկան կամ մտային հիւսնայնութիւն: Թիւն մըր կըրտաւորէր ու կեդրեցաւ ժողովուրդը հրապարակական էր անոր, յայն ամիսն ան հրապարակական էր իր ժողովուրդին: Արիւն միակողմանի խորմ մըն էր պարզապէս: Հիւսնայնութեան երկար մասնաւորացրեան ընթացքին Կոմիտաս այլևս որեւէ կապ ունէր այն ժամանակ Կոմիտասին հետ, որ հրաշքի համապար զործ տեսած էր Հայ կրտաւորութեան համար: Հայոց անգամ ալ ըլլալ, ամիսանորով պիտի ըսնէր որ Հայ կրտաւորութեան մէջ հիմնադրուի այլևս իր ամբողջ կապը խորմ էր «Սննդանքներ», «Բէլէ գէլէ» ներու ու միւս հարկերու հրաշքի երեւոյն հետ:

Բայց մեր ժողովուրդը հեղեհակաւ մեծ ազնուութեամբ կը կապուէր «Սննդանքներ», «Բէլէ գէլէ»ներու: Կոմիտասի կրտաւորութեան մասնաւորութիւնը մանր էր ևս իր թարմացէր Կոմիտասի անունն ու յիշատակը Հայ մարդը որտեւ մէջ: Կոմիտաս, իր տխուր հիւսնայնացին պատմութեան միջև նստած, լուր չունէր պահանջարկ, յայն աշխարհի ամէն կողմը Հայ մարդը չունէր մը կ'ապրէր Կոմիտասէ:

Օրինակ մը տանք:

1931 Նոյեմբեր 27:

Աղբ որ Կոմիտաս ինչ կը զար, ինչեր կը մտածէր հիւսնայնացին մէջ, չնէր գիտեր, յայն Պոլսի Ս. Երրորդութեան կեդրոնները երբեք անկ Կոմիտասի վաթիստանականին

ըստական աշխատանքներու: Կոմիտէ յառակ յանձնարարութեամբ, ըստականը՝ Գարեգին եպիս. Սարգիսեան (յետագային՝ Սեմը Տանի Իրիկեան, ապա՝ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս), Վաչէ Ալիսեան, Հրաշ Ծանապետեան, Ծաւար Ռոբիկեան, Վաչէ Օշական և Երտաղ Փամպուրեան:

Յիշակ յանձնարարութեան պատճառով կըրթական ծրարութիւնը մասնակց Համագլայինի Հայալեզուական բարձրագոյն հիմնարկի գաղափարութիւններուն, որտեւ սկսան 1974ին, 15 ուսանող ուսանողներու:

Մեծ յոյսերով սկսած գործը ընդհատուեցան Լիբանանի զարգացական պատերազմին անապահովութեան պատճառով:

1979ին առաջին գաղափարը՝ հիմնարկի առաջին գաղափարը՝ 1983ին հիմնարկու առաւ 21 ըրնաւարական հոգեւոր մը, որ ամբողջացուած էր հիմնարկի բազմաթիւ ընթացքի ու ծրարութիւն:

2002-2003 կըրթական տարեըրբնի աւարտին Համագլայինի Հայալեզուական բարձրագոյն հիմնարկու առաւ որ 21ը հոգեւոր ըրնաւարականներուն թիւը բարձրացնելով 146ին:

1974ին հիմնուած այն հիմնարկը, տարեկան ընթացքի մարտուն հիշել մէջ կ'ու մասնակցի իրեն հըղուած առաքելութեան և պատմական երկխոսութեամբ մարտուն մը, որ այսօր կը գործէ իբրեւ ուսուցիչ, խմբակ, կը արմ ազգային զանազան կառոյցներու տնօրէնութեան թէ գործարարութեան պաշտօններ, Լիբանանի մէջ թէ այլուր:

2005ին, նիթական գիտարութիւններու և թիւնայնութեան սահմաններին պատճառով հիմնարկը դադարեց գործել:

Համագլայինի Մարտիկի կըրթական կեդրոնը կ'անէր կ'անէր 1980-ին՝ Կեդրոնական վարչութեան, իսկ Համագլայինի Արշակ և Սեփի Գալաթի վարժարանը 1986ին Սիւր-

նիի մէջ՝ Աստուրայի Շրջանային վարչութեան նախաձեռնութեամբ:

Կեդրոնական վարչութեան կողմէն կ'ըրնարութեամբ, 1995էն ի վեր Լիբանանի մէջ կը սկսի ամառային Ուսանողական մշակութային հաւաքը, որ 2002էն ի վեր կը արտահանուի տեղի ունենայ Հայաստանի մէջ:

Այլ աշխատանքներ, ընդգրկելով մշակութային աշխատանքներ, կը գործարան տեսչական մակարդակներու վրայ: Արգարեւ, 1960ական թուականներուն, սեփականութեան պատճառով, Համագլայինի մասնաճիւղեր կը սկսէր յառաջանալ եւրոպայի, Հիւսիսային և Հարաւային Ամերիկաներու և Աւստրալիոյ տարածքին: Կըրթական մը շախմատային գործունէութիւնը իրաւունք կը ծառայէ նաև Իրանի մէջ՝ Համագլայինի գործակից «Արաթա» և այլ կարգավիճակներուն ջանքերով: Ժամանակի ընթացքին ուր կը կըրթական մէջ գործող մասնաճիւղերը միտարար կը յառաջանէ ըրնալային կառույցներ:

1990 Օգոստոսին Աթիթի մէջ կը գործարկուի Համագլայինի համար կ'ըրնարեն Ս. Գաղափարական ժողովը, որ կ'ըրնարելու միութեան անունին ներկայ տարաբանը: Համագլայինի Հայ կըրթական և մը շախմատային միութեան և 2006 Սարգիսեան առաջին ընտրովի Կեդրոնական վարչութիւնը:

Մարտիտարի մէջ, Հայաստան, 1994 Սեպտեմբերին կը գործարկուի Համագլայինի Ս. Գաղափարական ժողովը, իսկ 1998 Սեպտեմբերին, 2002 Մարտին և 2006 Սարգիսեան առաջին ընտրովի Կեդրոնական վարչութիւնը:

Համագլայինի կը գործէ երկու գրառնակներով՝ Պէշտի միւլտիփոնալ վարչութեան նստակայնը և Երեւանի գրառնակներ:

« Ն ի ղ ի ղ ղ »

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՃԱԿԱՏ

ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ԶԳԱՑԱԿԱՆ ՀԱՌԻՆ
ՀՆՁԻՒՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳԵՐԸ

Զերմուհի մէջ «Յաղգ» ճամաճայկա-
կան երկուստարդական տարեկան ճամա-
ժարմուկի առիթով ճամաճակ Ս. Սար-
գսեան պաշտօնական տարբերով ճա-
րտաւ, զգացական ճառ մը խօսած էր
մանախնայներուն: Հայրենիքի տուն կա-
նուցող ճաշինչէ Թեմարով կարգադրած ճա-
ռը կողմ կողովորէր տէր կառնէնեւ ճողին,
յուրին, զուրկին ու պարտկէին:

երեսայիններուն, հետ դիմելով բոլոր բաղադրանքներն, նախադասութիւնը յայտարարեց իր. «Այսպէս մենք իրականում մէկ շինականն զգո՞ր ենք անում. վաղուէ Շաշաւանան ենք կառուցուցէ: Ենչու՞մ էր թէ բաղադրանքներուն, նաեւ աշխարհափորը շարժելու հայրենիքն է աղջ Շաշաւանան, ապա կոչ ուղարկ էր բոլորին որ ընտրեն հայրենիքի իրենց մասնակիւնը՝ սրբառան, զգո՞ր, թանկան, կամ այլ որեւէ գաղափար՝ կառուցանելու, ստեղծելու, բազմապատկելու: Համար դա՞րն:

«Կերտէջ ձեր մանկութեան հէքեաթը»
հրաւերով ան զիմած էր բոլոր գործա-
րարներուն եւ մեծահարուստներուն ալ :

Այս դերձին կոչին գրեթէ անմիջապես առաջին արձագանդող մը եղած է Ռուսաստանին Սերգեյ Հաժարձումսն։ Ս. Սաթյանսկի ուղղութեամբ նամակով մը տեղեկացուցած է թէ պատրաստ է 10 միլիոն ռուբլի յառաքելու Մասենադարձին։ Համալիրին բարեկամն ու նոր մասնակցին կառուցումն։

Ներկայից արձագանդող մեն է, դարձ-
նալ Ռուսաստանին Սամունի հարապակի
մեն է: Այն ալ պատրաստացելով, յայտ-
նած է մօտ ապագային 200 միլիոն տո-
ւարի ներդրում հատարելու դրոշմա-
րական ու ընկերային ծրագրերնրու: 50
միլիոն տարալ ալ կը նախատեսի յառ-
կացնել Հայաստանի որեւէ խորհրդանշա-
կան ծրագրի ուր կը ծառայէլ գալիք սե-
րունեկներու:

ԹԵՐԵՒՍ ԱԻԵԼԻ ԼԱԻ Է
ՆԱԽԿԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ԸԼԼԱԼ

Ըստ նախկին նախագահի գործունեության մասին օրենքի, արմատապետական, կառավարությունը Յուլիա Մեխակյանին օրոշած է տասը տարեան համար գրանցելու վարձը՝ Ռ. Բոլորյանին համար: Գրանցելուց կը գտնուի շեքլերով-փլաշա պահուստի կիցերորյալը, 374 թաւ. մէքը տարածք ունի կիւնտրուեալ է: Տարեկան վարձը՝ միլիոն դրամ է (6600 եւրո): Կառավարութիւնը տասնեւեկ նաեւ ընթացիկ ծախսերը (մօտ 18 միլիոն դրամ): Նոյն

ՀԱՅԱՍՏԱՆ, - ԹՈՒՐԳԻԱ
ԳԱՂՏՆԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

[illegible]

Թեթև կը նշ նաեւ թէ Ս. Սարգսեան
Երեւան հրաւիրած է Թուրքիոյ նախա-
գահը եւ թէ Թուրք Արտաքին գործերու
նախարարութիւնը ամբողջովին չէ մեր-
ժած հրաւերը, ալն մօտեցումով որ մը-
րումի երթալ չի նշանակեր պաշտօնական
այցելութիւն:

օրէնքին տրամադրութեամբ, նախկին
նախադաշը տարեկան 3,84 միլիոն դրամ
թոշակ կը ստանայ (12.600 առուր) :

ՔԻՒՐՏԵՐԸ
ԿԻՒՐՆԳԱՆ ԱՅՐՈՒԲՆԸ
ԿԸ ՓՈՆԱՐՆԵՆ ԼԱՏԻՆԱԿԱՆՈՎ,
Մեն մասով Ալեքսանդր չրջինն ընա-
կէն Հայաստանի Քիւրտները Բողոք մը
գումարած են, օրափառին նիւթ ընելով
բարդէնի ուսուցան խնդիրները: Նիւ-
յալ գտնուած է զբոսութեան նախարար
Կ. Միլիեան ալ:

Ժողովին մասնակիցներուն միահամուռ փափաքը եղած է քրտերէնի ուսուցումին մէջ կիւրեղեան այբուբենին տեղ լատինականին անցնիլ: Նաեւ ուզած են որ պաշտօնական ընդթ կրէ քրտերէնի ուսուցումը:

Նախարար Գ. Մելիքեան պատասխա-
նած է այս վերջին փափաքին, թէ երկ-
րին բոլոր փոքրամասնութիւններուն ի-
րաւունքները տակաւին կարելի չէ եղած
օրակարգէ նիւթ ընել, ներքին Հարցերու
ստանդարտի:

ժողովին եզրակացութիւնը եղած է
քրտական խոր քնակչութեան շրջաննե-
լուն մէջ զարկ տալ լատինատառ քրտե-
րէնի ուսուցումին ու այդ ալրուքնով
դասագիրքեր պատրաստել:

րունէն ի վեր, կ'ընէ, Ռուսաստան կը
ջանայ կցովը ապահովել վրացական
հողափախ մէկ ժաման: Այս ընթացքը
չարունակութեան է Պրուսիոյ Ապրիլ 16ին
մէկէ չնոսրապահին, որ կը հասնանգէր
կառավարութեան ուղղակի չարաքրու-
թիւններ հաստատել Արեւիցայի եւ Հա-
նուսանի Օսէթիոյ հետ: Ու նախկինը

րուհիին համար, Վրաստան մաս կը կադ-
մէ եւրոպայի եւ ան պէտք չէ թոյլ տայ,
որ Ռուսաստան իրագործէ կցումի իր-
քաղաքականութիւնը: Գ. Քուչնէր ալ չի
ձգձիկ եւ մտահոգութիւնը:

ՊԵՏԻՈՒՆԹ Թաղաւորը մերժած է իր
Լըթերմի հրաժարականը, կրկին անոր
(Շաք. Բ. Էջ)

ՀԱՐԻԻՐ ՏԱՐԻ ԱՌԱՒԵԼ
ԵՐԿՈՒ ԴԱՐՈՒ ՀԱՇԻՒ ՄԸ

[illegible]

Այս ենթախորքին վրայ բառական զգո՞ւթ զանգեղել էին Ս. Սարգսյանի կողմից Բուրգին՝ կատարած զոչ ընդամենը հումաները. Ա. Կիւրք մքցում զիսկը՝ հրախիճել ու վիճելով անհն հաղթի քրն՝ նարկիւն համար հայնիսք մարիկ կայմելու պարտադատականութիւնը։ Իսկ հաղթէ՞ս անհրաժեշտ էին անոնք ու ճիշդ հաղորդիկ արդե՞րք։

Առաջինը, պարագայական իր ընդ-
թույլ, անբան լուրջ խնդիր չի յարուցա-
նել. մանաւանդ որ յայտնի կ'ըլլայ թ-
որոշ անճիկումի մատնած է դիմաց-
կողմը, սխառախառն մտորչելու պար-
տաւորութեան առկա:

Սակայն թուա հոգի թողթը չունի հա-
նա եւ թուրք չի կարող հաշտուիլ
Ժառանգ: Այս մէկը հաշտուիլ հա-
նայ եւ թուրքի միմեկին ծանոցող
Դամոն չամայրանք ամենէն ծանցող
էր: Թողթը ձեռնամբ: Արտաօրէն
պարտաւոր է: ԼԷԲ Զաւառանքի ծախ-
սիւնը չի անդրադարձնում թուրքի
ճաշակ ապա իսպա՛հ գրերէ կանգնող
հոնքի՛ր: Եր բաւարարեցին: Ինքն չի
այլ: Անմեղք է: Զամառ-միւր ճաշ-
պառ առաւարկէն չի չլուծում: Կլու-
նցուլ: Խանէ: Թուրքերը բերեց լաւ
հոնքի ին լավումը անկման ձախտ
Հանիւրները յանձնաւորել ծամբան
չանցի՛ր: Այդ խոսքը գաւառնք է: Եւ
տեղեկուլ չապաւանէ՛ր եւ ծառայէ՛ր
տանն աղբէ՛ն Հարիւր ասորուն ինդ-
րին ծանցող երկու զարո: Եւ կեա-
պաշտուի՛ր:

1

Իսկ արդե՞ք Ս. Սարգսյանի Բուրբուրյան իրենց իսկ ծաղկապսակի մէջ ձգելու մասը տալովորհանման մը հիմամբ ընդդառնա՞ծ է արդ խորամանկութեան: Դասակարգ պատկանալարութեան առաջին անգամիսը պատկերին, անհեղձօրէն, գլտաւոր է նման ապահովութիւն ունենալ ու առանց տաղանդակելու պատեւ ղէպէբերու գարգաշուսին:

Մ. Սարգսյանի յոթարութիւնը ուշադրաւ դռնաբանու մը ալիք զգէ՛ր Ռուբինը՝ զգա՛ւ Տէր. Գեորգիանի քայքայախնովեան, Անոր, որով վէճարկելի, բանակցելի, ի հարկին վէճ կողո՛ղ զորեւիթէք Յիկայանուհիեան խնդրէք։ Ու, զոր համոզումը թէ՛ միայն ալիք քայքայախնովեան կը բացատուէ՛ն անկումը, պարտութիւնը։

Միջոցն Ռ. Բոգոբաբյանի ստանձանի չափաքանակներն էրեքն այդ տեսակիցը: Շատ փառավորվեին կուսակուցիան այդ սարկերին, ցայն չ որ այդ տի հիշեցան պարտությունն, ապա կամ առ ձևով ծայր երկաթյա արձանիցը դեկլարացի հետքով անոր անհնձ վէր: Այն ոչ անձանցի պարտակի րգ օգտագործելով սուր դրի, րի ժողովրդին կհար ըսանքան ղեկավարելի ժառանգել անը կերկրի, ոչ ալ անոր խորհրդականները Առաքարի Երկիտանձանեան հանձնելն ձեռնադրեց: Ու ղեկերն անոր պատուհան, շաշարադանքին քն երկ երկին ղեկ յոնեկն չափարկելով կեղտով րի ձևեր ըլլալ տակմին, յոնյիկն Քաղաքիկն նախադրեց Երեսան ղր ջրարկելով Փոխելով ղեկանուն, ղրեկ րի զանազան այդ ձարկն տարկադրանեալսարկանակի ստանդէն:

Արքայ լայն լավատեսն ինքրանքն
անախտակն ու անախարկ բնութիւնը՝ նոր-
նոր կրկին չեւոյեցանք։ Քաղաքի դիպ-
պանակին կարգին համարողովով։ Քաղ-
գիւհամբերներ կրէն բլր թէ ար ձգւելն
Բախանի, Սեղապատեցեան կողմը-
Քախան, նոյնիսկ իրենք իրենց համախա-
լարանեան, համաժողովի օրակարգին
նրէն ընկող յստիպան ալ ժամին
հախալին քաղաքը իրեն զէմ հա-
լարաբխին իրենք իրենք։ Միջ ա-
ստիկ միամտաբար քննարկել քան իր ու
հախալան պիտոյեան զիսկաբար ըն-
դրումն իր իրենք մատապարհ, այլեւ
նրէն պէտք արքայ նոր աստապարհներն
փնտրուի։ Արեւիկ չի նշանակի թէ
իրենք իրենք քաղաքին համար յայնքն։

Բայց սահ էթերը, առիթ չառադրու-
լու փութկոտությունը, հակասականը,
չափազանցությունը նորություն չեն թուրք
ղեկավարներու համար: Բուռ հարցը
այն է որ այդ բուրքին թանձր միլիոնե-
րուց կրկնութեան պիտի բաբեհանայ աբ-
րիննայ մերկերնայ: խառնարահէ միջև
ներսի ու դուրսի ինքնուիշ քաղաքակ-
ները որոնք կարկանդակ թափել կը յուսան
խառնարակ ապահովելու մը:

U. P.

ՅՐՈՒԱՆ ԴԵՊՔԵՐԸ

* 421 17 80204

ՎԻՍՏԱՆԻ արտաքին նախարար՝ Կա Տիկելաչիլի Փարիզէն անցած է ուր հանդիպած է Պերնար Բուշէի եւ կարճ հարցազրոյց մըն ալ ունեցած է Մեմերի հետ: Եւ կը գտաւորապէս ուսուսակոն շարժականօրէն զիբը Վլադաւիկ տեղափոխուի եւ կը պահանջէ որ լեզուական լիւիւնը միմառաջ: Գա-

Մ Ա Հ
ԶՕՐԱՅՐ ԽԱԼԱՓԵԱՆԻ

Նրեւանի մէջ մահացած է 60ական
արիններու երիտասարդ ուշադրաւ գրող-
րու սերունդէն վիպագիր Զ. Խալատի-

Երեսն էր 1933ին Արցախի մէջ. 1956ին
պատրաստ էր Երևանի Համալսարանի
էկոլոգիա և մաթեմատիկի ճիւղը, աշխա-
տէր գիտահետազոտական շրջանակ-
ներէ: Առաջին էկոլոգի «Հեղեղը» լոյս
տեսած է 1962ին: 1994 – 1996 տարինե-
րուն եղած է Հայաստանի Գիտնէրու
Կոմիտէի քարտուղար:

Մասնավոր հետաքրքրություն դրա-
ն էր «Որոշակ էր հեր, մարդ աստծոյ» վեպը
որ բազմաթիւ լեզուներով փարցմանու-
մ էր: Իր մեծ գործերէն են «Մեծնող-յա-
նոց» (1975), «Եւ վերադարձնող ձեր
դիմանկարը» (1978), «Ջերմութի միխի-
րութիւն» (1979): Ունէ թատերգու-
թիւններ ու, որոնցմէ ոմանք ներկայա-
ն էին Հայաստանին դուրս ու, ին-
չպէս «Հրապոյ երեխան», «Օրորոցայիւնը
իւր ճիւղերն» պատմական քննարկ պա-
րաստուն ու ինքնատու հիմք:

Վարչապետ Տ. Սարգսեանի որոշումով
կառավարական յանձնաժողով մը կազմը
ած է, մշակովիի նախարարուէն զը-
լաւորութեամբ: Յուդարկաբորութիւն
տեղի կ'ունենար Յուլիս 18ին:

ներ ամուսին դառնելու խնդիր չեն ունենար, քանի որ Թուրքերը չափ զերույթանքով հնուգիսան կ'առնեին զերեքու տեղ այդ երիտասարդուհիները. սակայն, մահը գաղտնիք չէր ապրիլի տոթը իր գտնուիք, անցը չափ ըլլալուն պատճառով մե որոշէաւ։ Հայկական բարձրեցիկ կարգիկն խօքի պրոբէն մասաւոր կերպով հետ ամուսնութիւնը, իրենք թիւր մեծ ըլլալով, չեն կրնար իրենք իրենց մէկն ամուսնութիւնը իրենք ծրարել։ Հետեւեալներ այն իրադրութիւնը երիտասարդները ալ կ'ըլլային, երիտասարդուհիներն ալ բարբոթին կը ծուրային։

Վերջին տարիներուն ալ խնդիր մըն ալ ծագած է իրաւացած այս չափերուն համար։ Այլեւս թաղապետութիւնները աշխատանք չեն տար իրենց միջնակարգ դասակարգ մեծ մասով արհեստագործ Հայերը նուազողով ինքնուր կրնային թաղապետութիւնէն աշխատանք ստանալ։ Երազողութիւնը կը զրկ թէ ինչ կրը ցած բողոքին արդարաբար ընդլայն ստուգէ։ Բայց իր մասնանշէ կարբեր մէկ ամօթը Թուրքի թաղապետութիւնէն, թաղապետի հայկական զինեղանցորդ չափ խառնատակ զինակի մէջ է։ Ամէն տեսակ աղբ ու աղտ լեցուած է հոն։ Շիրմերմը քրտնաւոր մնացած, խտրութիւնը ծածկուած են, տապալանաբար խորակուած։ Կը քաղաքին թէ մարդիկ տակաւին ոսկի կը փնտնեն այդ վայելքի մէջ։

Երազողութիւնն տեսած ու լսածին ընդլայն, կը գրէ։ «Այլեւս չափ ու թուր անոց համար որոնք մեկնած են, բայց գոնէ մնացած մէկ հայ բարդաբաններուն զէն մը յարդանք ցոյց տանք։ Կ'ապրեմ, տանցը աւելի յարգողութիւն»։

Այլեւ ոչ նորութիւն է, ոչ ալ պարմանայ, տեսնել, տեղեկանալ թէ հայկական տուն, զերգեղան, ե-կիւնցիկ, դպրոցը քանդուած են։ Բայց հետաքրքրական է ստուգել երկու տար. այն որ նոյնիկի դար մը ետք, իրաւացած, թրքացածն ալ «Հայ» կը նկատուի, հետեւաբար ընթերցել, խուսափելի արարած։ Բայց հայութիւնը արդեւ իր որ քանդուած զերգեղանցներու մէջ հարկեր տարի ետք ալ մարդիկ ու-կի որոնելու կը թրման։

ԼՂՀ

ԱՐԵՎԻՍԱՀԱՆԵՐԵՆԻ ԸՆԹՈՋԻՐ ՈՒՍՈՒՑԻՑԶԵՆՈՒՄ ՀԱՄԱՐ

Երեսնամե ՎՍԻՒՐԵՆԻ կեդրոնը ԼՂՀ կրթութեան եւ գիտութեան նախարարութեան աջակցութեամբ արեւմտահայերէնի ու արեւմտահայ գրականութեան ամսական մը դարձեցաւ կարմիրագրութեւ մ Արցախի հայ շախմատի եւ հայ գրականութեան ուսուցիչներուն համար։ Մասնակցած են 28 ուսուցիչներ, պատանդած են Սփիւրքէն Բաքի Ֆի Սիւնան, Հայաստանէն Յասմի Ստեփանեան, Սեթ Սրայախոնեան, Հովիթի Եղոյեան եւ Արցախի համարաբանի գասախոսներ։

Յուլիս 12ին տեղի ունեցած են մասնակից ուսուցիչներու ընծումութիւնները եւ անոց խմբակային ՎՍԻՒՐԵՆԻ կեդրոնի վկայագրերը։ Երեսնամե կը ընդգրկուի ԼՂՀ թիւրքական եւ գիտութեան նախարար Վ.Լ. Սալախանեան, շեւախմը ըստ մեկնարկի կարեւորութիւնը բաժնէ մէկ Լուրսաղի դպրոցներուն մէջ իրաւագիտ չեն ուսումնասիրուի արեւմտահայ եւ սփիւրքահայ գրողներու գործերը. ասոր հետեւանքին պատճառը անդիտութիւնն է։ Տեղեկացուցած է թէ մասնակցողները բարձրագոյն գասարաններու նոր ծրարելի մէջափոխ, հոն աւելի լայն տեղ կը տրուի արեւմտահայերէնի ու արեւմտահայ գրականութեան։

ՎՍԻՒՐԵՆԻ կեդրոնի Սուրէի Դանիելեան իր կողմին մէջ չեղած է արցախցի ուսուցիչներուն գաղտնիքներէն ըրեմը աշխարհ մասնակցութեան խառնուրդը։ Գոհունակութիւն խառնած են մասնակից ուսուցիչներն ալ. ընթերցանելի որ ուղարկեցողները երկուստեքում են նա մի խառն զին, եւ կ'ընթերցանեն ըստ ուսուցչուհի Արիկի Սասապետեան. իսկ Մանուշ Բալայեան ծանայեցած է անոր, զինքով կ'աջակցակցիչներուն։ «Այլ կարգի միջոցով դուք կարողացա՞ք մեր մէջ սերմնավորութիւն հայերէնի մերը, որն էլ մեզնի անցյալում կը փոխանցեմ»

— ԳԱՂՈՒԹԻ ԳԱՂՈՒԹ —

ՊՈՒՍՈՑ Կեդրոնական վարժարանի մէջ, Յունիս 28ին, տեղի ունեցած է շրմանախմբակներու համագործակցութիւն, որու հովանաւորը եղած է պատրիարքական փոխանորդ Շահան արք. Սիմեան։ Ողբերկը լայնօրէն խօսքը արտասանած է արարական գասարանի ուսուցչուհի տեղի Լեւոն Գրաբաքի-Երզնկ, որմէ ետք ցուցադրուած են ընթացաւորներու ուսումնական եւ ընկերային կեանքէն պատկերներ։ Ընկերային զինքը անորում էր վարժարանի հիմնադիր երեսանշոյն Արեւալ պատրիարք Վարժապետական վարժարանի եւ Կեդրոնականի խորհրդանշական դարձած դուռը։ Վարժարանի տնօրէնուհի տեղի Սիլվա Գուրմեան, նախքան Սիլվա Սիլվանուրդի խառնուրդ, յորդորին ուղղած է աշակերտներուն, անէն լսելով տալով անաւոր մարդ ըլլալու, մշակութային արժեքները բարձր պահելու։ Գեղարուեստական բարձր մէջ մը եւ նուէրներու խմբակային ետք, հանդիտութիւնը վերջ գտած է երաւարութեան ուսուցչի Յասի Սիմեանեանի դաշնակ ընկերակցութեամբ միասնաբար երգուած «Մէջ Մեծաքանջոյն»։

ՄՈՒՆԻԿԱՆ ԹԻՔԵԱՆ Մշակութային Միութեան գրադարանի զանգիւնի մէջ, Յունիս 13ին, ներկայացուց իր ժիրքը Բե-տերեանի «Հայերն եւ տեղեկագրա-

մեր սերունդներին» խոստումով։ Երեսնան գասախոս Ս. Սրայախան, հանգի կ'ընթերցէ արտաշխարհած է արցախցի ուսուցչներուն խոսքաւորութեան, լսելով որ երեսնան ուսուցիչները գրեթէ պարտադրանքով կը մասնակցեն դպրոցի խմբակներուն։

Դասընթացին ստեղծած զինքութեան, մէջ չեղած է Արցախի Սփիւրք կայսերու սերտացման սարարելու հանգամանք։

Ու յանձնար պատկեր կը փոխուի... Զարգիւցի կը ընթերցէ երկրաբան Զորգիւրդ մը մէջ տուտայող տաք, համառոտիկ հաղի ապաւան, երկու եւ տամանիկ տաքեղանա մը մէջ պատած հուրիւններ, կեղանքի փնտնանք, տաք որ յանձնար դպրոց կնի ապրել, մեծանալ, զարգանալ, բայց մահը մտոցը կը զինքը իրենց մարդ փոխի մէջ։ Ու այդ պատկերը սարաւորիկ էր։

Այսպէս ծանոթացաւ ճեղքմանալ աղբիւրն մը որ կ'անդէր պն ժողով պատկեր կը մարք ծանկերուն վրայ. Ժամի դպրոցը կը մասալ պատկեր է եւ համառոտութեան շեւախմը մարմնիկը արտաւոր կըրտող խոցը կը թուէր. երկու խեղաղի ու սեւ աշեր, երկու ցաւով եւ կ'ըլտով լեցուն աշեր կը քաշէին խոսքանց կայսերեանք մէջ... Մարք կը հեծնէին։

Մեր ու պ'ընենք պարտալ է... զի-տի մեծն, պիտի մեծն... Ժողով մարմնիկ անարժեք մը մարք, եւ արարելու ցցուած ուղիներուն վրայ մէկ կ'անդէր լեցին շարքի շարքանք... Միայն խաղը կը մարմնակայ աղբիւրաւոր լսելու խաղը ու թաղանթէն լսելու, անամանիկները զգալու, աղ աշերը մեղի կը նախկին պարտաւոր։

Ուղեցիկ լեցնելի մարք, յոր ներքեւին իրեն որդի կ'ընթերցէ ալ յոյսով լեցնելու, Բայց մեր բարբոթ խաղաւոր լսելու, մարք կը պատարանք յա-մասութեամբ։

Փոխ մեծն... պիտի մեծն... Ու աշերը գաւ մը մեր ընթերցանութեան զինքները զինքներուն զինքներուն, վրայ վարանիկ ետք յուսահաւոր կը հաստատային մարք խաղերուն։

Կան իրողութիւնները պատմութեան չեղեցիկ հատորին։ Նախկին սերունդ վարած է տաք. Յարալեան Արցունանան, շեւախմը չեղեցիկի պարտած վարժարաւորներու յայտնութիւնները։ Ժ. Բե-րեւանի կ'ընթերցանալ հակիրճ զինքներ տուած է մանկապարտ ուսուցչուհի Սիլվա Սիմեան-Թուրքաթեանի եւ կարգացած է հատորին մէջ յուրիկ հատուած մը։ Ապա, չեղեցիկը շարժարկութիւն յայտնաբերած է Թեքեան Մշակութային Միութեան եւ իրած զինք թաղանթներուն, մասնաւորաբար Գրգիւր Հոբոյեանը, ***

ՍԻՒՐԵՆԻ Ս. Կարապետ կե-ղեցուց մէջ, Յունիս 29ին, ստեղծած է Վարժապետ, որու նախագահած ու պատարագած է Շահան արք. Սիմեան։ Եկեղեցական արարութիւնէն ետք, պարտեղին մէջ, սարգուած է սիրող սեղան մը։ Իս-րական խորհրդարկ տարեկան աշխատանքի տեղեկութիւն կարգացած է Օշկի Մոմեան։ Շահան արք. Կարապետին, թաղային խորհուրդը արժանաւոր պնալ մը նուիրած է անոր մեծնակցութեան ծնող տարե-կարգին ստիւն։ ***

Բեկի-Բալայեանի մէջ, յամա-ձեռնութեամբ Հայ Դատի խմբա-նախմբին, Յուլիս 6ին, պատմուած կան քաղաքի պատարագած է Կո-միտաս վարչապետի կ'ընթերցին, որու չեղեցիկն է Սամուէլ Լազարեան։ Խոսք տուած է Գոմիտեան որ յա Գաղիկէ Սամուէլի ներկայու-ցուցիւք ճիւղ Ամէնէ, որ ներկա-յացուցած է Կոմիտաս վարչապետի կարգած եւ անոր վարժարանի որդէն մշակութային գործին։ Շեւախմ է նաեւ այն կարեւորութիւնը զոր ու-նի այս կ'ընթերցին Բեկի-Բալայեանի մարքաւորութեան մէջ։ Իր խոսքի աւարտին, հարեւոր է տեղեկու-ի Վարժապետները եւ Հայ Դատի խմբաւորութեան ներկայացուցիչը որ փոխանցին իրենց խաղերը։

Այն հանգամանքը որ կը գտնուի Արցախի հիպատոնի կ'ընթերցէ հակադրական ներքեւ կը պատարագէր նաեւ քա-նի մը որդի որդի միջնակցած կնի զնդիկ որդերուն։ Եւ միջեւ հիմա խմբակ-նախմբուած։ Կ'ընթերցին երթալ աշխարհին այդ հաստատութիւն։ Հե-րապատութիւն մեղ ընդունալու փորձը զարգրութեամբ։ Եւստ, պատկ կ'աղբ-լածով, մարքաւորութեան պարք, կը շե-րակ թնալի զնդիկներ ներքեւ գրեթէ խմբակում մարմնակ մը աղբաւորական անմտութեան մը տարբար կ'ըն-թերցէ երկրորդին պատմքը կը ձեռնէր սեղան տաղ պատմութիւնները։

«Կ'ընթերցանելու մէջ մարք հը-րապետի զնդիկները արժանաւոր է մէկ քանի համար։ Դուք տանք զնդիկներուն կամ ինչպէս ինչ փոխաւոր պատմութիւն... արհեստագործ կը գրեթէ պատմութեան ետք մարմնակ տաք-մը կը ընթերցին։ Եւ յանձնելի մեղ... Կայսեր կը ետք, ուր մեղ զարտած է ինչ ուղիներ կ'ընթերցին այրած... տար-տաքիկ...»

Իր կայսեր, պարման եւ տարբարաբար անխաղաղ խաղաւոր արա-ւորութեամբ կը փոխին յարգութեամբ։

«Խաղին որդերուն տեղեկութիւն իր ստեղծելու արժանաւոր... քան մը չեղեցիկը փոխը։ Երկու կ'ընթերցէ մարք ու-նիկ, արժանաւոր է կնի, փոխած է կնի, կ'ընթերցէ։ Բայց մեր բարբոթ խաղաւոր տաքութեւ մարք կը պատարանք յա-մասութեամբ։

Փոխ մեծն... պիտի մեծն... Ու աշերը գաւ մը մեր ընթերցանութեան զինքները զինքներուն զինքներուն, վրայ վարանիկ ետք յուսահաւոր կը հաստատային մարք խաղերուն։

(Երաթ. 14)

ԱՆԵՐԱՇՆԵՐՈՒՄ

ՄԷ

ԶԱՊԻՆ ԵՍԱՅԵԱՆ

Գ.

ՈՐ ՐԱՆԵՐ

Մտեցանք իրեն եւ ուղեցիկը լայնիւր մէջ կ'ընթերցէ տեղեկութիւն համար տեղ-ի։ Կնիկ պատ մը վարժարան... Իր մար-դական զարտաւորութիւն խոսքները այդ վիճակը ճեղքալայնեցին։ Իր սեւ աշե-րուն մէջ ունի եւ փոխաւորութեան կը-նք կը փայտաւորեն։ Բայց հակադրուի ընթերցանելի կը տեղեկեցէ եւ տեղեկութեան, արք մը աղբը, գրեթէ անկարգան հի-թիկ փրկուածն, որ ստեղծի լայնէն եւ մեր զնդիկներին խոսքած սկսու հայա-մարք իրարեք հակադրուի... քնքած ջրեղանքներ տամանով կը զրկուին, կը դադարեն, եւ շեւախմ ու փոխ լեցուն կը թրքանք մարմնակ... Իր պատմի խորագած զնդիկն վրայ աշխ-րակ թշուառութեան կայ որ անկարգի կը հաստատուի Ի մանկութեան։

Քաւի տարեկան է հարցուցիկը մո-րը։

Երեք տարեկան, մարմնիկ, ու պատ մը ամառային մայր կար, կարկանդ զրա մեղ։

Սեւը ու պարեկեղ... տարակա-նք ուղեցին շառի... մարքաւորութեան տարեկան պատմեցին, տուն ու աշխ-

«ՄԵՆՏԻ ՊԵՏԻԲ Է ՄԻՇՏ ՄԵՆՏԻ ՄԵԶՄԷ ԱՒԵԼԻՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՔ»

«ԱՋԳԱԿ» ԻՆՎԵՍՏԻՑԻՆ ՊԵՏՐՈՍ ԹԵՐԶԵԱՆ

(Բ. և Վերջին մաս)

«Ա.» - Ամեն տարի, ինչպես որ Միացեալ Կահանգներու մէջ բիւի-րոններ կը կազմակերպուին, Փը-րամաշայի պարագային կը լսեմք, որ փոնէրոններ կը կազմակերպուին: Որքանով փրմաշայի մէջ ետա-բիւրոսիւն կը պայ աս կրեւոյիին նկատմամբ: Ֆրանսան ձեռով որ կըրոնը կը նկատուի եւրոպայի հայկական կեանքին: Ձեր կարծի-քով, եւրոպայի հայկական գա-ղութներ, իրենց ունեցած ներու-ժով, ներկայիս ամբողջակամբով կը նպաստեն հայրենակրտման աշխատանքին, քի՜ անոնցմէ աւե-րին կ'ակնկալուի:

Պ. Բ. - Պէտք է միշտ աւելին ակնկալել: Չգտեմ, ի՞նչ որ մը որոնք է մեր մէջ: Մենք միշտ պէտք է տեսնեմք աւելի քան հանրերը, որովհետեւ մեր տակն զուտած հարցերը հակադաս հար-ցեր են, քաղաքացիական մեր փոք-րիւքի թիւին, մեր գաղութներու ուժերուն եւ Հայաստանի ու Ար-ցախի կարգույթի թիւներուն: Հետե-ւաբար, մենք պէտք է միշտ մենք մեկ խթանել:

Ճիշդ է, որ եւրոպայույթիները րաւասեան աշխուժ է, որուն համար մենք կրեմք գոհունակութիւն ար-տասլայուն արգարացի կերպով: Մասնաւորաբար՝ Փրանսայույթ-ները, ինչպէս դիտել, շատ աւե-րած գաղութ է: Ամեն մարդ տեղ-նակ է խորհրդարանին մէջ Հայոց զեղրասպանութեան ճանաչման վե-րաբերեալ օրէնքի բուխարիութեան մասին, աւել մարդ տեղակ է նաեւ Փրանսայի մէջ Հայաստանի տար-ւուն ձեռնարկներուն մասին:

Անշուշտ այս րոլորը մեզի համար գոհունակութեան պատճառներ կու-տան, քանց մեր ուղղմանքով թիւեր պէտք է ըլլայ երբեք չտան, որ այդպէս ըստական է: Միշտ մենք մեզի նկատմանը պէտք է ըլլայ որ ա-ւելի պատճառներ:

Մենք կը փորձենք հիմնադրուի-մք թիւ մէջ այս ինքնապատկանութե-րութիւնը ճշտական երեւոյթի ձե-ւով պահել: Մեր րոլոր փորձեցի-րուն ընթացքին, երբ վիճակարա-կան տեսակներով կը քննենք, թէ ֆրանսէի ժամանակ քանի րեսա-նիքի հետ կրցած ենք կապ հասա-տել, քանի րեսանիքի ժամանակեցաւ: Գրական պատասխանով, քանի հո-գիւնը մերթեմին, ի՞նչ պատճառներ տուին մերթեմին համար, ճշտակա-նորէն այս մասնագիտութիւնը կայ:

Գաղափար մը տալու, համար ր-տանք, որ չորսիւն ֆրանսէիին աւել տարբեր մեր նախադասներուն, թիւը 2000ով վերահաս: Ֆրանսէիին հակադաս մեքնայ մըն է, որ չորս որ րտակ է: Այս չորս օրուս րե-նթացքին 650 կամուր որ երեսա-տարբեր երեստանդարտներ կը հե-տաւանքին ժամ 40 հարար րեստան-քի եւ ձեռնարկութեան: Անոր րե-րկնը կը րացարանին Հայաստանի եւ Արցախի վիճակը, պրանսիներ, հիմնադրամի քաղաքները եւ կը խելերը, որ անոր ժամանակեցի րե-րկն նախադասութիւններով՝ այդ քաղաքներուն ֆրանսաւորման:

Անոնց մասնագիտութիւնը ոչ մի-

այն մեծ է նիւթական իմաստով, այլ նաեւ շատ հետաքրքրական է ակնաստեան ըլլալ այն հետաւանյա-րին խոսակցութիւններուն, որոնք տեղի կ'ունենան մեր կամուրներ-ուն եւ զանազան հայրենակցիե-րու միջեւ, որովհետեւ ճիշդ է, որ անոնց նիւթական մասնագիտութիւնը կը պահանջուի, քանց շատով խո-սակցութիւնը աւելի հետաւանյա-րի կ'երթայ եւ տեղեկութիւններ կը պահեն փոխանցուի, թէ ի՞նչ է վե-րահար Հայաստանի եւ Արցախի մէջ: Այսպիսով Փրանսայի ամբողջ գա-ղութը կ'ըստին հետ հարցադրակցու-թեան մէջ կը մտնէ, ինչ որ անհա-խաղէպ երեւոյթ մըն է:

Եթէ պատահի, որ մենք ուշանա-ր ընտանիքներու հետաւանյալու, ե-րբեք իրենք մեզի կը հետաւանյա-րն (ժողովարանը հարցարի չուրէր չ-խրաւորուի թիւները ուղղակի մեզի կ'ըստին այս համարով)՝ րակով, որ ինչու ուշացած, ինչու տակաւին չ'ետաւանյալեցի:

Ինչ որ նաեւ կարեւոր է այն է, որ ներկայիս ֆրանսէիները զարմա-հաւանաբարական երեւոյթ, որով-հետեւ Փրանսայի միացան ուրիշ զարուիթիք՝ Գերմանիան, Հայու-նան, Զուիցիական, եւ անշուշտ ա-ւելի փոքր տարրութիւններ՝ Ալա-նիայ եւ Փորթուգալը:

Ֆրանսիայի զաղափարը մեր մէջ ճշտաւ րակը նախանձ, որովհետեւ մենք տեսանք, որ Ամերիկա-նա-րեւմտեան ափի հիմնադրամի կա-ռուցը թիւներուն ունի, իսկ մենք Փրանսայի մէջ պակեկերափուի կայան շուրհեր, չէինք կրնար թի-ւներ կազմակերպել: Մասնե-րին, թէ ինչ է կրեմք ընել, եւ այս ֆրանսէիները զաղափարը չըցանք: Այս զաղափարին շատ ընդ կ'ըստի միացաւ Փրանսայի հայկական ճա-րտարութիւնը կայանները թէ՛ Փարի-սի, թէ՛ Լիւնի եւ թէ՛ Մարս:

«Ա.» - Ինչ կը վերաբերի «Հա-յաստան համադասական հիմնա-դրամի Փրանսայի կառուցին, ինչպէս ներկայացուցէ յառաջի-կայի ձեռք քաղաքները:

Պ. Բ. - Մենք կ'ուզենք մեր աշխատանքները զարգացնել քանի որ ուղղութիւններով: Անպիւր ֆրանսիայի աւելի եւս արդիւնա-ր զարմենք է: Ճիշդ է, որ 60-80 հա-րար մարդ կը մասնակցի, քանց գա-ղութը աւելի մեծ է: Սա կը նշա-նակէ, որ մեր աւելի տակաւին կա-րեւորութիւններ կան: Այսինքն մենք տակաւին պէտք է նոր յաղ-թանակներ տանք:

Երկրորդ ուղղութիւնը զարգեցի-րուն կառավարման աշխատանքն է, որուն մէջ աշխարհուն հարաւորով յաղափարած ենք ժողովարանի 800 հարար տարբեր: Գաղութը այդ աշխատանքը շարունակել է 10 հա-րար աշխարհում աշխարհունիքի փո-խարէն հանրի ինչու չէ 20 հարարի Կուրեքը Հայաստանի եւ Արցախի երեստանին արտադրակ զարգե-ցական հանգիս պայմաններ, որովհե-տեւ երեկակին համար հանգի չէ խաղալ, արթուն վրայ նախի, կը-րարած սեղանի վրայ գիրք-տեա-րակ գնել եւ փորձել ժամգոտած

— Ե՛րբ է տեղի ունեցել Սպիրտիկի երկրաշարժը:

— 1988 թ. Գեղամեծբերդի շին, րա-տույց ու տանց ժամանակ: Կը պա-տասխանեն ոչ միայն Հայերը, այլ-րեւ շատ-շատերը, որոնց տարբեր չեմ կարող համարել: Որովհետեւ, նը-րանց կեանքի մի հատուածը՝ օրեր, ամիսներ, հասուեք մեր ճակատա-գրի հետ:

Իսկ եւ արեւ պատասխան ունեմ: Մեծ երկրաշարժի րտակին զնցում-ները սկսուել էին 1986 թուականին, երբ մարդիկ սարսափած փախչում էին Ի. Գաղափարի մեծ սպանիւ-րի վերջին ու ամենահարց զնցումը 88ի Գեղամեծբերդին էր: Սարսափ-ըրտակ էր մեկ հետաւորացույցին, որ օրեր անց տակը տարբեր յուրը: Փորձուցել էր մի ողջ երկիր: Փոր-ժման փուլում գոհմանը, կըր պակեկարող էր: Ու ամ էր, անոյց, տեղեր, անհաղ օրեր էին, տաբե-ներ էին, երեւոր ու ձգք տարբերին:

Կարգաւ Գրիգորի, որ 85 տարե-կան էր, վար չէր կարող գնել քա-րան գործերը: Սով է 20ի անուն, 30ի անուն, 41ի անուն: Իսկ ինչ ու-ղղը 66 թու ու ծառ ունի: Մայրս երկրաշարժերին ալիւրից «Ջալիլ» է թիւում կամ էլ ցորենի ալիւրին հ-փած կարտիկի խաւումը: Սով էր, պատեկար չէր 41ի անուն: Մայրս լաց է լինում ու լինում քո-լըրիկ, որ օր ու գիշեր սովից լաց էին լինում կայսը՝ որովհետեւ հայ չէր, կոպտան էր, արգանք ին-չը թիւում: 92 թիւն էր աշխա-րում, ու մենք կարուն գիտեց 2000ը, կոպտան լիւնցնող մի րան էինք տանում խաւումից:

Ու հետանում էին. ով ուր եւ ինչ-պէս կարող էր: Դատարանում էր Հայոց աշխարհը: Այդ տարեկ-րին, երբ մեք թիւներուն էր, ճըր յալիւրից սարսափով նայում էր դեմս փոտած միւրթեանը: Ինչը կարանին ու հարաւորին չէինք մեկ-երկու պատուհանից էր միայն մեր արտու յոյս երեւում: Մնացա-ւր խաւար էր, քարաքանդակ խա-ւար: Ճիւղերի մարդ չկար փողոցնե-րում: Դուրս գացին ինչու՞: Ո՛չ առնիւրդ ունիլ, ո՛չ ալիւր: Բայց կըր ունեղ էինք ու հարար: Ճանր էր տալու արցունքին հետ մի պատու-հան էինք ուտում, զարմ փայտով միմիանց: Բայց կըր րտով զա-պալուցող աշակերտներ որ ուշաքան-փում, երբ մայրն կը կարանիւնում ուշաքանիւնում, երբ զառ պարա-պու ունեցինք էր ուշաքանիւնում...

— Երբեք ուղղութիւնը կապակե-րու ուղղութիւնն է: Իւրաքանչիւր տա-րի կ'աւելար թիւը այն մարդը, որոնք մեզի ժամանակներին կը ձեռնէ, որպէսզի կրնց անունը հիմնադրամը զարգել եւ հիւանդ-ըր կառուցէ Հայաստանի եւ Ար-ցախի մէջ: Անիկա համեմատա-բար րտու երեւոյթ է, որ մեծ ծառ կը ստանայ այս չընանին, եւ արտը համար այ մենք շատ ուրախ ենք:

Երրորդ ուղղութիւնը՝ մենք կ'ուզենք մեր անդամներուն, թիւը աւելի եւս րարձրացնել:

Երբեք ուղղութիւնը կապակե-րու ուղղութիւնն է: Իւրաքանչիւր տա-րի կ'աւելար թիւը այն մարդը, որոնք մեզի ժամանակներին կը ձեռնէ, որպէսզի կրնց անունը հիմնադրամը զարգել եւ հիւանդ-ըր կառուցէ Հայաստանի եւ Ար-ցախի մէջ: Անիկա համեմատա-բար րտու երեւոյթ է, որ մեծ ծառ կը ստանայ այս չընանին, եւ արտը համար այ մենք շատ ուրախ ենք:

Երրորդ ուղղութիւնը՝ մենք կ'ուզենք մեր անդամներուն, թիւը աւելի եւս րարձրացնել:

Ճիշդ է, որ մեր անդամներուն

— Հա՛ց, զէ՛ ի հարկ է, կեղեկ եմ, կարողով, գեաւաբարով թէ՛ կ'եմ խալել:

Սուս էր:

Ու սպասուեց վերջին կարող հա-րը, վերջին կարող համարութիւնը, վերջին կարող հարաւորութիւնը, վե-րջին կարող յուրը: Ու հետագան, ով ուր եւ ինչպէս կարող էր: Ու այն-քան ծանր էր այդ տակալը, զիտա-րցում լուծում: Մեր որդիները, իմ որդիները արեւս էին թափել այս հողի համար: Իսկ եւ հարկներէն յանուն րոլոր թափուած արհնե-րի, մի կարող հարկերի երկիր էր սպում թողնիլներին համար, ու-րիշ ոչինչ:

Երեւի շատ էր ուղարմ:

Շատ էր:

Ու գնացինք, ողջ րեսանիք, թողնիլներս գնացին:

Փողոցիկա շարեց իսթանպուլը: Ոչ մի ընկեր չունեմ, չէր ուղարմ աննայա: Մի երկու տասնակի փա-րակ խաղալիքներ էին ընկերից: Արեւիկներ, չիլիներ, նապա-տաններ, որոնց պատմում էր ամե-րած տասնաւորներ, երկեր, չէճեքներ: Ցատուկ տեղ ունեւ Հայաստանից րեւած փողիկ, զեղ-րուտու արեւիկ: Իսկ Հայաստան գնալիս շատաքան: Ինչու՞: Երբ մէկ էր արեւիկ ամ փողիկ, մեր մանկու-թիւնը, իր մանկութիւնը եւ Հա-յաստանը:

Փողոցիկա, խելաք, խելաքի փոք-րիկա:

Արտաւայի ճիւղերը հասել էին 2րդ յարկի պատշգամբին ու գիշի-ներս խալուել: Գիտեմ, որ իրենը չէին տունն էլ, ծառն էլ:

— Եւ Հայաստան մեծ տուն պէ-տի տանն ու կարծիւր-կարծիւր գա-տուկեղենայ, — թողնում էր:

Իսկ երբ դուր էինք տանում ըր-րաններ, ձեռքով էր անում թիւմ-փալի տարաքող շարքերին եւ զան-հակահանդի պատճառով՝ լաց լի-նում:

Վիշտ ունեւ փողոցիկա ու չէր կա-րող րացարանի: Իսկ եւ տառապում էի թողնիլիս ու ամենի համար: Իսթանպուլում 40 հարար հայ կին է աշխատում, նրանց համար: Իս-թանպուլում հարկարար շաշա-տանի երախաներ հայեցի կըրու-

Թիւր աւելի շատ է, քան հիմնադ-րամի ուրիշ անդաման կառուցելու անդամներուն թիւը, ասկան որ-շաւ ենք, որ մենք աւելի քան 200 անգամ ունենանք, որպէսզի Փրան-սական խալուելու մէջ եւս ներկայութիւն ունենանք:

Մեզի համար աշխուհալութիւն է զարգացնել Փրանսայի եւ Հայա-տանի ու Արցախի կապերը թէ՛ նիւ-թական խալուելով, թէ՛ այ րարա-կան խալուելով: Անոր մեծ նշանա-կութիւն ունին, եւ մենք կը կար-մենք, որ Սփիւռեղ ուրիշ զարուի-ններու համար այ ասեկա կարեւոր դործկարակող է:

Հարցադրույցը վարեց՝
ՅԱՐ ՅԱՐՈՒՅԵԱՆ

Մեզիկ կը խնայուի ծանուցանել
ՈՒՋՄԻՒ ԱՐՐԱՂԱՐՈՒՆԻ

(Դմարի արտասանող,
Խաչիկ Մուրիյանի Ս. Մարիամ
Աստուածածին եկեղեցիի
եկեղար տարվարու տղամարդ)

Ճանք, որ պատահեցաւ Յուլի 11ին, 60
տարեկանին, յետ երբորտես իրանգու-
թեան:

Ընտ պարզեցին փառեցան, հրաշքով
մտելով արարողութիւն ժը կատարուե-
ցաւ, սեղծ շրջանակ ժը մէջ:

Վերադառնելի
ՆՈՅՏԱՐԱՆԻ 30-ի ԿԻՐԱՎԻՆ
Յրահանայ Կապրիտ Սուրի
Միլիկ Յրահայի 6 ժամանակները

**ՀԱՆԳԻՍՏԱՌՈՐ
ԿԱԼԱՍՈՎ**

Կը առնէ միջինը, Տոմաներ
Կիպակի, Նոյններ 30,
Կիտով վերջ մասը 31ով
Տէրիկի Կիտովայի արաններուն մէջ:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒՄ ԶՈՒՍԱՅԵՆԵԼԻ:

**Ս. ԳԻԿՈՐ ԼՈՒՍԱՊՈՐԻՉ
ԸՆԿԻՆ**

Օգտուան աստուան ընթացքին, Շա-
փիկ Սուրբ Գրիգոր, Լուսապորի եկեղե-
ցիկի մէջ պատարագ տեղի ունենար չե-
տեան Կիպակները:

Օգտուան 3ին, Օգտուան 10ին, Օգտուան
23ին:

Կիպակի, Օգտուան 17ին, Ս. Աստուա-
ծածին տանի տաթիկ, պատարագ կը մա-
տուցուի, որուն առաջին տեղի կ'ունեն-
այ ամառներին, Ողորդողները:

Գաղափարները կը վերականգն կանոնա-
ւորաբար Օգտուան 31ին սկսեալ:

ASSOCIATION SAINT-CROIX DES ARMÉNIENS CATHOLIQUES

Dimanche 14 septembre

GRANDE FÊTE CHAMPÊTRE

DE LA SAINTE CROIX
au Collège Samuel Moorat des Pères Mekhitaristes
26 rue Troyon — 92310 SEVRES

Dans ce cadre prestigieux, dépositaire des souvenirs de l'histoire
des Arméniens et des Français, nous vous proposons
une journée exceptionnelle :

11h : Divine liturgie dans le salon du Collège
15h : Repas sous les frondaisons.
Animation musicale par l'Orchestre S P I T A K

Jeux pour les enfants — Tirage des tombolas enfants et adultes.

P.A.F. : Adultes 20 euros — Enfants : 12 euros

Pour éviter de mauvaises surprises, réservez dès maintenant par téléphone
01 44 59 23 50 • 01 40 51 11 90

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH»

83 rue d'Hauteville 75010 Paris

Stret : 571 027 317 000 15 — Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

(Շաբ. Ա. Երեւ)

այլ՝ չունենալին: Այս ընթացքն այլ լա-
ւանակ վերադարձնել կը նկատուի:

Միմեկ ժամ, Գորգիսի զինուորական
ճակիէն մարտի 28 թիւ պարբերակ
անհետացած է, նաեւապարհ, չհետեւած
Նաեւապարհ: Եւ Բուրի որ բարձրաթիւ
Քերպուրտի կայանի եւ ոչ մէկ լուրը
Նաեւապարհին:

ՄԱՐԱՍԻՒ աւելի քան երեք շաբաթ
մէջիկ բարձրաթիւններ վրայ առեւանգնու-
ած երեք Կերպուրտի Յուլի 20ին
պատահականաբար մե: Անոր առեւան-
գուած էին թերտի զինանշանը, կողմի,
որպէս բարձր արարք Բիւրստուրի զին-
ման Կերպուրտի վարած անպատշաճ զա-
րգարանութեան: Բուրի եւ Կերպուրտի
կան ապահովութեան ուժեր պաշտպանու-
մի զորքերով մասնաճակներն էին ին-
քայ վրայ, Նաեւապարհ օդակը սերտով
ստեղծագործեց շաբաթ: Ի վերջոյ, ա-
նուր լեզուով իրենց պատմութիւնը, խոյս
տուած էին: Կերպուրտի արտաքին զորե-
րու նախաբարձը շտապաօգնութիւն չալա-

ՎԵՐԱՄՈՒՏ

ԻՍՍ

Կապրիտ Սուրի Սուրի Ս. Սուրբ Գրիգոր
ճամբանի շաբաթները պարբերակներ
կը սկսին Սեպտեմբրի, Սեպտեմբրի 16ին:
Դասընթացները ունեն տարբեր մակար-
դակներ:

— Նախալեզուներ (6 տարեկանէ սկսե-
ալ),
— Միջնալեզու-երկրորդական,
— Պատարագի նախապատրաստական
եւ պարագիւր:

— Չափաւորներ:
Դասընթացները տեղի կ'ունեն-
ան երեքշաբթի օրերը ժամը 18ին սկսեալ
Հայ Մշակուիթի Տան մէջ:

45 rue de la Défense —
92130 Issy-les-Moulineaux
Արժանաւորութիւն եւ տեղեկութիւն
01-46-42-45-25 կամ 06-82-89-16-44

Քիւրքեան, Շաբ. Կիպակներին:
01-46-42-45-25 կամ 06-82-89-16-44

Expositions

L'Espace Culturel de Pont-L'Évêque
et le Musée Langlois
de Beaumont-en-Auge
s'associent pour l'exposition

Edgar CHAHINE

Peintre - graveur
1874 - 1947

du 5 juillet au 28 septembre
à l'Espace Culturel des Dominicaines
Place du Tribunal
14130 Pont L'Évêque
Tél. : 02 31 64 89 33
Fax : 02 31 64 94 74
Heures d'ouverture :
Du mercredi au dimanche de 15h à 19h.

ՄԱՅՐ ԱՌՈՒ ՍՈՒՐԻ ԷԶՄԱՐՈՒՆԻ
ԳԻՐԿԵԱՆ ԼՈՂԵՒՈՐ ԶԵՄԼԱՐԱՆԸ
(ԱՍՏՈՒՆԱՐԱՄԱՆԱՎԱՐ
ՀԱՐԱՄԱՐԱՆԻ)
յայտարարուի է 2008-2009 ուստարայ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ

Գրիգորեան Հոգեւոր Ճեմարան (Աստ-
ւածաբանական Համալսարան) կարող են
ընդունուի 22 եւ արտասահմանէն եր-
կրներէ թիւին 21 տարեկան թուրքա-
ցիներ, ովքեր ունեն միջնակարգ (կամ
ուսկի բարձր) կրթութիւն եւ դաստիարակ
Հայաստանայց Սաեւակներ Սուրբ Ե-
կեղեցու եւ ովքեր յաջողութեամբ կը
յանձնեն ընդունութեան քննութիւն-
ներ Նաեւապարհ տարեկանները:

1. Հայոց լեզու (գրուած, Նարեկանով)
2. Հայ գրականութիւն (բանասիր)
3. Հայ պատմութիւն (բանասիր)
4. Երաժշտութիւն (մարտիայի տունակնե-
րի տաղանդ)
5. Անգլերէն (Նարեկանով)

Նաեւապարհ քննութիւնները կ'ընդունելը
հաջողութեամբ ընդունել կ'ընայ կ'ունենան
Ճեմարանի տնտեսական Նաեւապարհ
Իրութիւնը չալը:

1. Սուրբ Գրիկ խնայութիւն
2. Եկեղեցական փորձանշաններ
3. Ընդհանուր գիտելիքներ Հայ Եկեղեցու
պատմութիւնը

Դիմումները արտած են Գրիգորեան Հո-
գեւոր Ճեմարանի տնտեսական տնտեսական
ներկայացնելով ներդրելու փաստաթղթեր:

1. Դիմում
2. Միջնակարգ (կամ ուսկի բարձր) կր-
թութեան վկայական
3. Բնութագրի (պարտիկ տնտեսական)
4. Ձեռնարկանք դասական մասին
փաստաթուղթ (բարձրակարգ)
5. Բժշկական վստահացուած տեղեկանք
(086 մե.)
6. 2 լուսանկար (3×4)
7. Անձնագրի պատճէն
8. Նաեւապարհ փորձանշաններ
9. Երաժշտական թիւն տաղանդից
կամ շրջանի Նաեւապարհ Նաեւապարհ
10. Տեղեկանք բնակավայրից

Փաստաթղթերը ներկայացնել անձամբ
Գրիգորեան Հոգեւոր Ճեմարանի քարտու-
ղարութեան:

Դիմումները ընդունուած են ամեն օր,
բացի կիրակի օրերէն, Յուլիան Նիշ թիւն-
չե Օգտոստի 20ը, ժամը 10 - 16 (շա-
բաթ օրը իրենէ մարտ 13):

Հասցէ՝ Մարի Սուրբ Էմիլիանի,
Գրիգորեան Հոգեւոր Ճեմարան:

Հեռախոս (010) 517-185, (010) 517-180:

ԳԻՐԿԵԱՆ ԼՈՂԵՒՈՐ ԶԵՄԼԱՐԱՆԻ
ՏԵՄԵՐԱՐԱՆԻ

« ՅԱՌԱՋ » ի

**ընթացիկ ազդեցում
սակարկի**

Միջնակարգ	150 (179,40)
Հոգեւորական	135 (161,40)
Տեղեկագրի	135 (161,40)
Հայաստան-Լուսնայի	135 (161,40)
Միջնակարգ	135 (161,40)

Բոլոր ազդեցում. սակարկան վրայ,
Նարեկ Եւսեպիան 19,60% ԲԵ-ՎԵ-Ա.
(սեւ. փակագիր մէջ ընդհանուր
ընդամենը):

Այս զինքները կը վերաբերեն մէկ
անգամ հաստատուելի ազդեցում,
ՄԻՋՆԱԿԻ ՄԻՋՆԱԿԻ ՄԻՋՆԱԿԻ
(25 առջ) ճաշակներու պարագա-
րի եւ 1/8ը (12-13 առջ) մնա-
յալին:

Անտարակիւն եւ այլ ծանուցանում
ներ համար զինքի թիւերի վա-
րչութեան:

**Reprise des activités
2008 — 2009**

Le Lundi 22 septembre 2008

4 jours d'inscriptions en septembre :
Vendredi 12 et Mardi 16 de 17h à 19h
Samedi 13 et Mercredi 17
de 14h30 à 17h30

En 2007-2008, la MCA a inscrit
342 enfants, adolescents et adultes.
N'attendez pas, inscrivez-vous aussi !

Attention futurs bacheliers,
l'arménien s'étudie tout au long
de la scolarité.

LANGUE ARMÉNIENNE (16 niveaux)
de l'Eveil au langage au BAC 2010
et pour adultes.

CIVILISATION ARMÉNIENNE (3 niveaux)
de l'Heure du conte à l'Identité
et à la culture.
Nouveauté : Cours pour lycéens (BAC).

MUSIQUE
Piano — Violon — Guitare — Solfège
Nouveauté : Musique d'ensemble.

DANSE ARMÉNIENNE (10 disciplines)
de l'initiation aux classes mixtes. Du
Classique (sur audition) de la danse de
scène au folklore et pour jeunes gens.

ARTS (4 niveaux)
Du dessin à la peinture autour des arts
plastiques.
Nouveauté : Cours pour adultes.

ECHECS (2 niveaux)
Cours et tournois.

Egalement :
MEDIAS RADIO sur AYP FM
tous les mercredis de 10h20 à 11h30.
BIBLIOTHEQUE DE PRET pour adultes
DIFFUSION LIVRES en langues armé-
nienne et française.

Renseignements :
Tél. : 01 43 76 55 89
contact@mca-alfortville.com

TEBROTZASSERE

**RENTREE
DES CLASSES
2008 - 2009**

Inscriptions ouvertes
à partir du 5 mai 2008

TEBROTZASSERE
Académie de Créteil

Ecole mixte bilingue
Franco-Arménienne
1 boulevard du Nord
Carrefour d'Arménie
93340 LE RAINCY

Site internet : www.tebrotzassere.com

- Chef d'Établissement
Monsieur Haig SARKISSIAN
- Maternelle : Trois sections
- Primaire : Sous Contrat Simple
- Collège : Sous Contrat d'Association
avec l'Etat.
- Equipe pédagogique compétente
et motivée

- Programmes officiels de l'Éducation
Nationale
- Enseignement de la langue et de la
culture arméniennes
- Cours de chants :
«Chorale Tebrotzassère»
- Cours de danse arménienne
- Cours d'informatique dès le primaire
- Langue vivante 1 : anglais
- Langue vivante 2 : allemand ou
espagnol.

Equipements pédagogiques
Laboratoire de langues — Centre de
Documentation et d'Information —
Salle Informatique — Laboratoire de
physique-chimie.

Activités extra-scolaires
Atelier de théâtre — Association
sportive section football.

Pour tout renseignement :
Tél. / fax : 01 43 81 01 72
direction@tebrotzassere.com

(ဇယား ၇ ဇီ)

գովը, քիչ մեր ալ նարոյան պատ-
րաւորք միջնորոշեալ, շուտ
զարգացաւ ու ետ առաւ իր որոշու-
մը: Կովիտաս վարչապետ, որ այդ
շրջանին երեցօրէի մէջ հայ երա-
ժշտութիւնը ծածկողներէն էր,
Պիլիթեր կ'ունենար, Փալիթի մի-
ջարկին երաժշտական համալո-
մարի ընթացքին հայ երաժշտու-
թեան ծանօտ կը խառնէր, զիարար-
քն լսեց այս բոլորը: Չնչը զիտե-
թէ ինչ զգաց այդ ապերկում առ-
շահողներէն զիմաց: Մարտին
թէ ըսաւ. որ ինչ տարիներ շարուն-
ակ ախտակով չէմք եւ իր ուղի-
զիմը ու ասի՛ք վերջ ալ պիտի ըն-
թանայ նոյն ուղիէն: Որքան ասան
կը իր կողմերուն մէջ ուժ պիտի
դրայ, պիտի շարունակէ մնալ իր
ապերկումներէ: Իսկ ժամա-
նակները ցուց պիտի տային, որ իր
երակիներուն մէջ այդ ուժը շուտ
պիտի անհետանար ու Կովիտաս
ըր պիտի ստեղծուէր Հեռանալ ա-
ռողջութեան իր ուղիքին վրայ:

Թորոս Ազատեան տեղեկութիւն-
ներ կուտար նաեւ Փրօսպոլի մէջ
Կովիտաս վարչապետի Հարստար
լաճանալումի մշակութային ծա-
նայն: Այս լաճանալումին կարե-
րը պարտաւորեալ ինչիւրէն էր հասցի
սպարտէին Կովիտաս վարչապետի
ի նպատ: 1920ին իմօրի մէջ
սրտած համերգէ մը զոյգացած էր
13-600 ֆրանք, 1920ին Նիւ Եորքի
մէջ Միշնայ Թումանյանի կողմէ
սրտած համերգէն զոյգացած էր
10-000 ֆրանք, իսկ Անճըլիսի մէջ
Պ. Ֆերասեանի կազմակերպած հա-
մերգէն զոյգացած էր 16-500 ֆր-
անք: Ճակարկ կային հոս ու հոն
սրտածու ժողովրդէ համերգին ու
Կովիտաս վարչապետի հրատար-
կութիւններէն զոյգացած հնչունակի
կրտսէներն: Երբ Կովիտաս կը
գտուէր էր, Ալի Էլնարի իհանդակ-
նէ մէջ, տարեկան 8000 ֆրանք կը
վճարուէր, իսկ ինքն երբ աս փոխա-
րուուէր, Վիլիսիօրի, ստիւքուսի
զիմագրուէն տարեկան 13-000 ֆր-
անքը ծախէր մը:

Թորոս Ազատեան իր զիբերին մէջ
կը խօսէ որչիւ անտոյր պատահա-
լիք մը մտային: 1921ին, երբ
իսկէն Կովիտաս իհանդակնէն
մէջ գտած կը փնտրէր, թիֆլիսի
մէջ տարաձայնութիւն կայ
որ Կարապետը վախճանած էր: Վի-
տայն մտնող անմիջապէս աբ-
նարդն հանդիսացաւ այս տխուր

ՄԻՋԵՐԿԻՐԱԿԱՆՆԱԴՐՈՒ ԽՈՍՏՈՎՈՂ, ԹՈՒՂԹՈՂՈՒՄ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Նախագահ Սարգսի մէծ աղ-
թանքի հանգամանքով ներկայա-
ցուց Միջերկրականի միութեան
Հիմնադիր Ժողովը: Ճիշդ է որ
գիւկապրէն պատկեր մը կուտար
ուիլ ըսն շորս ասանակ կերի
զիկապրէն համարմով, որ-
թէ թուրքի ալ ընդառնած էին չը-
րուէրին: Եկած էին միշնայի իսկ
Մոնաթուի Ալպեր Բ. Էլնարի, Գա-
թարի Համբէ, Թուրքիոյ վարչա-
պետը:

Այս բոլորին ըստ քիչ էին հարց-
առողները թէ թուրքի վրայ ժող-
մին ասած միութեան անհաճու-
նիւթեան որչի՛ պիտի գտուի: Ալ-
միթեանակ թիֆլի մը այդ հարցա-
սուրբորն կարգէին: Էլնարցոյր կը
լիւէ կարեւոր ներկայները, նաեւ
որոշակները, ինչպէ՛ս Արեւելոյ
նախագահը որ ասանց անմիջապէս
վարչադատեալ լայնարարքէ իր
մասնամը այդ նոր միութեան
մասին: Կամ նախկին նախա-
պետ Ժ. Երկարը որ չամանակցեալ
Յուլիս 14ի հանդիսութեան ա-
յս բոլորին մէջ կայուցեալին յա-
նուրէն օգտուողը կը նկատուի
Մուրիս Նախագահը Պաշար աբ-
նաստ:

Յետոյ նիւթը կ'արդնուի Հիմ-
նականին. միութեան զարգացող
իր ծաղկումը Միջերկրականի
Հիւսիսային ու Հարսային ափե-

րուն միջին լայն համադրական-
ութեան էր: Բայց այդ ծաղկում մա-
սին հասարակաց յայտարարու-
թիւնները սահմանափակուեցան
հարոյական յանձնառութիւնները
անոնց մէջ թուականները, ոչ ալ
պետէնէ հարցեր նիւթ եղան: Ա-
րաբադը կը մէջընէ Ալիեթիոյ
նախագահին խօսքերը. աս կը յի-
շնչէր թէ եւրոպական միութիւնը
մինչեւ 2013ի հաշիւները հաստա-
րակուած ու փակած ըլլալով, կարճ
ժամանակի մը մէջ կարեւոր յա-
կացում էր նախատեսեր: Իսկ այս
զիբը արդար հարցականներու ծը-
նունդը կուտար Միջերկրականի
միութեան ու հարցին երկրները նոյն
միակարգական շրջելու աշխատան-
քին մէջ նոյն միութեան բաժին
ստանձնելու անկողն տրամադրու-
եալ մասին:

Առաւել նոր միութեան շուրջի-
լի միակ զարկը զարթոնքները հա-
րակալին արդեւորութեան է: Գաղա-
զայթի ղեմ պաշարի միջոցները
որոնք որոշուած էին եւրոպական
միութեան կրկնորոշում կողմէ,
միւսմանդութեամբ կամացուց մը
ներկայացուցանք որպէս նոր միութե-
ան «մարդկային ու մշակութա-
լին տարածք» գլուխներէն մէ-
կը...

ԲԱՂՀԱՆ

թօքին: Երաժշտանոցի զահլինին
մէջ պահանջէ մը կարեւորակի-
րուեցաւ: Նշանաւոր բանասէր կը
իբրեւպէս Մանուկ Աբեղիան խո-
սեցաւ Կովիտասի կեանքին ու գոր-
ծին մասին: Տեղական թերթերը
սպի կարեւորեցան անդարձաբան
այս պահանջի մը մանրամասնու-
թիւններուն: Սակայն Պոլիսէն ու
արտասահմանի անմիջապէս ճը-
ղումներ տեղացին: Կովիտաս ողջ
էր տակաւին, անհիմն էր անոր
վախճանման լուրը:

Կովիտաս ողջ էր, բայց որքա՛ն
ողջ:

Կովիտաս վարչապետ փարկեան
Հիւսիսարեւմտի մէջ փակուած, խոր-
շելով յարաբերի այն այցելութիւն-

ներին որոնք կը տրուէին իրեն, կը
կորցնէր: Երբ ծաղկումը հետ իր կա-
պը, տակալին ի՛նչ կը սպասէր
կեանքին: Թէեւ իր բարեկամները,
հայ մատուրականները, նոյնիսկ
պարզ Ժողովուրդը հաստատուի կը
մնային Կովիտասին, զիբը կ'ա-
ցնէին Հիւսիսարեւմտի անեկակ
մէջ, բայց Կովիտաս խաղաղապա-
նէր: Երբ այցելութիւններ մէկը որ
մը ջրածեւալ աննկու ընթացքի
ըսաւ որ դարեւոր պիտի զայ ա-
ցնէր ինքեան, Կովիտաս պատասխա-
նեց.

«Վերադարձիմ զիս այլեւս հոս
չէ՛ք գտնիք: Ես համարող եմ»:

Ռ. Հ.

նայութեան մէջ տապաքի հարուստով
մը ինքեան կայաններ. ուսման ցնիւն խե-
ղաքանուած էին ու կը սպասէին ար-
հաւանական արտօնքներու խոր քաղցրե-
րին: Իր ինքն պիտի զար ասա հետեւին:
Ինքն արեւել տարած գեղեցկութեան վրայ
որ, զար նաեւ արեւմտադարեան արտա-
յայտութեան մը հարստութեան ու գոհու-
նախոքութեան: Ենթի եւ նախկին պարսա-
նաւոր անտոյր աշխարհ, բայց երբ ինքն
հարցաւորեալ կ'ուղեցին, կը պատասխա-
նէին վերապահութեամբ ու երկարա-
թիւնով, կարեւոր վախճանով շարժա-
նի ինքն զործանութեան կարեւոր
թուրքները: Երբ ինքն անկողնութիւն հե-
ռացա՞ք Հիւսիսարեւմտի քաղաքները.

— Այս երկրաստանները ճշմարիտ
որոշեցն այն վարչական, քաղաքի ղեմ
մէջ էին եւ անկուսականին էր որ պիտի
իլային, բայց յուսահատութիւն մաքա-
րեցան... ա՛հ այո՛... կարգէին է ըսն թէ
ըրին էն որ մարդկորին կրնային ընել:

Փառցը հարստութեամբ մը կ'ունե-
նէր ինքն ինքն զարեւոր, յաջնորդին ինքն
զիբ մեզ, աշխարհի լիցուն էր արցունքը
նկուի: ու երբ զիկա հոս արարման, ի-
նքն թիւսի եւ տառապանքի գեղեցկու-
թեամբ, մարտերի յուսահատութեամբ
թիւսում էր որդարած էին կարեւոր, ու
ինքն փոխը ինքնապար ինքն հաստ-
ալիք մը մէջ յոյս ու ջաղթութիւն ներ-
շնչէ մեզ:

Նոյն միջոցին, համարում արք, միայ-
նակ անկողնի մը մեջ կեցող, զատաւան
զեմով, յուսահատութեան ուղեղին աշխ-

րով ծերունի մըն էր: Երկայն ճերմակ
մարդը որ կը տարածուի որդերու
կարգին վրայ ու ճերմակ մարդկով շը-
րանակուած գե՛ղը շարժապէս նկար-
զրէն սեւ կերպեր. այսինքն անոր
նիւր կը ցցուէին ու մարդիկ կը կողպա-
ւոր մարդկային հարստութեամբ: Իր
նախապետի պատկանած ճերմակ ար-
տալապութիւնը, իր նայուածքին լիւն-
թիւնը մոռցնելու մասին էր ցնցողը
նիւր արդեմով ծածկուած էր: Երկու
մեծերը վերական լիւրջ ինքնային նոյն
պէս սեւ եւ գոգարուած աստաւան պէս
պիկը երակներու ցայտէ կարծրու-
թիւնէն... կարեւոր անդիպարներին նիւրէն
ուժէ մը մղուած անոնք կը պրկուէին ու
մասնակը կը ձգտէին գարաւորին,
ըրկուսին: Երբ իր շուրջը թորուեցան
աշխարհ անքիւն եւ լիւրթեմը սեղնէ:
Հիւսիսարեւմտի անկողնութիւններ ար-
ւաւ:

— Ինչի իր մեծ փոփոխուած ծերունի
մըն է. զրեթէ թուս իր խօսքը. անակի
վերջ մը ունի փորին վրայ. աշխարհը
գուր թիւսուած էին... ու ինչ գար-
մացած եմ թէ ինչպէ՛ս զիմացաւ եւ ինչ-
պէ՛ս սպասեց... Կեանքը... զարման-
քի... երբեք երկուս թիւսային մը
պէս մէկ աստաւով կերթալ, կը հետա-
նայ երբեք, ալ կը կապի մարմինը եւ
մարդու մէջ մէկ աստաւով փարած կը
մնայ հակառակ կրած հարուստեան
ըստ... Այսպէս կին եր ունեցանք ան-
համար վերքերով ծածկուած... արոնք-
ներ կորեցին, ինչ քաղաքը հանցին...
աշխարհ կուրցած էին, կուրքին վրայ

ՊԻՓՃԱՅԱ

Ս Փ Ի Ե Բ Բ Ա Ն
Կ Բ Պ Վ Ա Ն
Բ. Հ Ս Մ Ա Գ Ո Ւ Մ Ա Ր Ը

Յուլիս 17ի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ
Պիֆալայի անաթոնոցին մէջ քա-
ղաքի եւ համալսարանական Բ. համա-
լսարանը. հաշիւներ, հայ գրական-
ութեան, Հայոց պատմութեան եւ
կրօնի մաս 100 ուսուցիչ եւ մա-
նակէն անոր, զանազան երկր-
ներէ:

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա.
Կաթողիկոս իր ողբերկ խօսքին
մէջ անդարձեցաւ եւ 2004ի առա-
ջին ձեռնադրան, հարց տալով թէ
անոր տաղարկներին քանի՞ն կա-
րելի եղած է իրազեկել, որո՞նք
կայծ են թեթեւութեանը: Այս ր-
տած է. «Ողբ իկսելու չեմ եկած
այստեւ, այլ՝ մեր հայագիտական
միւսիւրը՝ յաղակաւ լիցուն, գրա-
կանութիւնը, Հայոց պատմութեան
մը եւ կրօնի դասանանդումը վե-
րականակերպելու կերպերով մա-
կել խօսելու»:

Եւրոպայի ձեռնարկին ներկայա-
ւած ղեկավարները արժեւորած են
մասնակցութեան ընդառնալով
ներկայի կայուցութեան, մասնա-
թիւններին: Անարկին բանաձեւով
ըր ներկայացուած են կատարած
աւանդները:

Ա Ս Կ Է

Լ Ս Կ Է

ԳՈՒՈՒ ՊԻՓՃ ՊԱՏԱՆԴՆԵՐԸ

Գոյապետի եւ Չուիցերիոյ յարա-
բերութիւնները բաւական լար-
ւած են հակառակ անոր որ նախա-
կէ Բուրձնի ներդրումներ խորը
րած է, որովհետեւ իր բանակի
կարգին կ'ուղեւորէ խորհրդարկը գոր-
ծածմէ Եւլիս 2ին, Բ. Պէթան-
ըուր եւ միւս 14 պատանդները ա-
րգաւորները: Համար: Դեռ ուրիշ
ինձնուր հարց մըն ալ կայ, քանի՞ Դ-
թիւսի կատախարհ ընծուեցին մը
րացած է զուիցերացի միջնորդին
զերին մասին: Արդարեւ, ժա՛ն-
Փիլի Կոնթան 500 հարստ տար
վաճարեալ կ'ըլլայ ՖԱՄԻՐ-ին: Նախա-
պէս ալ, զուիցերական ապրիլե-
րուն համաձայն, 20 միլիոն տարի
վաճարման մը հարց կար:

ՍՈՒՐԲ ՆԵՒՈՒԱ Բ.

Իկատերինուրգի մէջ, շուրջ 20
հարստ հաստապետներ մեծար-
նին Նիկիոյ Բ-ի եւ ընտանիքին յի-
շատարկ, անոնց գրականահաման
90րդ տարիներին տալիս: Օրո՞շ-
տորք Նիկիցերոյ հարձիկ ցորը աբ-
տը Սուր Երկուս Բ. դարձան: Եւ
16էն 17ի գեղերը:

անէն ուղղութեան՝ դառնիք եւ այսոց-
քի հետքեր ունէր... Եր մարդկային ձե-
ւէ կէտ զիջուած էր զրեթէ... ալ
սակային երկր տարեկան աղբիւն, եւ
ուղբեր արեւմա մար... միշտ վի-
րէն շուրջ անէն որ մէկ մաւ կը
կարտէ, եւ քանի՞ն մարմինն, ու
կարտէ, եւ քանի՞ն վերքեր նեղած էին
զրեթէ, ու միշտ վերքին շուրջ, որ
սարսափելի կայութեան փոփոխութիւ-
նը ունեցան... զարմանալի է...

(Ծար. 16)

ԱՆԻԵՐԱԿՆԵՐՈՒՆ
ՄԷՋ
ԶԱԳԻԼ ԵՍԱՅԵԱՆ

Մարտնոյն արահներու զով եւ մարդը
պիտանութեան վրայ ստանալու
հիանալանքին անկողնները կը բաց
էին. քանի՞ն փառած անկողնները,
ինչպէս անէնէն հարց ինքն զոյգած
է. հետաքրքր զարեւոր եւ քարաբա-
նէն եւ կը ծախէին մեղք: Թեանք պիտի
էր ինքն անէնէն հարց ինքն զոյգած
աշխարհ, զուրկելու պատիւ կը զարգէին
արտաբանները. հայապէս, վառած
մը զիբութեան եւ փառած մը հետա-
քրքրութեան ուսման փառքը վրայ:

Դուրս արահին մէջ հարկ եւ անհնձր
այլեր՝ արտօնքներին կորուստ, քաղաք-
ին կուրցած կամ զուրկելու ծածկուած
վերականութեան փաթեթի մը մէջ, հա-
մարմնութեան հոտ խառնուած
մանկեր ի վեր յամառել զիբերու, նե-
րալիցանք. նոյնպէս միջնորդը մը յա-
նու կը ընդել ինքն զուրք. ուսման եւ
ընտանքը էին: Եւ ինչիւն ինչիւն մարմ-
նէ, եւ անորմէն յարաբերութիւն մը կը
ներշնչէին ինչպէս ինքն առողջ ուս-

Թուրք պատմութեան Հիմնարկի ժըլ-տողներու ակոյեան նախագահը Է. Հալալօղլուի այդ պատեանին վերջ տրուած

(Շաբ.ը Դ. Էջ)

ՄԵՆԻԹՈՐ ԱԲԲԱՅ ԿԱՄ ԼՈՅՍԻ ԵՒ ԻՄԱՑՈՒԹԵԱՆ ԿԱՆԹԵՂԻ ՊԱՀԱՊԱՆԸ

«ԱՅՐ ՄԻ ՏԱՌԱՊԵԱԼ ԵՄ ԵՍ (1) . . . » ՇԱՐԳԻՑ

ԿԱՐԷՆ Ա. ՍԻՄՈՆԵԱՆ

ՓԱՍՈՒՍ
ԴԵՂԵՆ ԱՆՅԱՑՏՈՒԹԻՒՆ

Փախուճում. թե ստիպողական ագաթ...

Նայած թե ո՛վ որոնելից է դե՛սում: Նայած թե ո՛վ ինչպե՛ս է ձգտում արարադրանքի իր ապկաբանությունն ու խաղաղամոտությունը: Թեև ոչ մի ապկաբան ոչ մի խաղաղամետ երեքը չի սեանում իր այդ արատները... Բայց, ի վերջոյ, մարդ են... սեանում են տարբերությունը իրենց և իրենց կողմից հաղթանակների և անհաղթանակների մի ատեն լուրջամբ փորձում են յոշտել կամ գտնել, վարկաբեկել: Նրանց վերաբերվով զանազան գեղամարդը յանջանքներ:

Միխիթարը որեւէ կեր չունի, քան էջիմանից հետաքրքիր: Իսկ անցած ժամանակների ընթացքի, ամէնուրեք տարածուկը իր Գեղարքայ մոլորիկի կողմ փաներ ճամբար, որտեղ սովորաբար փախում կամ քանտում էր խաղաղույց կղերը:

Միխիթարը փառն էր թէ այդ փաներ մէջ կարգի է գտնել իր հոր իսկ խաղաղութիւնն ու մարմնական հանգիստը, ստրկական տառապանքներ կրելուց յետոյ: Կա լինուէ՞ր Կապտանի կղերը մենաստանի մէջ: Սաղա մինչ այդ, էջիմանից բայցից դէպի Արարատ: Որք վերապի առաջ ծնորդի զգուշացումն կան աղօթքներ մըրնաց և համարեւորով աղօթի ազդեցութիւն Լուսաւորելի հանգստարանի, շարունակեց իր ճամբան դէպի Սևանա:

Թեև մեծ էր տարբերութիւնը էջիմանի կազմաւորման կղերի և Սևանի փաներ խաղաղույց հոգեւորականների միջև, բայց նաև Սևանի մենաստանը փոքր էկաւ այն ծրագրերի համար, որպիսիք փայտալուծ էր Միխիթարը:

Կա Սևանի մենաստանից հետոյ ու ճամբար քանից դէպի ծնրեւալար... Ի դէպ, մենք այսօր հաստատ էր փոփոխարանից պատկերացնել, թէ ինչ է նշանակում «ճամբար լինել»: Բաղադրից բաղադր, երկերի Միխիթարը անցել է մեծաւ մասամբ հետիւստի... Իսկ թէ որպիսի հեղափոխ արվեցին էր է հաղորդակցում հետիւստի համաբողոքը, նոյնպէս գո՛ւրու է երևակայել: Հանդիպումների, դրոշմների, փառանքի, և հիասթափութիւն, աղքատութիւն և խաղաղութիւն, զննանք և նուրբում... Այս շարքը դեռ կարելի է շարունակել... Եւ այս ամէնը իր աշխարհ տեսնում ու իր մաշիկ վրայ դրաց Միխիթարը:

Սերտառախի ճամբարի հանդիպումը Բաւան, առ մասնական նուրբաց տեղի արեւադեմի հողերում ու դեղատիկ իրութիւններ: Բայց խաղաղ ընդհանուր փոփոխարան իրեն էր արեւադեմի ու ուսումը զարթել էր անիմատ և անհետանալ: Համոզուելով որ իր աշխատանքը միայն է անպոքու, Միխիթարը շարունակեց իր ճամբար դէպի լճը՝ ներառալով իր ուսուցչի պաշտոնի ուսումնական Սուրբ Նշան փաների մէջ: Այս ջրհանի էր որ նրա տեսողութիւնը տարաբան: Ոմանք պնդում

են, թէ «ժամանակակից աշխարհը» ինչպէս էլ որ եղած լինի, միևնույն է: Մնում է այն հաստատ վկայութիւնը թէ հենց այս ջրհանի էր որ դրսևորուեց նրա թերթաղական տաղանդը: Նա յորեւմեայ էր զարնելի աղօթքներ, մեծ ներշնչումով երգում էր աղօթքները և զբաղիրենքը գրել էին անունով այդ ամէնը, եկեղեցու մէջ իբրեւ ժամանակակից երգեր երգելու համար:

Բաւերախոսաբար նրա աչքերը ապարիտուեցին: Նա նորին սուրբաց գրքերի մէջ, շարունակեց յաղանելի գեղեցիկների իր ծարար... և այս ծարար կարող էր երևակայել միայն նրան, ովքեր երբեք ունեցել և շարունակում են ունենալ այդ հրաշալի գրագրութիւնը:

Բաւանից բաճանած — իսկ անխաղաղութիւն մէջ այս գեղարուժիւնը իր որոնումների ընթացքին նա բաճանայ էր ձեռնադրուել և կարճ ժամանակ անց նաև վարդապետական գաւառան էր օտանալու — առ ի՞նչ ունեցան Կոստանդնուպոլսում մանուկան կաթողիկէ կամ, ինչպէս ժամանակին ասում էին՝ յատրնապոլսական կրօնաւորների հետ: Մասնաւոր բարեխաղութիւն հարստութեց նրա և Անտոյն քահանայի ինչեւ որին Միխիթար յայտնել չէր մեկնելու իր փափաքը: Յիսուսեան Անտոյն քահանայն քարքր գնահատելով Միխիթարի ոչ միայն գեղեցիկները և լուսաւոր մտքը, այլ և նրա նուրբախաղութիւնը «Տաճար տանելու համարն քանցել» գործին, ատանձնապէս չուղեց իրաւունքը նրան, այն համոզումով թէ նման մի անհասկանալի իր երկրի մէջ չունի աւելի օգտակար կարող էր լինել: Բայց Միխիթարի յամոզումն իր վերջին համոզեց Անտոյն քահանային և այս վերջին երկու երաշխաւորացը տալով, Միխիթարին բարի ճանապարհ մղեց: Բայց հակառակորդը նրան հասցնելով մինչև Կիլիկոյ, այնուհետ թողեց նրան հիւանդութիւնը, իր պատուա չոր հաջի ու մի քանի ձիւրապաղուղի և մոլորանք կրօնականների ճապաղանք ընկալալու թեան» յոյանը:

Այսպիսութեան մէջ նրա գեղեցիկութիւնը և տաղանդները աւարտուեցին ձնոցալար վերադարձով, որտեղ նա նորէն մտաւ Սուրբ Նշան մենաստան... Իր քորեակ իրեն գտաւ աղէտ, նախանձութ և շարժախ կղերի միջավայրում:

Ի դէպ, Միխիթարի այս նախընթացը չառ աւելի մանրամասն երկարացնելու համար կարելի է ամբողջական մի գիրք գրել որ կը լինէր արեւադեմի գրական տեսակի հրաշալի մի խմբից: Առաջ ստիպւած ենք դէպի անյայտութիւն նրա ուղեւորութիւնը տարաբան նորին Պոյիս՝ նրա վերադարձով:

ՊՈՒՆԱՅՈՒՄԱՅ ԲՈՂՈՂՈՒԴԻՆ
ԻՄԱՑՈՒՆ ԿԱՆԹԵՂԻ

Աղբի ճշմարտութիւնը փնտրել մարդկային մէջ արթնացնում է արմէն տեսակի թաքնուած ընդդէմը, որպիսիք դրացին: Համար անհա-

ՄԱՐՄԱՐԱ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿՈՄԻՏԱՍԻ ՄԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՇՐՋԱՆԻ ՄԱՍԻՆ ԲԱՆԱՎԷՃ

Հիւանդանոցի իր սենեակին մէջ Կոմիտաս որքան էլ ծնար արեւոք իր մանկութեան ջրհանի յիշողութիւններում յամանքներն մէջ: Ան բնած էր թէ չէր մոռացն ու իր որդի մանկութեան ջրհանի ինչպէս էր ստիպուել ժամեր շարունակ նստել դասարանին պաղ գետինի վրայ կամ դիւրեկ տունէն դուրս, երբեք փողոցներու մէջ: Կոմիտաս վարդապետի դժբախտութիւնը

հոնից՝ սկսած էր արեւոք: Յիւնք որ ծօրը կանխահաս մահէն վերջում միջոց մը, ալ Պուրա, ծօրը ապրանքներուն ժող դիւտած էր ու հորը մահէն վերջ անհասկանալիորեն դարձաւ Կոմիտաս վերադարձուած էր: Ինչեւի կալին Կոմիտաս երախտութեան ու մանկութեան այդ ջրհանի մէջ:

Կոմիտասի ազգականներէն Սև-

մեա են յարկիթութիւն, հանդիւրդալանութիւն, յայտախոսիւն... Բայց իրականութիւնն այն է, ինչ տեսնում ենք նաև մեր ժողովարին այս ժամանակներին որ ժողովար փառանքի դիմաց յայտնած մարդը դիւրութեան կորցնում է իր հոգեկան հասարակաւորութիւնը, առաւել եւս ինչ էր երկրի հորիզոնի վրայ լինել և «նախ ամբարջուղը»:

Կենսապիւր փառնում է որ Պուր չալութեան յուսաւորականն և կաթողիկէ համայնքները միջին մարդ իր սուկ կրօնական մի ատեն ինչին որք շարունակում են նաև միջին մեր օրերը:

«Մարաքալարի հայութեան մէջ ծար էր սուկ կրօնական մի կատարի առեւտրին, որին յաղորդում էին նախնիները, հակառակութիւն, երկուստեանութիւն, մասնութիւն, կրօն ու հայապաշտ»:

Նման երազողութիւնները կարող են յայտարարել լրջմամբ, անկողմնակալ, արդարադատ ու անձնուրեւնակ իրականութիւնները: Պուրայ հարկութիւնը հենց այսպիսի յատկութիւններով էր ճանաչում Միխիթարին: Առաջին անգամ պատկերասկզբ և յուրեւեմ փողովուրդի մէջ» — գրում է Վկայորը:

Սուր Լուսաւորելի եկեղեցու մէջ նա բարոյն էր եղբայրացիներ, միևնույն էր Սուրբ Գրիգոր, և ամէնից կարեւորը՝ բարոյն էր: Երբեք Կոմիտաների Հայերը զայիս էին լսելու նրա բարոյնները, որոնք համարձակորէն ներկայացնում էին այնպիսի համարադրութիւններ, որպիսիք վաղուք ի վեր, արդէն քաղիկ սերունդ լքել էր քրիստոնեակ Հային: Միխիթարը իր բարոյնների մէջ բերում էր մեր նախին քրաքանք Հայերի աստուածաբանական վրականութիւնները: Իսկ այդ վկայութիւնները կարող էին նաև վրականութեան թուալ ունեցիրներէից շարունակ:

Միխիթարին յայտնի դարձաւ որ յուսաւորական Հայերը զարացած են կաթողիկէ Հայերի վրայ: Այն աստիճանի որ պատրաստուած են դիւրեկ գեղութեան անտրոք միջավայրէն: Հերթական բարոյններից յետոյ, այնուամենայն, Հայի յերի մի կողմի պատրաստուած է իր լինել արեւմտեկ եղբայրների մասին: Թուրք գաղութներ: Միխիթար խոսքին խաչ տաւ, վարդում է ստացանք իմ իրեր յայտարարեցին: Եւ դրանով է ձեռքարկը ներ, այդ ինչ էլ է ձեր արածը... Եթէ դուր մտայիք էր մասնակցութիւնը Հայերը, ապա ինչ եւս մասնակցէր, և էր նրանցից եմ:

Բայց նրան պատասխանում են որ կաթողիկէ Հայերը թշնամութեան իրենց իրենց նկատմամբ, և անհասկանալի են իրենց և յորդորում

են որ Միխիթարը որեւէ կերպ չմիջանդի իրենց հայախններին:

Լուսաւորականների զայրույթը ոչ միայն իսկապէս թշնամութիւնն անող կաթողիկէների նկատմամբ էր, այլ ընդհանրապէս կաթողիկէ համայնքի դէմ, որտեղ մեծամասնութիւնը արդար ու պիտի մարդիկ էին, Բիւրախում համարադրաւորացներ: Եւ Միխիթարը նրանց յորդորում է գեղեկ ոչ թէ թուրք գաղութներ, այլ պատրիարք աղապետին, հակառակ պարագային, սպանում է նա, ինքը պատրաստ է խաչը ձեռքին բարձրապալ կատարական ատենա՝ արդարապէս պաշտպանելու, իսկ ինչ հալի լինի՝ յանուն արդարութեան դա՛նի մի կացնի սուկ իր իր պարանոցը: «Հայրացած ամբար», — գրում է Վկայորը —, փոխում է իր փաղը և յայտնում է դէպի պատրիարքարան, բողոքում է աղապետին, որն էլ ատանք վարանքին հաշտութեան դրոշ է պարզում:

Այս յայտնակց յետոյ Միխիթարը շարունակում է Հայերի մէջ յայտնութեան և խաղաղութեան բարոյնները: Նրա կաթողիկէների ու հողիկէների աւելանում և, թեև փառնապատր ժամանակներ էին և կրեական դա՛նի մէջ «Փառնաւորելի արեւը ոգին պայծառիկ խաղով է կրկնահնդութիւն էին ինչիւրեմ, ինչպէս գրում է Վկայորը:

Այսպիսի կացութիւններ, թեև տարաբան, չառ են եղել: Գրաքը նորին ու նորին քաղաքայալել են ընդհանուր աղիւստութեան ու խաղաղամտութիւնը: Ճուր և կամա՛կը աղիւստութիւնը՝ կամա՛կը Միխիթարին խաղաղութեան ու, որեւէ դիւրեկ Հայերի արժանապատիւ գեղեցիկ լինել է: Յիսուսի Մովսէս Ռոբեկանցին է աստուայի այս ողբակի իմանքի առիթով: Նրա աստուայական ծնունդ կառավարողը՝ արժեքական էին Միխիթարի համար, և աստուկ քան հրապուղի եղել վերջին գրեթէ հարիւրամեակի ընթացքին՝ մինչև մեր օրերը: Ճնշեցին յայտնի են մեր թագաւորներին և ուրիշ: Նախնիների անհողութիւնը իմաստութեան նկատմամբ և նրանց քանական հոգու անկատարութիւնը, — գրում է Քեթիկոսեան:

Եւ Միխիթարը աղբ լուսաւորելու կամովին յանձնարարութիւնը արդէն յաղակցել էր այն իսկ հարաւորութիւնը որ կարող էր փառ պահել Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորելի կանթերը... Իր աշիւ տա՛մ ունենալով այն արժանատիութիւնները, բարձր սանքը, հայապաշտը, որոնք եղել են Լուսաւորելի կանթերը անար պահելու նուրբանքներ:

(Շար.)

պուճ Զարեն Թաճենան, 1995ին Շալիսի մէջ հրատարակեց անգլերէն գրքով մը որուն մէջ պնդեց թէ առաջին մըն էր այն կարծիքը թէ կոմիտաս որուն թուում իրաւաւ շրջան ապրած էր մանկութեան ընթացքին, իրականութիւնը այդպէս չէր: Թաճենան, կարգ մը դատաւորու վրայ հիմնուելով իր պատմելի որ իր ծնողները մահէն վերջ փոքր ընդունուած որդիներու չէր չորսըսել Մարիկին կողմէն եւ անոր կողմէ խնամուած էր հարստացող գաւիկի նման: Մարիկ ու Յակոբ Գարագալեան պատահապէս իրենց որդիները կարծուրին Սողոմուն, նոյն ինքն Մարիկ կաթ տան Սողոմուն ներս ու կ'սթոնու մայր դարձաւ առաջ: Գարայ Սեւակի «Անդինի գաղտնիկատուն» նշանաւոր գլուխ գործոցն է որ պատմում դարձած է որ անհիմն համոզում էր կաթմուի կոմիտասի թշուառ մանկութեան մասին: Անիկ վերջ ալ քանաւ տեղեկներուն ու գրաշուկաներուն համար ազգու ինքն գարծառ, խափ կոմիտասի որդիութեան ու թշուառութեան մասին: Մինչդեռ փոքր ընդունուած որդիները իրենց փոքրեցեղ պարտիկի, որպէս ալ մէկ երկու տղան յոյնութեան կամ այլ պատմականորով տունէն դուրս գիշերած ըլլաւ, փողոցը մնացած որդիներն էր չէր, ունէր տաղանք երբեք ու ճիշդը սերտը որդիները ծնողները: Կոմիտաս աւելի վերջ, իր տղոջ շրջաններուն, միշտ կապ պահեց Մարիկ Գարագալեանին հետ, անոր համ մը քարթ փոխաւ ալ իր զրկեց անոր: Սեւակ Թաճենան, որ կ'ուզէր Աստուարիւղ ալ կաթ մայր Մարիկին թուած էր: Իր մայրը, ապրեւոր Մարիկին ապրիլը իր հարստաց մայրով պատմելի Մարիկին ու Կոմիտասին պատմութիւնը:

Սեւակ Թաճենանի ճշգրտութիւնը որդիներ կրնայ աւելցնել փոքրիկ Սողոմունի մանկութեան պատմութեան վրայ, չենք գիտեր: Զորմուտան որ Կոմիտաս իր նամակներէն մէկ գրած էր թէ կեանքին մէջ երկու տան չէր կցեցած մտնալ: Մէկ էր զարգաց պաղ գտնելի վրայ ձգած եւ շարունակ նստելու տառապանք էր, մէկն ալ տեղահանութեան խնայեցիկներու մը տեսցած հարուստ էր: Որքան ալ Մարիկ ու Յակոբ Գարագալեան զուգուրացած ըլլան Սողոմունի վրայ, փոքրիկը անպայմալ տառապած էր հարստաց մտնելի կործանող պիւր:

Սեւակ Թաճենան, 1995ին Շալիսի մէջ հրատարակեց անգլերէն գրքով մը որուն մէջ պնդեց թէ առաջին մըն էր այն կարծիքը թէ կոմիտաս որուն թուում իրաւաւ շրջան ապրած էր մանկութեան ընթացքին, իրականութիւնը այդպէս չէր: Թաճենան, կարգ մը դատաւորու վրայ հիմնուելով իր պատմելի որ իր ծնողները մահէն վերջ փոքր ընդունուած որդիներու չէր չորսըսել Մարիկին կողմէն եւ անոր կողմէ խնամուած էր հարստացող գաւիկի նման: Մարիկ ու Յակոբ Գարագալեան պատահապէս իրենց որդիները կարծուրին Սողոմուն, նոյն ինքն Մարիկ կաթ տան Սողոմուն ներս ու կ'սթոնու մայր դարձաւ առաջ: Գարայ Սեւակի «Անդինի գաղտնիկատուն» նշանաւոր գլուխ գործոցն է որ պատմում դարձած է որ անհիմն համոզում էր կաթմուի կոմիտասի թշուառ մանկութեան մասին: Անիկ վերջ ալ քանաւ տեղեկներուն ու գրաշուկաներուն համար ազգու ինքն գարծառ, խափ կոմիտասի որդիութեան ու թշուառութեան մասին: Մինչդեռ փոքր ընդունուած որդիները իրենց փոքրեցեղ պարտիկի, որպէս ալ մէկ երկու տղան յոյնութեան կամ այլ պատմականորով տունէն դուրս գիշերած ըլլաւ, փողոցը մնացած որդիներն էր չէր, ունէր տաղանք երբեք ու ճիշդը սերտը որդիները ծնողները: Կոմիտաս աւելի վերջ, իր տղոջ շրջաններուն, միշտ կապ պահեց Մարիկ Գարագալեանին հետ, անոր համ մը քարթ փոխաւ ալ իր զրկեց անոր: Սեւակ Թաճենան, որ կ'ուզէր Աստուարիւղ ալ կաթ մայր Մարիկին թուած էր: Իր մայրը, ապրեւոր Մարիկին ապրիլը իր հարստաց մայրով պատմելի Մարիկին ու Կոմիտասին պատմութիւնը:

Կոմիտաս աւաղին, աւաղիքուր հինքները կարելի իրիմեան կը պատմել որ Կոմիտաս վարդապետի անհնաւորած ճաշերը իրիմեան շալիկին սիրած վտանգ «Վառչ» իր, քանաւորուն եւ իւրաքանչիւրէն վիպաւ: Կոմիտաս պտղաբերուն մէջ ալ կը նստիւրթը խաղողի ու ձմերկներ: Իսկ ծաղիկներուն մէջ վարդը, լիպակ եւ մեխակ: Կոմիտաս կը սիրէր իրիմեաններու պարտիկէն քաղել այս ծաղիկները ու ապրել ծաղիկներու սերմանութեան մէջ:

Զարմանալի է թէ որ իրիմեան հայրիկին ժամը չառ խոր տպաւորութիւն կը կրէր գործը Կոմիտասին վրայ: 87 տարեկան շալիկը իրական հայր էր եղած էր Կոմիտասին համար: Բայց Կոմիտաս մահուն յաջորդող ժամերուն սուգ պահելու ժամանակ չունեցաւ, որովհետեւ ան անհնաւոր ժամանակի մէջ ան Գեղարքեան հեռախօսի երգչախումբը պէտք է պատրաստէր յուր դարձաւորութեան: Յուլաբարձութեանն վերջ սկսաւ, որ վրայ զգալ շալիկը կործանելու ցանկ ու կարօք: շալիկը չկար ու հիմա Կոմիտաս ինքզինքն առնածին, կը զգար: Մարգարէտ Բարսեղանի դրուած նամակի մը մէջ կ'ըսէր որ այսինչ ոչ փառք մնաց, ոչ ուղիղ: «Անհայտնիս եմ եւ չեմ գիտեր թէ ինչ պէտք է ընեմ, կը գրէր: Կարծես թէ չըրպապառուած եմ սեւ, ամա պիւր: Լուր կ'ուզեմ, պայծառ

ԿՈՄԻՏԱՅԻ ԿՈՄԻՏԱՅԻ

ԿԱՄԻՏԱԻ (Ռուսմանիա) Սուրբ Մարիամ Աստուածածին եկեղեցւոյ 150ամեակը նշուած է վերջին Կոմիտասի երկերը գտնող հին քաղաքին մէջ յատուկ հանդիսութեամբ: Եկեղեցին կառուցուած է 1858 Մարիին եւ հիմնադրող դրուած է Աստուածապաշտ արքեպիսկոպոս Մարգարէի կողմէ: Այնպիսով իրաւորութեան եւ գերմանացի ճարտարապետ Ներսէս Կոմիտասի ղեկավարութեամբ:

ԳՈՒՄ ՏԵ ԺԳԻՏ

Գ Ի Ա Ի Ը

Անգլիացի մը եւ Ամերիկացի մը իրարու հետ դրուի կը ըստին ճշդիւ: Համար թէ ո՛վ անհաւատ պիտի պատմութիւն մը պիտի պատմէ:

Երկու քաղաքներէն կը համաձայնի եւ Ամերիկացին կը սկսի: – Ամերիկացի ճէնթերմը մը, կ'ըսէ Ամերիկացին,

– Երաւ կը պատասխանէ Անգլիացին, չանցեցար, ալ չարտաւիրէ:

Եւ, բայց միշտ չեմ գտնել ու կը զգամ որ այս օրը եւ խեղճ գիտէ: Եթէ խոսքեր վայր մը, մէկ էր ուր առտուրէն մէկնէն գիշեր կ'ուզէր խոսքեր, բայց յանկարծ կ'անդադրուէր: Կոմիտասին իր չար մէկը որուն հետ կարենային ըստին զգած հետ որուն կարենային երգել այն երգեր որը գրէր ամա եւ: Ասիկա ապրած տար զգացած մըն էր որ Կոմիտաս արդէն սկսած էր վախճալ իր առողջութիւնը: Վեր գարմար էր միշտէն հիմա չեմ խեղճանա՞ց, կը գրէր Կոմիտաս, նախաբանութեան մը, որ նշանակուից եւ ինչ մըն ալ մարդարեւական պիտի գտնար ապագայ զարգացումներու լույսին տակ:

Ու շ:

ԲԱՂԱՆԱ

ԱՆԵՐԱՇՄԵՐՈՒՆ

ՄԷՃ

ԶԱՊԻԼ ԵԱՍՏԵԱՆ

Գ. ՈՐԲԵՐԸ

Մաղապաթի պէս կարծի դժգոյս ծերունի էր կ'ուզէր անտարկտիկանութիւն... Կարծիքը կը փառագոյնէր ու հեռանային: Կարծիքներէն զգուշ եւ խաղիկ գործողութիւն...

– Զեր ունի, անպնդել, եւ այսպէս եւ օրէն ի վեր... վերջերս գործած են, բայց հոգեկան անարդարութիւն հիւսած ընդունուած էր որ ամալիւն... Եւ ինչ թուրմանի ընտանիքը, եր պիտի չէ, հոգեկան քրտնաշարժութեան, սեւ եւ սպիտակ չէ մնացած: Իր ընտանիքին բոլոր անդամները, ինչ ալ եւ ինչ վեր, ինչ աղաչ այսպէս ընեն ու ինչը թիւն մնացած է:

– Ինչ, գերազանց գործառնութիւն է իր ընտանիքը ըլլալը, կը խորհէ ինքզինքն, ինչ... Համար կ'ապրէ, որո՞ւ Համար կ'ապրէ, ինչ կարող է պատել այլեւ այս

պատուած աշխարհին վրայ... Երկ երբեք չմտնուի աստուածային միջոցութիւնի ալ կարելի ըլլալ, ինչն համար չառ ուն է արդէ... ժամանակ չունի մտնուի:

Յուսահատած էր համարութիւնը՝ պիտի չնստայինք ծերունիներ անոր, կըր միտէր մէկը շալիկին քանի որ քառ փոխանակեց զոմիկին հետ: Ինչպէս մտնել էր որ աշխարհը քանիք ծերունիներ արտահանեց քաղաքացւոյ, շրջաններ զոյգութիւններէն զոմիկներու յաջորդութեան: Տակաւոր վրայ կ'ընկնէր խորհուրդն, որ աշխարհ, իր ծերունի արիւնքին հանդերձ, գիշերելի, արիւնքան աշխարհը քաղաքացւոյ մեր վրայ ու ամեն միջոցաւ տեսնելու անհեղձ անտարածելի արտապատկերներ մը: Յիշեց գիտեր թէ աստապանքը աստուածի պէտք էր ունեցնէր թէ զոմիկներէն: Ասիկ ժամանակ իրեն: Միտէր մէկը, թիւն էր, ծուկիկ եկաւ անկողինի ետեւը ու ձեռքը բռնեց... արեւ տան նաւապետը յաջորդող զոյգութիւն մը խաղցող:

– Մեծը ալ չայլ էր... – Այո, ամէնք ալ չայլ ենք ինչ հայր... Հիպատոստիսի քաղաքացւոյ ըզրկող ծերունիին հոգեկան պահանջը, հաշտեց իր մէկ իտալիկ, եւ պատուահանի կ'ըսէր՝ մասնորոշ երեքին վրայ որեւէ զաւանիկ եղանակ մը կ'ուրապարէր:

– Ամե՛նք ալ չայլ էր, կրկնեց ծերունի, զարմացած եւ կարծես հիացած ու աշխարհ լեցուկցան արցունքով...:

Ունեց նստի: Օտնեցիք իրեն: Ու երբ մեր զուգուրեւի եւ յուլաճեց զոյգութեան, ձեռքերը հանդիպեցան իր զուգուրեւի եւ շալիկները մարմինը՝ կարծես անկողնի արեւն ստիպաւ, սկսաւ արտաւաճ անտարբէր: Մարգարէտը անպիտան կ'իյնար երեսն ի վար ու կը կորսնէր ճերմակ օտարութիւն մէջ: Խալ եւ անգոր հեղեղները կը զարգէին կործող մը որ կ'ընկնէր անհանգիստ օտարութեան մը, ու կարծես ամօթաւոր իր արցունքներէն՝ մէկին մէկին կը ծաշէր ինչ կողմնակի եւ խառնակեց նախաւորներով, կ'ուզէր խափել, քայլ քայլէր չէր փոխարկուր իր զոյգութեան շրջութիւններուն վրայ:

Յանկարծ, ինչպէս արդէր մը որ կը ցամբէր, արցունքները զարգացան, գլուխը հակեց կործողի վրայ եւ ձեռքերը միտնուի անպահ պարտիկ... քանի որ ընդէ կ'ստէր միտնել, իր գիտ խառնաւ աշխարհը զարմեցնելով մեզն յետ յոսանալով մայրով:

– Եւ Մարգարէի գլուխն եւ... Հարմարութեան ու առաջնութե, քանի որ անպայմանորէն հուրէն եւ արդէն եկաւ Սեւակ: Քանի որ անպայմանորէն ընդ ընտանիքին զի ու քան ընդդէմ անպայ... ունեց արգանքած, ամե՛նք փախուտաւ:

ՍԵՆԻ ԾՈՂՈՒ ՀՈԳԵՎԱՐԳԸ

Քիչ մնացած է որ Սեւ ծովը շնչաւեղծ ըլլալ: Եւրոպայի խորհուրդին մէկ տեղեկագրին համաձայն ծովապետին քաղաքներու ճարտարաւորութեան արդէն, իրենց արտաւորութեան, լիւթաւոր եւ լողազորներ ինքնուրու ծով թափուրէր, ճիւղորդութեան շարժանք մեծ ծաւալը եւ թթուած ծին յարաճուի պակասը քննադատական գերեզմանոցի մը կ'ըսածէ: Ըստ նոյն տեղեկագրին արդէն վերջին տարիներէն, անկախութեան ժամէն 27 տարեկան 21ը: Գաղտնաւոր ապստամբութիւնն է եւ ասարպապան որը:

Սեւ ծովը թափող գետերն ու գետակները մեծ քանակութեամբ մեծաւոր կը փոխադրեն հին, նաեւ քրդիկ մնացորդ ու Չեռնոբիլէն կողմ լողազորներ տարբեր: Տարիներ, հակառակ Պրեզիդէն աղաւթարարութիւններուն, Օսեան քաղաքին արդարած ջուրերը կը թափուին Սեւ ծով: Իսկ Սեպաստոպոլիս նաւահանգիստին ջուրերը արտաւորածին հերիւրապատին աւելի քան նախկին ճարիւղ կը պարտնանին:

Սեւ ծովու ապակառնութիւնը գործնականորէն համար միշտէն ապր քանի որ համաձայն իրեն զոյգացած է. 1985ին Պուրթիկ մէջ Դանուրը երեքուր երկրները յայտարարութիւն մը արտադրած են. 1992ին Սեւ ծովու պահպանութեան պայմանագրի մըն ալ ստորագրած են: Իրենց արտադրութեան, Կրասնոյար, Պուրթիկ, Ուրալային: Բայց կարելի էր եղած վտանգաւորութիւն տեսլքը տանել:

Կացուցիկներ մզած է Եւրոպայի խորհուրդը մը 2008 Սեպտեմբերին Սեւ ծովու ծրագրի մը կ'ըստին: Ան պիտի օրինակէ Արեւմտեան Եւրոպայիներէն: Անիկ գաւ, Եւրոպայիան Մոլդովիայը գաղթ պիտի ալ ծովուն շրջապատի պահպանութեան ուղղուած գործակցութեան:

Կան... եօթը մանչ գաւակ ունի, երեք աղբիկ ու թոնդը, շատ թոնդը... Ամէն անպատմութեան ծնունդներու սուգ չանաւոր կը հաւաքէ ցրուած անպատմութեան ընտանիքներ: Եւ երբ անպատմութեան մըն կը մտնար՝ ալը միջոցներ արդէն կը կարծէր... Աստուած ունեցէ նաեւ, ու ամէն անպատմութեան յաջորդող... մէկի տեղ արդէն ունեցել, երեք ունեցալ... Հիմա անպատմութեան ու անպարզ կը յաջորդող աղբիկ փակել զուհուսանկութեանով, փառաբանելով Ամէնապատմութեան ընտանիքները: Բայց չեմ գիտեր թէ ինչ անեց ինչ ամը գիտուն... Տիւրմանը զարմաւոր երեք ու ամէն քան փառաց, այս անպատմութեան:

Պահ մը ամալանին լուրիկը կը տրեւէ...

– Ամէն քան փառաց... Երեսուր չորս հոգեկան քաղաքացւոյ ընտանիք... Երեսուրներէն զուգուրեւ ու կուրի մէջ ինչպէս... քայլ ի գլու... Հարստեան ընտանիքներ, թոնդներ ալեկներ ու նա չեմ գիտեր ինչպէս ու ինչպէս մնացի... Օտարները ձեռք արդէն վրայ, վերջին կուրիցին ու աղեկները գիտէ... քայլ ցաւ խորհուրդին է, հոգիներ ինչ... անպատմութեան կը կայ քրդիկ չեմ...

Ու երբ աշխարհի քան ընտանիքներ չորս ու տեղապիկ կը նստէր ընդ մեր գիտութիւնը հայտնող...:

(Ծար. 17)

(ဇယား-၃ ဂ်. ၆၄)

ᠣ ᠪ ᠶ ᠬ ᠤ ᠰ ᠤ

ՀԱՄԱՍՓԻԻՌԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ

Բ. ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻՆ

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ինչպես հաղորդած էինք, Մեծի
Տանն Կլիկիկոյ կաթողիկոսութեան
Պրեզիայի մայրավանդին մէջ
Յուլի 17-19 տեղի ունեցած հա-
մախիւրդեան կրթական ք. համա-
գումարը: Անոր աւարտին հրա-
պարակուած է արտայայտուած
միտքերը, թեր ուղեմ տեսակէանե-
րը, լուծումի հեռանկարներն ու ա-

ռաջարկները խտացնող յայտարար-
րութիւն մը:

Հոն Կ'ըստւի.

• Հայկ դպրոցը միջնադարին է
Մկիչը հայտնի գրչության
Գրչ. զերը յաղորդումը պատե-
նը համար, առաջին ժան երբեք,
այսպ հայերը ունիք նախկին
պատրաստումը մարդու (ու-
սուցիչներ, տնօրեններ, մանկ-
վարժիչներ, հայագետներ, հանրայն)
այս նպատակները կրթան հեռացն-
նպատակ Մկիչ Տանն Կիլիկիոյ կա-
նիկլիկոսական հայաչա- ղուտա-
նան մանկավարժական կեդրոնը
նիշույն հուն՝ արժուեանն են հա-
յաստանան հայագետական հիմ-
նարկները: Պատրաստումը մար-
դուր պէտք է լայնից տեսլա-
յա պայմաններ են պետական
պահանջները տեսլա երկրի մե-
կերնայն ծառայուք համար: ըՄ-
փուլը հայ դպրոցը առանցիպա-
ն է հայ զեր ու գրչականներ, մը-
լանկիլիկոս են ապրուքն արժե-
րուն, իսկ հայ ուսուցիչը միջնա-
րդերդն արժուք պահանջն ու նուր-
կայ նպատակներն: Հեռուարը
կենտրոնի հանակուսիքն ունի մե-
կերնայն կառույցը մեծակախա-
ցուն մե ուսուցիչները պետա-
րատուքն: հրամայականը, այն-
տապէից նպատակներ մը, որու-
կերնայնայն նպատակներ կրնա-
միմայն օգտակար ըլլայ ո՞ւր
այն վերին նշումը մարդիկուանն
են հայրենի հայագետական ամ-
պիրտները, այլն՝ մամադաշու
աշխարհ: Իրականորէ օգտակար
մով կարգակարգումը վերապա-
րատուի հանդիպումները
աշխարհայնաբանը միմանկը
ժպիտայ այլ նշանաժանութիւն

• Արդի արհեստագիտութիւնը (համակարգիչ, համացանց, կառավարչական տեխնոլոգիաներ, ապիլի, տեսնիշխման եւ այլն) արդէն ժողովրդի կեանքի մէջ հայ գործընկերներու: Արհեստագիտական զորոյն օգտագործելու միտքը հնարաւորութիւնները ոչ միայն այժմ, մէկահամարեալ համար մեր կրթական գործիչները, այլեւ գաղութներու: Միջին հարգորակեցութեան համացանց տնտեսութեան եւ համացանցային հաշիւներ հարգորակեցութեան առկայութեան ամփոփեալ ու հարգորակեցութեան յաշիւներու յաշիւներու:

• Բոլոր գաղութները պ կր ստանան մարտի 31-ի առաջինը: Հայ լեռնաշխարհի բնակիչները և ստորին պահանջը՝ համընդհանուր է, իսկ հայաստանում ճգնճիղ միայն էր ստաբիլ կրհան, դարձանել հանքարանք հան կուտահաններ թարմ ուժերը փոխարինելու խնդիրը: Հետևաբար, աճել ճիշ պակս է ի դրան, որպեսզի ապագայի դարձան հրապուրել է իսկ թաղային, ե ինչ ինքնակա: Հին ուր համարուր է հաստատել ուսուցչանոց, ստան հրամարելու ճնայել Գաղութներ մանկավարժական կորուսի թաղիներն օգտուելու կարելիութիւնը:

● Արտադպրոցական աշխատանքները կարեւոր են նոյն սերունդի տղան ու աղջիկները իրարու կարենալ մօտենալու համար: Այս նըպատակով առաջարկուեցաւ միջդպրոցական փորձի եւ ծանոթացման հանդիսարաններ կրակատանցներ

Սիրիւռքի, բայց յատկապէս մեր
ձախայ թեմերու միջեւ:

ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

Թիւ 3-ը լեզուի երգանակն էր։
Թիւ 4-ը Հայոց պատմութեան եւ
Թիւ 4-ը հաստիքները գրկի մէջ
անհրաժեշտ էր ու պարտաւոր
քան ըստօրէն զար տալը։ Գնահատու
նշումը հանգեղեկ կարգի մէջ
ուր ուղղութեամբ կատարեմ
կատարեմները, Ժողովը
ժեռա նկատել մշակումը յատու
ուղղութիւններ, որպէսզի հնար
այդ ուղղութիւններով իր
նկատու ունենալով Թիւն
նկատու պատմութիւն ու պատմութիւն
ը, իրականութիւն Թիւն
պատմութիւնը թափափողները։

Անհատական նախաձեռնություններ ենթեր կը կրեն զոտագործը պատրաստած հեղինակին կնիքը՝ իր զրահան եւ ժխտական երեւնեքով Տեղահարար, Թեղաբելիւ ի կնիքով նաեւ խորական աշխատանքին վրայ, ենթադրելով գործն մասնակցութիւնը մանկավարժին, իւր լարանին, զրահանազտին, հոգեբանին, եւ աշխատանքաները:

Այս ատիթով նաև թելադրելի փորձառութիւններու փոխանակու մը եւ սերտ գործակցութիւնը՝ գրեթէ նոյն կացութեան մէջ գտնուող թեմերու միջեւ:

Վերջապէս, ժամանակէն է, որ ըս
տիւնքահայ աշակերտին տրամադ-

րութեան տակ դրոշմէ ժամանակա-
կանից շունչով ու բովանդակու-
թեամբ, զեղծախօյ, հրապարիչ ե-
մասնելի հետաքրքրական դասա-
կիրթբն: Դասաւորիթբն րորնն
պարտրն ունենալ հօնեոյական
դարգացում եւ պատրաստում ր-
լան մանկավարժական յատակ
մտնողական ծրագրի յաւ հմամբ
մանկավարժէր Ա. կաթէն մինչեւ
երկրորդականի ԺԲ. դասարան:

• Համազորից անհրաժեշտություն իրեն իւրբանջիր դպրոց թե զարգելի է, որ ունենայ իր համազորող ռեսուրսները: Ան պէտք է մօտեն հետեւի իրերթալորող կարգերու ռեսուրսներուն աշխատանքներուն եւ կատարէ անհրաժեշտ ցուցմունքներ: Հիմք ունենալով թեմ Ուսումնական խորհուրդի պատրաստած ուղեցուցիչը:

Համազգյիւ ուսուցիչը խառն կարեւորութեամբ պէտք է հետաքննի, որ ուսուցիչը գաւառական տեղի քաղաքի աշակերտները աշխատելի միտող ուղեցոյց մը, որպէս ինչ ինչեք աշակերտները մասնագիտական աշակերտները որոշում ընդունեն Հայաստանի աշխատանքի տնայնական համըղումով, որ գաւառի զիջող ծրագրէն է միայն, այլ ուղեցոյց մը, որուն անկերի եւ պահանջները գործածութեան համար մեծ է դերը գաւառացի կենդանի եւ հետաքրքրեալ միջոցներով պարզօր խմբաւոր առաջի ուսուցիչին:

[illegible]

օր, յատուկ նշանակութիւն ունի եւ կենդանի տիպարի ուսանելի օրինակով կրնայ մեծապէս նպաստել երախաներուն նկարագրի եւ դիմագլծի կազմաւորումին:

• Քիւղաբերի է, որ թմեւորը իրենց մշակած դառապանքներուն շարակից աշխատանքները փոխանցին կրթական և Հայադպրոցական ուսումնասիրութեանը գրասենեակ, որպէսզի համակարգելի ետք բուսացուած դառա՞ծ քաղաքներն ու օգտակար նախաձեռնութիւնները, զանոնք զետեղէ համայնքի վրայ իրարու փորձառութիւններէն օգտւելու առաջնորդութիւնով:

• Թեև լեզուքն է, որ կեզդներ յաճախակիորեն կասեցնակբայէ «Վիտ-տ-ը ընդիմէ զանմիշտ», որպէս Սիլիւրի Հետաւոր շքաններ կրթիական օժանդեր կարենան կապ հաստատի իրարու. հետ՝ միասնաբար քննարկելու. համապիտաւան կրթիական հարցերն ու մտքերը փոխանակումներու լոյսին տակ հասարակաց երբակցութիւններու յանդերձ համար:

• Սփիւռքի հայկական վարժարաններուն եւ ուսուցիչներուն համար ստեղծել համացանցային զրուցարան (chatroom), անշուշտ, հայերէն որդեգրուած տառատեսակով՝ ընդհանրական հարցեր քննարկելու եւ մտքերու փոխանակումներ ունենալու համար:

[illegible]

• Դասազերբին չափ օգտակար
եչ, չայ ապիւնեան արածադրելի-
մ մանկապարտեանեայ ճառարադրե-
լիններն ու ճերբական Համարմը-
րումները՝ Հայրենի Տողին վրայ։
Հետեւաբար, Դասադրելի կըր-
թական, կեդրոնական դասանակին
վրայս, ճառարադրելիները
Համալսարանը եւ բանակումները
իրականացնելու աշխատանք-
մ իրականաբար ճշդաւոր մանկապար-
տական դաստիարակական սեղմ
ճշդաւոր եւ չ'հմար :

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Վաճառումարք կը գտնէ, որ
Լիմի Տանն Կիլիկիոյ Կթողիկէ-
սոսթիւնը, Էր Համապիտոցեան
կրթական առաքելութեամբ, զորս
հասկանցնէ լիբերալ նշուած առա-
ջադրանքները ժամանակին ու ու-
ժերու ամբողջական ու համապար-
գուած ձեռնարկ սիրահանցնելու
Համար ու միայն Իրիւնքի կրթա-
կան համակարգը վերափոխական
նկարագրելու ձգտող զորքերնայց,
այլև. լաւագոյն կենսազործելու
Հայցիք զատարարական թիւան ապա-
գան Հռոմաստրոյ ու մեր վարդապե-
տնիկներ որոշող իրաւուն ու ժամա-
նակակի կրթական քաղաքակա-
րութիւնը:

[illegible][illegible]

Ամեն զարգացալի Շահմուրա-
տանի կարծիքն այն էր որ քառա-
յանքն ընթացելի քառակն վերա-
բուժանէ իր գոյ հոտանի տրամա-
կութիւնը: Մինչև արդեօք ընկե-
լացաւ ամունոյ ու ողջաբերութե-
անցն հետ: Այլիկիւնքի անոր ձեռ-
ք Շահմուրտեցին: Վարպպաեա-
ր նոցանէ խնդելի իր ողորմանքի
տանին իր «ԼԵՐԵՒՔԷՆՆԵՐՆԵՐ»
ստիւնիս իր ցաւահանութեան: Կո-
րիտաս այդ ցաւահանութեան: Կո-
հնի օրերու նման կատանիք զՎ
եկը:

Բաղերակցական հանդիպումները մասին զրկ արևմտյան կամ արձա-
նադարյան վերինն աշխույթիւնը
ըր կըէ 1935 Մայիս Ռուսական
Հինը աւու վերէ է որ պիտի մեկ-
նի Կոմիտաս: Այդ Ռուսականը
միտաս ըր տառապի ոտի բարը
բուէէ մը որ տառապիւն էր մար-
նի միտ մարտին ալ եւ հակառա-
թիականէ միջամտութիւններ
ըրկապիտական զորդարմութիւն-
ըր, բողոքեմը էր շարունակեալ
տառապի ու տառապի պատ-
մանը Վարդապետին Այդ որ ալ
այլեւեւը ընդունեալ տան
լաւիքի ընելու թէ որքան կը տա-
ւապի ու անոնց հետ խօսեցի
ընց ընտանիքներու մասին: Կը
զգար որ յըմաք մօտաւոր է ու
թիւնաւ որ պատմաւոր եր որ
շարունակ յիշցի ֆիւմիան հա-
նի յիւանքին: Բայց անմական զըր-
ւաքներ էէին անոր յիւանքներ
էր ընդհանուր արարմանը: Այլ
ընելու թիւնը թիւնը լաւ իմա-
տելի ինքնը գաղտնիքներ, որով
հետեւ անոր հայ ժողովուրդին
պատգամին: Այս յորքոյ ցոյց կը
տան որ Կոմիտասի ընթացիկ մէ-
հակապատիւն էէին կային ու շա-
տաւոր պատմամը էէր համապատ-
մաւանքն ուրիշի մը պատմա-
մին:

Р. 2.

ՄԱՇՈՒՆԱԷՆ ԵՐԵՄՆԱՄԵԱԿ
(1968, ՅՈՒԼԻՍ 28)

ՇԱՌԱՐՇ ԿԱՐԳՈՒՆԻ ՍՊԱՍԱՒՈՐ ՀԱՅ ԴՊՐՈՒԹԵԱՆ

ԽՄԲ.՝ Ստորեի, գլխավոր հաս-
լածները այն «Փոխյալ յառաջադա-
նեցի», որը ստացա՞րք և Գաթեկի
կոնսիստորի (յետպայիկ կարգի) ի-
նչու Մեծի Տանն Կիլիկիոյ, իսկ
Ամենայն Հայոց՝ 1969ին Շատարշ
Նարդուրնի «Յանուն Մերոյ» Մաշ-
տոցի» Բ. հատարի, լոյս տեսած
Անթիլիաս յես մահու։

Հայազգան նարդուրնի պէտք չէ
շարժել ու արժեքներ այն բանով,
որ ցարդ էր կարգին արարու-
թիւնը էր գրելին, մամուլին անցած
և քույրիկ վրայ մեկը հասած։
Շատ աւելին է ան քան ինչ որ կ'ը-
սեն իր ցարգան արարութիւնին
որ այս կարգուղի են։ Իր հմտու-
թիւնը չէ պատու էր մէկանով...
Տողերու ընդմէջէն, քանա՛նք անգամ
տեսակներու լուսանկարներն
կարելի է տեսնել շատ աւելին
որ մէջ քան ինչ որ կ'ըսեն անոր
անդադարիւրէն իրենց բաւերու
անդիմանելի իմաստներով։ Թիլա-
պարկան օտ մը ունին իր գործերը,
գրելի գիտելիքներ կը մասնին,
հմտութեան լայն ճորդիւններու
վրայ ըստով մը իմարը։ Դրժ-
պարտարար կեանքի գրա՛նմաններ
այնպէս դաստարարեցան, իրեն հա-
մար, որ չըրցաւ ըլլայ Փարիզի
մեհաւորը՝ ինչ որ կը ցանկար ըլլայ,
իր քորի խորքին, իր մասնակցու-
թիւնի անսահման փառանքով մէջ
զօնելու փառաբալով... Եւ արդէն
կարելի էր ըլլայ Հայազգան ունե-
ւորէ՛ր եւս... և ունեւորէ Շատար
նոյնին... աղպարի ընդարձակ և
բարձրանկէշ մասնակցութիւն։ Բայց
թէ՛ր արտադրելի յատուկ ան-
կարողութիւններն էր թէ՛ր իմաս-
նադարանի կարելիութիւնները չը-
կուղեւորանէին իր լայնութեան
ցան արդեւի՛ք՝ այն լայնութեան
ու, պայծառութեանը որդեգրով
օժտուած էին անոր։ Պատճառնե-
րուն չեմ անդրադարձաւ արտելի,
Իրողութիւնը կը հաստատուէ ար-
գար սուրբը տուած ըլլաւ։ Շատար
անոր, որ կրնար ըստ շատ աւելին
քան ինչ որ կ'ըսէ արդէն Հայազգան,
Վիայ՝ որ Հայազգանի հոգեւոր
նկար, որոնք, կը կրկնեն, պատու-
նեմ ան քան ինչ ինչ Շատար, քաջ-
ամ ըլլալիքին լայն ճորդիւններուն
վրայ։

Բ.

Հայազգանի իր փառանքին
նկարագրեր ձեռքս այն, ինչ որ կ-
րամ էր վերին շրջանի Հայազգան
տոթեան դասական գէթերու պա-
րապային, ինչպէ՛ս Մ. Արդեւանի,
Է. Անատանի, Յ. Մանանդեանի
կամ Մ. Մալխասեանի, և որի՛չ
նկար, որոնք բախու ու արդէն
ունեցան ակադեմական արտեմա-
տիկ հետադարձականութեան լա-
յնած աստիւծ իրենց հետադարձ-
թիւնները սկսելով մեծարու-
թիւններէ հասնելու Շատար ամ-
բողջական, լայնածիր և հմտա-
դրական երկերով՝ հաստատու-
արարով հայոց պարբերական։ Օր-
ուն իր անցա՛նքի պարագաներ կը
գրէին պատճառներ ու արդաները
իր Հայազգանի յարգումներուն։
Տեսակարարութիւն մը, բաւա-
րէ՛ն մը, Թերթի մը մէջ սկսելով
մէջ լոյս տեսած քաջ սխալ գրե-
լած համ գործածուած լաւ մը -
աւանաւոր իր յարգումներուն տուն
ստուղ անմիջական գրգայապատմա-

նկար։ Գրողուցեալ իրեն՝ յատուկ
ճրագով մը, ակադեմական քա՛նք
հաստատուեան մը մէջ դասախո-
սութեանը մտայուն և շարունակա-
կան ընթացքով մը, ըստանարական
մանադարձութեան յատուկ թղթի-
ներով և Բրիթանիայի ընդհանուր
մանկ կարելիութիւնը հայազգա-
կան նիւթերուն։ Մարգրիտներ չէին
պակեր իրեն։ Ընդհակառակը,
ճրագրիւրներ էր գտնիկ մէջ՝ ա-
նրեղծաւ բախում ու պատարայ-
մը մէջ էին իրարու զէն։ (Որքան
կը տատանէր հոգեւոր ճրագրիւն-
ներ այլ խնդրումին մանրութեան
տակ...)։ Կիրքը, աշխատար
կամը միշտ ուժեղ էին՝ իր կեան-
քէն լուծել տալու չափ դուրսը։ Այ-
րապէս աւելի կանուխ կը մեկնէր
այս աշխարհէ։ Ինչ որ պակեղեալ
իրեն՝ Դրժարում էր և թե՛րիկ
(այս բառին ամբողջական տու-
մով) այն միջոցին, որոնք լայն-
բարձրաւոր էր չափ անհրաժեշտ են
Հայազգան գիտնականին՝ համար։
Առանց այս իրողութեան, նկատա-
ման՝ սխալ էր հանդիսին նարդու-
րնի Հայազգանական փառանքին եւ
ստորգոյթիւրն եւ արժէքը։

Գ.

Հայազգանի իր աշխատու-
թեանը մեծութիւնը մէջ անմահացող
էր այնպէս, ինչպէ՛ս միշտ և տես-
կանորէն կանուխ էր իր ցարգախո-
սեան և իր անմահութեան մէջ։ Չէր
կրնար Հայազգանութիւնը մշակել
իր անմէկ անմահութեան շահագոր-
ծութեան մը։ Նիւթերու պրոպագ-
նդ, վերլուծումի և համարումի
այն մեթոդը, որ դասական մե-
թոդն էր բանասիրական արտեման,
նարդուրնիկի ժողովարարութեան
էր անմէկ կեղծ պարզութեանով,
հայազգանով, խախտութիւննե-
րով և սեղանով ու յաճախ ընդ-
գրանցութեանով։

Իր մեծանք նիւթերը ժողովար-
արութեան ճիւղով մը անմէկ իր
բոլոր գրութիւնները Հայազգան-
կան մարդէն ներս։ Այժմ հայազգա-
նութիւնը մասնագիտութիւն մը կը մա-
տչէր իր մեթոդը։ Վիճարանական
չըլլալովք տիրապետող է միշտ
և ժողովարարականացումի այս մե-
թոդագիտութեան կը բացատրու-
նեն։ Անաւանի կը խոստովանու-
թիւնը՝ արտուած իր իսկ լայնութիւն
«ՅԱՌԱՋ ՄԵՍՐՈՐ ՄԱՇՈՒՆԱԷՆ»
հատուկ վերլուծութեան, փակ-
ման խոսքին մէջ։ «Եւ քայլ ասլ
վիճարանութիւններ» գրքովն ու
պատմական աղ ու համիլի գործա-
ւորով, ընթերցումը... ժողովարար-
կանացիութիւնը համար չափով մը։

Հետեւեալ ամբողջական հայա-
զգանութեան յարգումները չեն իր
երկարութիւնները։ Իր անմէկ
չեղածու ինքնապատկերներ չե-
ղածութիւնը գիտնական է գտնելու
յաճախ աղբիւրով նաեւ արտադր-
ուած տեսակներու կարգու-
ման ընթացքին վրայ։

Գ.

Ինչ որ իր Հայազգանական փա-
ռանքին անմէկ մեծ արժէքն էր քա-
րակի կողմը էր չինէ, այլ՝ այն
պարտաւ է, զոր նարդուրնի այնպի
ու փարակող վերլուծութեան կ'ըս-
տաւային էր պարտաւ Հայ մշակույթի
ինքնութիւնը արժէքներուն, առանձ-
նաբար ինքնապատկերին, զիւրյալի
ս-
գիւրն է վեհացող մեծութեան։

ՀԱՄԵՆԱԿԱՆ ՇԱՌԱՐ ԵՐԵՄՆԱԷՆ ՄԵՋ

Յուլի 21ին, երեսունի Հարի-
կայի արտեմանի միտքեան՝ ինչ-
րենին մէջ քաջուցեալ «Համէ՛ն» ին-
կան յարկերը։ Չնայած իր կա-
մակերպչներն են՝ Հարիկայի
արտեմանի կողմերը, «Հայրենա-
գործութեան և հմտարարան ԵՐ-
ԿԻՐ միութիւնը», «ԵՐԿԻՐԱՆ հայ
կանային հասարակական կազմակեր-
պութիւնը» և «Հայկական հարա-
բակցութիւնը» ուսումնասիրող
հասարակական կազմակերպութիւ-
նը (RAA)։ Բացման արարողու-
թեան ներկայ կ'ըսէ Տարբեր լիւս-
նէն աւելի չէրէր։ Անոց մէջ կը
գտնուէր Գուրգարք թիւի (Վա-
նաճար) հասարակ տաճարը՝ Սի-
պուհ Երեմիայան Յուլիան (Մա-
րտիկոս Տան 1959ին)։ Այս առիթի
կոյնք ունեցան՝ պատմական Մա-
մուկ Կարապետեան, երաժշտա-

գիտներ, լայնահայտութեան և քա-
րակի այլ ընդարձակութեան մա-
նաքները, Համէ՛նիներու ներ-
կայութիւնը։ Միշտ Յուլի
21 կ'ըսեն ինչ որ քա՛նքն էր
նրկարայութիւն Բուրբուր մէջ կը
Համէ՛նիներու վերաբերող գեղե-
ցիկ և շատ հետադարձական լա-
յնահայտներու ցուցանակէն մը։
Յուլի 23ին, «Գաթեկ» պարե-
կին մէջ տեղի ունեցաւ «Համէ՛ն
և Համէ՛ն» համաժողով։ Գլխաւոր-
թիւն և մշակույթ նիւթով գլխա-
մուղով մը։ Ցուցանակէն և
համաժողովին գլխաւոր կրկն
Համէ՛նիներ կազմակերպած
«Վալա» համէ՛նիներու քարտու-
մով՝ ապագայական խոսքի
մասնակցութեանը։ «Վալա» հա-
մարկին հիմնադիր անդադարն
Հիւրէթի Սերիէր և Մուսաբա-

Այն աստիճան, կարծես, որ Հայ
ժողովարար նարդուրնի գրելին տակ
կը նշանակէ Հայկական մշակույթի
նարդուրնի երակները, մէջէն
անցող արժեքն Հայ մշակույթին կը
ծծէր իր գոյութեանը պայմանա-
րող և իր արժան գոյնի փառ կար-
մերութիւնը չեղող բոլոր գաղափ-
արներէ։ Երեւոյ կեանքը, կը գա-
նադարն մասին մարդու մէջ...։

Անուշաղ կը հաստատար Հայկական
անկար պիտութեան, կը հաստատար
Հայ քաղաքական գաղափար, կը չե-
ղուէր Մայիս 28ը ամենին գոյն և
արտեմանով փոքրահարկութեանը։
Եւ այս բոլորը՝ իրեն յատուկ գա-
լութիւնական խոր, անաքիտիկ հա-
տաւոր։

Անուշաղ կը հաստատար Հայ կե-
ղեցող զիւրիկ, քարձակ իրեն յա-
տուկ ինքնապատկեր կ'ըստով։
Բայց այս բոլորի կողքին և այս
բոլորն աւելի՛ էր նուազէր Երգը
Հայ մշակութիւն։ Գաթե՛ն հոգեւոր
կայար մշակութեան։

1955ի Մայիսին, երբ մտաւ կը
գործէր Արմէն և Հայ ժողովարար
քաղաքական մը ներկայութեան,
Խոսեալ այս ժողովարար երկինքին էր
կիր կը կանգէր Վախի Հայկական
կ'ըստով ինչպէսզի, կը բացա-
րուէր ինքնապատկերը, և ինչպէ՛ս
այս կայար գիտնարներէ, եկեմ
նի աղբիւրով, մեծարելով, փառա-
բանելով այլ կայարը - կ'անմահմէ
ՕԿՈՍՏԱՓԱՆ ՀԱՅ ՄԵՍՐԱՅՈՒՆՈՐ,
անմահ մեծարելով կայարը։

Հայ մարդու գոյութիւնը Հայ
մշակութիւն կ'անմէկ իր անուշաղ
նարդուրնի հանցեցողութեանը
«Վանք» - կը պատգամէր այն -
Հայ ժողովարարին համար հացի այլ
է Մշակույթը։ «Յանկանցիկալն
է - կ'անուշաղ հարգումն լայնա-
կայարով է», որքան գաղափարա-
բան, որ մեր լեզուին մէջ հայ
բոլոր յայն կը կազմէ Անուշաղ
բառին նիւթ - այլ գաղափարա-
բան մէջ էր կը տեսնէ իրողա-
յիւնը, քէ հացը և Անուշաղ կը
կազմէ Հայուն առաջին և համա-
պարգեւալ տաճարով, այնքան որ
Հայ ժողովարար աստուծութեան
լայն մը կը համարէ Մշակույթ, ա-
յնու համար եւս ստու իր գաղափ-
արին ստոր կը պաշտ Սահակ
Մեհարքի և Ռիկարդան մեր մա-
տակահարները(*)։

Հայազգանի մարդէն ներս
նարդուրնի արտադրած լեզուա-
բանական բանասիրական տեսա-
կան արժէքները կամ մը մասնադար-
կան արժէքներու հանդէպ իր որդե-
գած մտակերն կը կանախներին

շատ քան կրնայ մեծութիւն, մտա-
քի ու փառանքներու շփոթե-
նա երբեք, ինչպէ՛ս շատ քան գ-
ցիկ է հանգամանաւոր, ստորա-
նոր, չեղնապատկեր և մեծանա-
ւոր Հայկականներին։ Իր քանա-
ճեան տեսակներէն՝ այս կամ
այն կարելի է մեծելու այսպիսի
կարծութեան ունեւոր իր լայն
պարտաւ օրերուն։ Եւ եւ մէկն
անմահմէ, որոնք Հայազգանական
մարդէն ներս կը հաստատու-
նեն, արժեքներու ընդհանուր պիտու-
թիւնով չեն աշխատէր այնպիսի
նիւթ։ Բայց ոչ որ կրնայ մտաւ
ստորին այն փառ, բոլոր պարտա-
ւորն զիւրիկ, որոնք կը մայթեն
Հայազգանական ընդմէջ կողով իր
գրութիւններին։ Հաստատար իր
լայնահայտութեան և անմահ, որոնք
իր անմէկ արժանաւոր ուղեւոր
լիւթերու նման կը հասնին մեծի
ստոր, և անմահ անցած, կը չէ մը
կը բանաք կը գրական կազմելը։
Հայազգան նարդուրնի մէջ չէ
ստուկ պիտութեանը։ Արտաճանկա-
լիւթներով և իրեն կ'անցող ար-
պարկի յատուկ գրադու չի մա-
նաւոր այն անմահ, չեղող և ինչպի-
սի իր անմահ, որ Հայոց Մարդիկ
է, քարեւոր համարներին քարեւ-
յալով զնայողը, և որուն առջին
մանուկի մը պէս էր Հայանա,
կը խոսարէր այլապէս ըրտաւ, ոչ
միշտ ուղղափառ, յաճախ պարտա-
ւոր էր միշտ ինքնապատկեր այս ա-
յնու որ Հայ գոյութեան։ Կայար
Հայազգանական նիւթերու ներքին
հարցը, Հայ կ'անցողը շատա-
կանցիկներ իր անմէկ մէջ շատա-
կան և ցնցեցողական լայն ու չե-
ղութիւնը։ Անա՛ պարտաւոր
ժողովարար նուրբութեան կը կէ-
րադարձականութեան։

Ինչ որ մտաւ ինչ - ու պիտի մը
նայ այսպէս - իր անմահ լայն
քանցող այլ Հայազգանականութեան
է, որ կը լիկ Հայ մշակույթի ան-
տեսանելի ակադեմիկներէ։

Սփիւրեան մեր կեանքի երաժ-
ստուց այս պայմաններուն տակ
Հայ մշակույթի բոլորի կը պիտ
փարակուն գէթը աւելի կը պիտ
մասնաւոր այսպիսի, իր մասին կար-
կը իր գրքերուն տառադարձութեան
հոգիներին, զգիկ կ'անմահ Հայ
պիտութեան, իր Հայրենիքի, Մայր
Հայաստանին նարդուրնի անուշ-
գական «ԱՄԷՆ, ԲԱՆԷ, ՎԵՐԵՆ»

ԳԱՐԵԳՐԻ ԵՐԿՐԱՅՈՒՆ

(*) Տե՛ս ԿԱՐԵՂՈՅԱՆ ՊԱՏԱՐԱՆ, էջ 16-17, տպ. Պէտքեր, 1968։

ԼՈՂՈՇԱՆՆԵՐՍ

Տոգթ. Լեզնե և Տիգրիս Ենթախի կա-
րգանական և զարգացման, Կարապետ-
եան զերգաստանի բարձր պարտիսաները
(Երուսաղեմ, Լիբանան և ԱՄՆ) Հոգե-
հանգստեան արժանի կատարելի կու տան
խրեց չոր, մեծ-չոր, երբոր և Երեբոր-
բոր:

ՅՈՒՐԻՍ ԿԱՐՈ Ս. ԿԱՐԱՎԵՍՏԱՆԻ

(Մարտիան և քանապոյն ԱՅԼ)
մասնակցի և արեւելեցի արեւել:

Հոգեհանգստեան պատճառ, կը կատար-
ել Կերակր, Օգոստոս 3ին, Փարիզի Ս.
Յոֆանտեան - Սկրիտ: Մայր եկեղեցւոյ
մէջ, յաւարտ պատարագի:

Ի գիտութիւն ողբացեալին յիշատակը
յարգողներուն:

Ի ՅՈՒՍԱՆԱ

ՄԱՐՍԷՆ. Մայիսի 24-ին Քիւր-
մուր մասնաւոր առիթի Արա Սիմոնեան
և Տէր և Տիգրիս Կարա Յոֆանտեան 50ա-
կան կար և իր իրերն ճառարագի:

ՏԱՆԱԿՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՆ. Մարտի 24-ին Մայր-
թի Տան Կարապետեան, իր զուտակ-
ութիւնները կը յայտնէ Մայիլ-ժամ 24-ին
Լիբանոնի (ձեռն) Տէր (Մոմենտ)
մասնաւոր առիթի, իր զուտակներուն
Ֆիլիք և Քիւրիք և Քոնստանտին, Տէր և Տի-
գրիս Փիլիք Կարապետեան, Տէր և Տի-
գրիս Փիլիք Կարապետեան, Տէր և Տի-
գրիս Տէր Մոմենտեան և իրանական
Համայն պարագաներուն:

Expositions

L'Espace Culturel de Pont-L'Évêque
et le Musée Langlois
de Beaumont-en-Auge
s'associent pour l'exposition
Edgar CHAÏNE
Peintre - graveur
1874 - 1947

du 5 juillet au 28 septembre
à l'Espace Culturel des Dominicaines
Place du Tribunal
14130 Pont l'Évêque
Tél. : 02 31 64 89 33
Fax : 02 31 64 94 74
Heures d'ouverture :
Du mercredi au dimanche de 15h à 19h.

ARMENIE 2008

Demandez notre brochure ARMENIE
2008.

Vous y trouverez différentes for-
mules de séjours à la carte, de cir-
cuits accompagnés et extension au
Karabagh.

● **SABERATOURS**
Le spécialiste des voyages
en Arménie
11 rue des Pyramides
75001 PARIS
☎ 01.42.61.51.13
e-mail : armenie@saberatours.fr

● **SEVAN VOYAGES**
48 Cour de la Liberté
69003 LYON
☎ 04.78.60.13.66
e-mail : sevan@selectour.com

● **WASTEELS VOYAGES**
67 La Canebière
13001 MARSEILLE
☎ 04.95.09.30.60
e-mail : marseille@wasteels.fr

Imprimé sur les Presses
du Journal «HARATCH»
83 rue d'Hautville 75010 Paris
Siret : 571 027 317 000 15
Commission Paritaire : N° 0609 K 84976

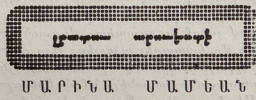
ՎԵՐԱՄՈՒՏ

Փարիզի Երանական Եկեղեցւոյ թիւ 8-
ը կը Հովանաւորէ Կերպարեալ միջո-
ցաւ Հայերէն ուսումնական զարգացման
ներքին կը ծառայանք թիւ յա-
ռախելոյ կը ծառայանք թիւ Հա-
մար արժանաւորութիւնները սկսած են
արդէն:

Ներկայիս Հանդիմանի թիւ 8-ը Հա-
զարեալի թիւ 8-ը Կարապետեան Կարապետեան
Համար Արապետեան
Համար Հովանաւորութիւնները յաւելուի
Սեպտ. 24-ին սկսեալ լաւատան են ծա-
նա և Հայերէն ուսումնական զարգացման
որոշ մեղի պիտի ունենայ Տիգրիսեան
թիւ 8-ը, առաւանտեան ժամը 10-ին 12, Փա-
րիզի Ս. Յովանտեան-Սկրիտ: Մայր Ե-
կեղեցւոյ Ենթախի Տիգրիսեան արձակ-
մէջ:

Դարձեալ զուտակող
թիւ Տիգրիս Հիւտոյ Կարապետեան - Փա-
րիզեան կողմէ: Դարձեալ զուտակող թիւ 8-ը:
Հայերէն ուսումնական զարգացման մեղի
արդէն: Համար արձակման ծառայանք
Հովանաւորութիւնները սկսած են
արդէն: Մայր Եկեղեցւոյ թիւ 8-ը, առաւանտեան
ժամը 10-ին 12, Փարիզի Ս. Յովանտեան-Սկրիտ:
Մայր Եկեղեցւոյ Ենթախի Տիգրիսեան արձակ-
մէջ 01-43-59-67-03 թիւին:

**ԴԻՒՄԱՆ
ԱՌԱՋԱՌՈՂԱՐԱՆԻ**

Երեւանի Նկարչութիւնի կը զործերը
(Հայկական Մեթոդներ) կը զուտակող
թիւին. Օգոստոս 5, ժամը 19-ին 21:

Cité Internationale des Arts
18 rue de l'Hôtel de Ville
75004 Paris
Tél. : 01 42 78 71 72
(Atelier arménien 15-18).

**CROIX BLEUE
DES ARMÉNIENS
DE FRANCE**

Վերականգնիչ
ՆՈՅՆԻՐԻՆ 30-ի ԿԻՐԱԿԻՆ
Ճարտարապետ Կարապետ Կարապետեան
Միջին Ճարտարապետ 6 մասնաճիւղերը

**ՀԱՆԴԻՍՈՒՐ
ԿԱԼՏՈՂ**

Կը տանէ Ժողովարան, Տոմարեան
Կիւրակի, Կիւրակի 30-ի ԿԻՐԱԿԻՆ
Կիւրակի 30-ի ԿԻՐԱԿԻՆ
Տիգրիսի Կիւրակի 30-ի ԿԻՐԱԿԻՆ
ԿԼ. ԿԻՐԱԿԻՆ 24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1

